

UCHWAŁA NR XXXIII/308/2018
RADY MIEJSKIEJ W LUBIENIU KUJAWSKIM

z dnia 17 lipca 2018 r.

w sprawie zmiany Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1875, poz. 994, poz. 1000) uchwała się, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr XXVII/269/2017 Rady Miejskiej w Lubieniu Kujawskim z dnia 29 grudnia 2017r. w sprawie przyjęcia Programu rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017 -2023, załącznik otrzymuje brzmienie zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

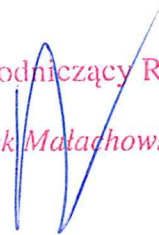
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Lubienia Kujawskiego.

§ 3. 1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

2. Uchwała podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Lubieniu Kujawskim oraz w sposób zwyczajowo przyjęty na tablicy ogłoszeń.

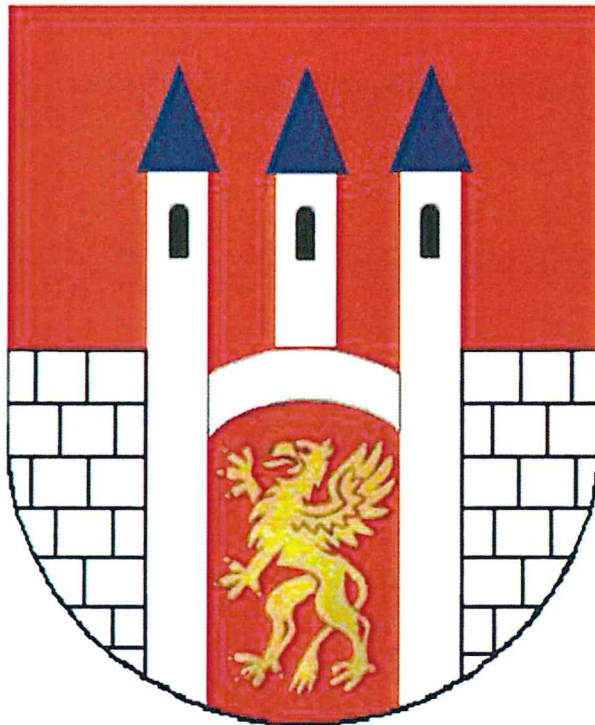
Przewodniczący Rady

Marek Małachowski

Załącznik do
Uchwały Nr XXXIII/308/2018
Rady Miejskiej w Lubieniu Kujawskim
z dnia 17 lipca 2018 r.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Lubień Kujawski, lipiec 2018 r.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Dokument powstał w wyniku prac przeprowadzonych w ramach projektu realizowanego w okresie 1 sierpnia 2016 r. do 31 grudnia 2017 r., pt.:
Opracowanie Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023, dofinansowanego ze środków
Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020

*Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023***Spis treści**

Wprowadzenie	5
1. Opis powiązań Programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	8
2. Uproszczona diagnoza gminy	17
3. Obszar zdegradowany gminy	23
4. Obszar rewitalizacji gminy	35
5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji gminy	39
6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	53
7. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk	56
8. Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	63
9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym Programem	73
10. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	79
10.1. Udział różnych grup interesariuszy na etapie opracowywania Programu	79
10.2. Przewidywane sposoby włączenia interesariuszy w proces zarządzania Programem na obszarze rewitalizacji	81
11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów /przedsięwzięć rewitalizacyjnych	83
12. System zarządzania realizacją Programu	88
12.1. Podmioty uczestniczące w realizacji Programu i sposób koordynacji działań .	88
12.2. Harmonogram działań oraz system informacji i promocji Programu powiązany z mechanizmami włączenia mieszkańców i partnerów w proces rewitalizacji	91
13. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Programu	91
13.1. System monitoringu i oceny skuteczności działań	92

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

13.2. System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Programu	95
ZAŁĄCZNIK. Przebieg i efekty działań w zakresie uspołecznienia procesu przygotowania Programu	97

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Wprowadzenie

Art. 2 ust. 1 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.¹ definiuje rewitalizację jako proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji. Ustawa ta wprowadza możliwość realizacji przedsięwzięć służących wyprowadzeniu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego prowadzonych na podstawie gminnego programu rewitalizacji uchwalanego zgodnie z procedurami przewidywanymi w ustawie lub programu zawierającego działania przyjmowanego uchwałą rady gminy, bez uchwalania gminnego programu rewitalizacji.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023 (dalej: Program lub PR) został przyjęty w dniu 29 grudnia 2017 r. przez Radę Miejską w Lubieniu Kujawskim w drugiej z wymienionych procedur, tj. na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym². Dokument ten stanowić będzie do 2023 r. narzędzie planowania, koordynowania i integrowania przez Gminę różnorodnych działań na rzecz rewitalizacji wyznaczonego obszaru rewitalizacji gminy.

Program uwzględnia wymogi określone załączniku nr 10 do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (dalej: SZOOP RPO WK-P 2014-2020) zatytułowanym *Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020* (dalej: Zasady regionalne). Jest to widoczne w układzie dokumentu, który zawiera wszystkie wymagane elementy składowe, a mianowicie:

- 1) opis powiązań PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi,
- 2) uproszczoną diagnozę gminy z wnioskami,
- 3) obszar zdegradowany gminy,
- 4) obszar rewitalizacji gminy,
- 5) szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji,
- 6) wizję stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji,
- 7) cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk,
- 8) listę planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych,

¹ Tekst jednolity z dnia 11 maja 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1023).

² Por. art. 52 ustawy o rewitalizacji.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

- 9) mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami /przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym PR,
- 10) mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji,
- 11) szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- 12) system zarządzania realizacją programu rewitalizacji,
- 13) system monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu PR.

Przy opracowaniu uwzględniono także inne niezbędne akty, jak: *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, zatwierdzone przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju 2 sierpnia 2016 r.* (dalej: Wytyczne ministerialne), a także: *Poradnik Jak poprawnie napisać program rewitalizacji umożliwiający uzyskanie dofinansowania interwencji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020?*

Prace nad Programem przebiegały w ramach projektu, który uzyskał dofinansowanie w konkursie ogłoszonym przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Ministra Rozwoju na przygotowanie programów rewitalizacji jako dokumentów podstawowych dla prowadzenia procesów zmierzających do rewitalizacji obszarów zdegradowanych i służących rozwiązywaniu problemów rewitalizacyjnych na obszarach wymagających szczególnej interwencji, z uwzględnieniem specyfiki i uwarunkowań poszczególnych gmin.³

W celu zapewnienia prawidłowego, terminowego oraz efektywnego przygotowania, a następnie wdrożenia Programu w dniu 22 listopada 2016 r.⁴ został powołany przez Burmistrza Lubienia Kujawskiego interdyscyplinarny zespół ds. wsparcia procesu opracowania programu rewitalizacji, funkcjonujący pod nazwą Zespołu Rewitalizacji. Gmina powołała również Zespół Ekspertów w składzie - dr Aranka Ignasiak-Szulc oraz dr Mariusz Czupich, którym powierzono zadania merytoryczne związane z wypracowaniem poszczególnych elementów Programu oraz wsparcie procesu jego upowszechnienia.

³ [<http://www.mojregion.eu/index.php/rpo/wiadomosc/oglaszamy-konkurs-konkursie-dotacji-na-przygotowanie-lub-aktualizacje-programow-rewitalizacji>].

⁴ Zarządzenie Nr 125/2016 Burmistrza Lubienia Kujawskiego z 22 listopada 2016 roku w sprawie powołania Zespołu Rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Lubień Kujawski [http://www.bip.101.lo.pl/?cid=215&bip_id=2866].

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Przywołane powyżej dokumenty będące podstawą do opracowania niniejszego Programu, wymagają by przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji przebiegały w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. Stąd też w dotychczasowych pracach zapewniono tzw. partycypację społeczną, tj. włączono lokalnych interesariuszy w proces opracowania Programu, co nastąpiło np. poprzez zorganizowanie warsztatu z udziałem tzw. lokalnych liderów rewitalizacji, badania ankietowego adresowane do mieszkańców gminy, dwóch spotkań otwartych z mieszkańcami oraz zapewnienie konsultacji wypracowanych części Programu. Szeroka akcja informacyjna i edukacyjna z zakresu rewitalizacji obejmowała także dyżury eksperckie i bezpośrednie konsultacje z ekspertami.

Diagnozy i analizy zawarte w Programie zostały oparte na najbardziej aktualnych na moment opracowywania danej części danych statystycznych, pozyskanych z Banku Danych Lokalnych oraz od instytucji publicznych (jak np. Powiatowy Urząd Pracy, ewidencje gminne).

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

1. Opis powiązań Programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Wymóg zapewnienia kompleksowości i zintegrowania terytorialnego Programu oznacza, że musi on pozostawać w spójności z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi nakierowanymi na rozwiązywanie problemów skoncentrowanych lokalnie. Powiązanie niniejszego Programu dotyczy więc dokumentów obowiązujących głównie na szczeblu lokalnym i ponadlokalnym (w mniejszym stopniu regionalnych czy ponadregionalnych⁵).

Biorąc pod uwagę hierarchię lokalnych (gminnych/miejskich) dokumentów zarządzania strategicznego, w pierwszej kolejności należy określić powiązanie Programu z lokalnym programem/strategią rozwoju. **Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2016-2022** (dalej: Strategia) została przyjęta w marcu 2016 r.⁶ i obejmuje okres, który w znacznej mierze pokrywa się z okresem programowania niniejszego dokumentu. We Wprowadzeniu (s. 3) do analizowanej Strategii stwierdzono, że dokument ten jest „podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu lokalnego, określającym obszary, cele i grupy działań interwencji polityki rozwoju, prowadzonej na terenie gminy” i mają mu być podporządkowane inne strategie i programy branżowe, co odnosi się również do niniejszego Programu. Podstawową różnicą obu dokumentów jest fakt, iż Strategia jest „narzędziem wspierania pozytywnych zmian w całej przestrzeni gminnej”, a w przypadku PR obowiązuje zasada koncentracji interwencji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. W Strategii wyodrębnione zostały trzy obszary strategicznego rozwoju Gminy. Zauważono potrzebę realizacji zarówno działań infrastrukturalnych (obszar INFRASTRUKTURA – nakierowany na „doskonalenie jakości i komfortu mieszkańców”), jak i interwencji w tak istotnej dla osiągnięcia celów również niniejszego Programu sferach społecznej (obszar SPOŁECZEŃSTWO – nakierowany na „wzmacnianie kapitału społecznego”) oraz gospodarczej (obszar GOSPODARKA – nakierowany na „wzrost gospodarczy gminy”). Dla każdego z obszarów przyporządkowano cele strategiczne, które realizowane będą następnie poprzez zaproponowane grupy działań. Wśród celów strategicznych oraz - w ich ramach – operacyjnych, odnaleźć można te zbieżne z założeniami niniejszego Programu. W zakresie sfery (obszaru) infrastruktury opisano m. in. potrzeby w zakresie dostępu do odpowiedniej jakości usług publicznych (akcentując usługi dot. zdrowia, co jest zbieżne w znacznej mierze z potrzebami związanymi z opieką nad ludnością starszą zidentyfikowanymi w niniejszym Programie).

⁵ Określenie powiązań z dokumentami szczebla regionalnego (oprócz podstawowych), krajowego, czy wspólnotowego jako posiadające charakter uzupełniający pominięto (zgodnie z instrukcjami ww. Podręcznika).

⁶ UCHWAŁA NR XIII/113.2016 RADY MIEJSKIEJ W LUBIENIU KUJAWSKIM z dnia 24 marca 2016 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2016-2022 [<http://www.lubienkujawski.pl/download/uchwala%20strategia.pdf>].

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

W szczególności w ramach obszaru podkreślić należy istotne dla problematyki PR działania operacyjne wyróżnione w zakresie:

- celu strategicznego 1 - Poprawa warunków zamieszkania:

- (2) Zwiększenie dostępności oraz podnoszenie jakości oferowanych usług publicznych.
- (4) Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy.

- cel strategicznego 3 - Zachowanie/przywrócenie ładu przestrzennego:

- (1) Działania w zakresie opieki i ochrony nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym.
- (2) Rewitalizacja centrum Lubienia Kujawskiego, w tym odnowa obiektów zabytkowych.
- (3) Rewitalizacja miejscowości dotkniętych problemami przestrzennymi, między innymi: Kaliska, Kamienna, Kanibród, Siemiany, Bilno, w tym odnowa obiektów zabytkowych.
- (5) Budowa lub modernizacja budynków użyteczności publicznej, w tym przystosowanie ich do obsługi osób starszych i niepełnosprawnych.
- (7) Realizacja przestrzeni publicznych funkcjonalnych i przyjaznych dla mieszkańców.

Natomiast w ramach celów odnoszących się do obszaru SPOŁECZEŃSTWO za szczególnie ważne działania uznano te, mające na celu zbudowanie społeczeństwa otwartego, gotowego do włączania się w oddolne inicjatywy. Pokreślono potrzebę integracji społecznej, którą należy budować między innymi na rozwijaniu poczucia tożsamości lokalnej, wspieraniu lokalnych twórców, zachęcaniu do zrzeszania się i udziału w różnego rodzaju organizacjach. Duże znaczenie ma mieć również wykorzystanie wiedzy, pomysłów osób pracujących w strefie inwestycyjnej (inwestorów) poprzez współdziałanie na rzecz realizacji potrzeb własnych oraz wspólnotowych. Do tego typu działań niezbędna jest w gminie modernizacja, doinwestowanie miejsc spotkań, zajęć edukacyjnych, integracyjnych – szkół, świetlic wiejskich, ośrodka kultury itp. Dla prawidłowego wsparcia osób potrzebujących pomocy ważny jest poziom usług świadczonych przez podmioty polityki społecznej, toteż podnoszenie kompetencji pracowników socjalnych jest istotnym elementem warunkującym powodzenie realizacji celu. W kontekście opracowywanego Programu podkreślić należy zbieżność zaplanowanych działań w zakresie:

- celu strategicznego 1 - Wzrost aktywności społecznej mieszkańców:

- (1) Włączanie przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie strefy inwestycyjnej w życie społeczne Gminy.
- (2) Działania na rzecz integracji społeczności lokalnej.
- (4) Kreowanie warunków na rzecz inspirowania postaw społecznych.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

- celu strategicznego 2 - Wzrost poziomu wykształcenia oraz świadomości przynależności kulturowej:

- (1) Wspieranie kształcenia ustawicznego oraz zdobywania nowych kwalifikacji przez mieszkańców gminy.
- (4) Poprawa jakości i dostępności usług w zakresie wczesnej edukacji, świadczonych przez placówki wychowania przedszkolnego oraz w formach pozaprzedszkolnych.
- (5) Poprawa dostępu do usług opieki nad dzieckiem do lat 3.
- (9) Rozszerzenie oferty zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży.
- (10) Wykreowanie oferty kulturalnej dla osób starszych.
- (12) Działania kulturalne na rzecz osób wykluczonych społecznie.

- celu strategicznego 3 - Zmniejszenie liczby zachowań i postaw patologicznych:

- (2) Rozwój edukacji społecznej w zakresie identyfikacji i reagowania na problemy społeczne oraz sposobów ich rozwiązywania.
- (3) Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- (4) Rewitalizacja miejscowości dotkniętych problemami społecznymi, między innymi: Lubień Kujawski, Kaliska, Kamienna, Kanibród, Siemiany, Bilno.
- (5) Zapewnienie racjonalnej pomocy materialnej, psychologicznej osobom najbardziej zagrożonym skutkującej zaprzestaniem potrzeby korzystania z tejże pomocy - wyjście z „obszaru biedy”.
- (6) Stworzenie systemu współpracy i koordynacji działań podmiotów polityki społecznej w Gminie
- (7) Podnoszenie poziomu pracy podmiotów polityki społecznej.
- (8) Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia.

Oba analizowane powiązane ze sobą dokumenty odnoszą się również pośrednio (ze względu na walkę z problemem bezrobocia) do obszaru związanego z gospodarką, chociaż Strategia obejmuje znacznie szersze spektrum działań z zakresu m. in. tworzenia warunków do rozwoju przedsiębiorczości czy rozwoju nowych terenów inwestycyjnych. Niewątpliwie jednak zaplanowane w ramach niniejszego Programu działania z tego zakresu zapewnią osiągnięcie również celów z zakresu stworzenia warunków dla rozwoju gospodarczego, np. poprzez podnoszenie kompetencji i umiejętności mieszkańców obszaru rewitalizacji. Kwestia rewitalizacji jest bezpośrednio podniesiona w Strategii, w której na s. 9 stwierdzono: „w gminie znajdują się miejsca szczególnie wymagające przekształceń/rewitalizacji - działań naprawczych w ramach zdegradowanych przestrzeni. Są to w głównej mierze miejscowości, gdzie wcześniej były zlokalizowane Państwowe Gospodarstwa Rolne (PGR), Spółdzielnie Kółek Rolniczych (SKR), itp. Trudna sytuacja tych miejscowości jest efektem

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

upadku ww. instytucji i ubożenia ludności tam pracującej, która nie mogąc odnaleźć się w nowej rzeczywistości popadała w coraz większe kłopoty materialne i psychospołeczne, a niewłaściwe wręcz patologiczne zachowania są dziedziczone przez kolejne pokolenia mieszkańców. Konsekwencją tego zjawiska stała się degradacja materialna przestrzeni i znajdujących się w niej zabudowań. W największym stopniu wyżej opisana sytuacja dotyczy miejscowości: Kaliska, Kamienna, Kanibród, Siemiany.” Biorąc pod uwagę powyżej przywołane cele zapisane w Strategii, wykazać można, że projekty, których realizacja nastąpi w ramach niniejszego Programu (np. projekty tworzące bazę dla działań z zakresu aktywizacji i integracji społecznej, opieki i kultywowania lokalnych tradycji) wpisują się w zakres zaprojektowanych w Strategii działań rozwojowych. Reasumując, niniejszy Program poprzez koncentrację działań na obszarach zdegradowanych, których dotyczy znaczna część problemów społecznych i infrastrukturalnych (pośrednio również gospodarczych), będzie narzędziem realizacji znacznej części celów strategicznych i operacyjnych gminy wyszczególnionych w jej najważniejszym dokumencie strategicznym. Analizowana Strategia wskazuje wręcz przykładowe działania i wskaźniki jej realizacji (choć bez podania ich docelowej wartości), a wobec zgodności obu dokumentach we wszystkich ww. sferach realizacji należy uznać, że osiągnięcie wskaźników określonych w niniejszym Programie w całości mieści się w realizacji opisanej powyżej Strategii.

Biorąc pod uwagę, iż na liście projektów rewitalizacyjnych, znalazł się m. in. projekt zakładający poprawę infrastruktury obiektu, który ma charakter zabytkowy, wykazać można także zbieżność niniejszego Programu z **Gminnym Programem Opieki nad Zabytkami Gminy Lubień Kujawski na lata 2015 – 2018**⁷. M. in. w ramach przewidzianego w nim celu 2: Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania przewidziano zadania z zakresu zapobiegania degradacji obiektów zabytkowych.

Ze względu na możliwości udostępnione w obowiązującej perspektywie finansowej UE dla Lokalnych Grup Działania (dalej: LGD) – tj. dysponowanie przez te stowarzyszenia nie tylko środkami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (dalej: PROW na lata 2014-2020, ale również RPO WK-P na lata 2014-2020, realizacja niniejszego Programu będzie wymagała zachowania zgodności z adekwatną Lokalną Strategią Rozwoju i realizacji wskaźników rozwojowych określonych w tym dokumencie. Gmina Lubień Kujawski jest jedną z 13 gmin LGD Dorzecza Zgłowiączki⁸, stąd też analizowaną LSR będzie **Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki**, przyjęta przez Walne Zgromadzenie Członków w dniu 21

⁷ UCHWAŁA NR VI/45/2015 RADY MIEJSKIEJ W LUBIENIU KUJAWSKIM z dnia 17 czerwca 2015 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Lubień Kujawski na lata 2015 – 2018” [<http://edzienniki.bydgoszcz.uw.gov.pl/Compatible/Details?Oid=37516>].

⁸ [<http://www.kujawiaki.pl/charakterystyka-obszaru.html>].

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

października 2016 r.⁹ Wśród celów szczegółowych analizowanego dokumentu wyróżnić można cele, które pozostają w spójności z działaniami rewitalizacyjnymi zaplanowanymi w niniejszym Programie, a najważniejszym źródłem finansowania działań podejmowanych dla ich realizacji będą powyżej wspomniane środki RPO WK-P na lata 2014-2020 w ramach osi priorytetowej 7 - Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, działanie 7.1. - Rozwój lokalny kierowany przez społeczność. Ponadto, w ramach osi priorytetowej 11 - Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, działanie 11.1. Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR przewidziano realizację istotnych z punktu widzenia procesu rewitalizacji typów projektów, np. działania na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w zakresie wdrożenia rozwiązań z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym takich jak chociażby aktywizacja społeczno-zawodowa (w tym szkolenia i podnoszące kompetencje i/lub dające nowe umiejętności zawodowe i społeczne; wsparcie działalności podmiotów ekonomii społecznej itp.). Oba wskazane działania stanowią będą podstawowe źródło finansowania projektów rewitalizacyjnych przewidzianych do realizacji w ramach niniejszego Programu. Istotną zasadą niniejszego Programu jest zapewnienie komplementarności finansowej. Niniejszy Program służy osiągnięciu przede wszystkim następujących celów szczegółowych:

- 1.2 Wzmocnienie szans na rynku pracy grup defaworyzowanych i zagrożonych wykluczeniem;
- 2.1 Poprawa stanu i rozwój infrastruktury umożliwiający realizowanie aktywności społecznej mieszkańcom obszaru LSR;
- 2.2 Tworzenie i rozwój oferty aktywizacyjnej i integracyjnej mieszkańców obszaru LSR.

Analizując powiązanie niniejszego Programu z LSR stwierdzić należy, że przyczyni się on do osiągnięcia ww. celów (ogólnych i szczegółowych), a co za tym idzie w ramach projektów rewitalizacyjnych osiągniętych zostanie szereg wskaźników LSR (zob. tab. 1).

Tabela 1. Wskaźniki LSR osiągnięte w ramach projektów rewitalizacyjnych

WYBRANE CELE SZCZEGÓŁOWE LSR	WSKAŹNIKI PRODUKTU	WSKAŹNIKI REZULTATU
	REALIZOWANE W RAMACH PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH	
Cel ogólny 1. Wspieranie przedsiębiorczości oraz podniesienia kompetencji i aktywności zawodowej społeczności objętej LSR		
1.2 Wzmocnienie szans na rynku pracy grup defaworyzowanych oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie;	- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu; - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem

⁹ Por. Załącznik nr 1 do Uchwały nr 1/X/2016 Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki z dnia 21.10.2016 r. [http://www.kujawiaki.pl/images/strategia_2014_2020/lsr_dorzecza_zglowiaczki_-_21.10.2015.pdf].

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

		społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek).
Cel ogólny 2. Wzrost udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym i kulturalnym na obszarze LGD		
2.1 Poprawa stanu i rozwój infrastruktury umożliwiający realizowanie aktywności społecznej mieszkańcom obszaru LSR;	- Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach; - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie.	- Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów; - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna.
2.2 Tworzenie i rozwój oferty aktywizacyjnej i integracyjnej mieszkańców obszaru LSR		

Źródło: opracowanie własne na podstawie Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki (s. 57-63).

Kolejny dokument, którego wdrożenie jest ściśle związane z niniejszym Programem powstał (ze względu na zasady prowadzenia polityki terytorialnej w województwie kujawsko-pomorskim) na szczeblu ponadlokalnym, a mianowicie dotyczy tzw. Obszarów Rozwoju Społeczno-Gospodarczego (dalej: ORSG) stanowiących trzeci poziom polityki terytorialnej regionu (wdrażany w ramach obszarów funkcjonalno-przestrzennych zbliżonych do powiatów, wyznaczonych zgodnie z zasadą zintegrowanego zarządzania rozwojem). Gmina Lubień Kujawski funkcjonuje w tym kontekście w ramach ORSG Gmin Powiatu Włocławskiego, obejmującego sześć, spośród trzynastu gmin powiatu ziemskiego włocławskiego, położonych w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Biorąc powyższe pod uwagę, przeanalizowania pod kątem powiązań wymaga więc dokument strategiczny tego poziomu programowania - **STRATEGIA ROZWOJU Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego gmin powiatu włocławskiego**¹⁰ (dalej: Strategia ORSG). Jak już wspomniano, analizowany dokument jest wyrazem nowego podejścia w polityce spójności na lata 2014-2020 opartego o wymiar terytorialny, nie oparty jedynie na granicach administracyjnych, lecz na podejściu funkcjonalnym – odnoszącym się do potencjałów i barier rozwoju. Misją ORSG jest: „Współpraca ponad granicami administracyjnymi, która polegać będzie na pokonywaniu problemów i wykorzystywaniu potencjału dla wzrostu jakości życia mieszkańców gminy Baruchowo, Boniewo, Chodecz, Izbica Kujawska, Lubień Kujawski, Lubraniec”. Strategia ORSG za cel główny przyjęła działania tak istotne dla realizacji niniejszego Programu (bo odnoszące się do sfery społecznej), a mianowicie: „Efektywne wykorzystanie potencjału i wzrost jakości kapitału społecznego dla przyspieszenia rozwoju gospodarczego południowej części powiatu włocławskiego”. Jego realizacji służyć będą cele rozwojowe, które na wskazują działania z jednej strony przeciwdziałające

¹⁰ Por. [http://www.kujawsko-pomorskie.pl/pliki/polityka_terytoriaalna/strategie/Strategia_ORSG_Powiatu_Wloclawskiego.pdf]. W niniejszym opracowaniu uwzględniono także korekty ww. dokumentu wynikające z aktualizacji listy projektów (poza działaniami rewitalizacyjnymi) zaakceptowane Uchwałą Nr 38/1724/17 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 września 2017 r.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

zdiagnozowanym problemom, z drugiej strony wykorzystujące wskazany potencjał obszaru (s. 56), a mianowicie:

- Konkurencyjna gospodarka zbudowana na racjonalnym wykorzystaniu walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- Kreatywne społeczeństwo korzystające z usług na najwyższym poziomie;
- Rozwinięta infrastruktura techniczna i komunalna funkcjonująca na rzecz ochrony przyrody i krajobrazu.

Wszystkie 3 cele znalazły w pewnym stopniu swe odzwierciedlenie w celach zaplanowanych w niniejszym Programie i dotyczą one podobnych sfer (działania z zakresu aktywizacji społecznej, w mniejszym stopniu – pośrednio gospodarczej oraz tworzące bazę dla nich projekty infrastrukturalne). Deklarowana w misji współpraca pozostaje również w zbieżności z zasadami realizacji niniejszego Programu opartego na szerokim uspołecznieniu i współpracy, co oznacza duże prawdopodobieństwo osiągnięcia efektów synergii poprzez realizację komplementarnych do zaplanowanych w niniejszym Programie przedsięwzięć (np. z zakresu szkolnictwa zawodowego, co wpisuje się w działania sprzyjające aktywizacji społeczno-gospodarczej). W analizowanym dokumencie założono, że w ramach ORSG realizowane będą zadania, które odpowiadają na zidentyfikowane problemy i potrzeby, muszą one być zgodne także z założeniami Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 (zob. poniżej). Na liście projektów podstawowych niniejszego Programu miasto i gmina Lubień Kujawski umieściła 2 projekty, które znalazły się na zaktualizowanych we wrześniu 2017 r. listach projektów Strategii ORSG, a mianowicie:

- Utworzenie Żłobka w Lubieniu Kujawskim (PI 8iv – Poddziałanie 8.4.2 Rozwój usług opieki nad dziećmi w wieku do lat 3);
- Międzypokoleniowy Klub Samopomocy (PI 9i – Poddziałanie 9.2.1 Aktywne włączenie społeczne).

W związku z powyższym, wśród wskaźników, które zaplanowano do osiągnięcia w analizowanej Strategii, a które są zbieżne do tych, zaplanowanych w niniejszym dokumencie zaliczyć należy m. in.¹¹:

- z zakresu działań ukierunkowanych na zwiększenia integracji zawodowej i społecznej oraz podniesienie aktywności zawodowo-społecznej, a także powrót na rynek pracy osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym:

¹¹ W niniejszym miejscu wskazano jedynie adekwatne nazwy wskaźników oraz ich minimalne wartości dot. projektów, które zostały zaplanowane w ww. Strategii, a znalazły się na liście projektów podstawowych niniejszego Programu.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 8;
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu: 4;
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek): 2;
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 18;
- Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: 2;
- Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS - słabiej rozwinięte: 30 (brak w Strategii ORSG – wartość uzupełniona przez przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Lubieniu Kujawskim);
- Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3: 15.

Ponadto, w przypadku innych projektów ORSG realizowanych przez Powiat Włocławski oraz przez Miasto i Gminę Lubień Kujawski (np. Rozszerzenie oferty i zwiększenie liczby miejsc ośrodka wychowania przedszkolnego oraz przebudowa edukacyjnego placu zabaw przy ZPO w Lubieniu Kujawskim na potrzeby świadczenia usług edukacyjnych - realizacja w ramach PI 10i) uznać należy komplementarność do działań rewitalizacyjnych podejmowanych w gminie.

Przedstawiony powyżej opis powiązań Programu z dokumentami lokalnymi i ponadlokalnymi może zostać uzupełniony wskazaniem zbieżności w stosunku do strategii i planów funkcjonujących na wyższym szczeblu, jednak ze względu na fakt, że niniejszy Program ma charakter lokalny, jak już wspomniano powyżej, szczebel krajowy całkowicie pominięto, a analiza dotycząca poziomu regionalnego została ograniczona na ogólnych wniosków i jedynie kilku, podstawowych wybranych dokumentów strategicznych i planistycznych (zob. tab. 2).

Tabela 2. Ogólny opis powiązań Programu z wybranymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi szczebla regionalnego

NAZWA DOKUMENTU	OPIS POWIĄZAŃ
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	<p>Wśród priorytetów Strategii należy zwrócić uwagę na Modernizację przestrzeni wsi i miast; a wśród celów strategicznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi (ze względu na zaplanowane w PR działania z zakresu aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem, w tym uzależnionych od pomocy społecznej, bezrobotnych i seniorów); - Dostępność i spójność (działania infrastrukturalne); - Gospodarka i miejsca pracy (pośredni związek poprzez walkę z bezrobociem).

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Niniejszy Program jest zbieżny z jednym z głównych celów RPO WK-P 2014-2020 tj. poprawa jakości życia mieszkańców regionu. RPO WK-P 2014-2020 daje możliwość współfinansowania projektów zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszego Programu jako tzw. przedsięwzięć rewitalizacyjnych ukierunkowanych na zmniejszenie lub likwidację negatywnych zjawisk społecznych, występujących na obszarze rewitalizacji ze środków EFS oraz uzupełniająco w ramach realizacji formuły tzw. projektów zintegrowanych – z EFRR (por. projekty w ramach 6.2 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych oraz 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność).</p>
<p>Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 -2020</p>	<p>SZOOP uszczegóławia zapisy RPO WK-P na lata 2014-2020, a przede wszystkim zawiera informacje o poszczególnych osiach priorytetowych, działaniach i poddziałaniach, w tym określa elementy, które posłużyły określeniu szacunkowych ram finansowych dla projektów zaprogramowanych w PR (np. w przypadku projektów współfinansowanych z RPO WK-P 2014-2020 w treści uwzględniono docelowe wskaźniki produktu i rezultatu). Jak już wspomniano we Wprowadzeniu, załącznik nr 10 określił zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, co wpłynęło na układ niniejszego dokumentu (minimalne treści, jakie się w nim znalazły).</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ww. dokumentów.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

2. Uproszczona diagnoza gminy

Analizowana¹² gmina ma charakter miejsko-wiejski, oprócz miasta Lubień Kujawski funkcjonują w niej 27 sołectwa, a w ich ramach 57 miejscowości (wsi). Jest położona w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, tworząc wraz z dwunastoma innymi gminami powiat włocławski. Jej powierzchnia (15 091 ha) i liczba mieszkańców (7 392 os.) pozwala zaliczyć ją do gmin średniej wielkości; stanowiące siedzibę jej władz miasto Lubień Kujawski (1377 mieszkańców) jest najmniejszym miastem regionu. Ze względu na ościenne położenie w regionie (graniczy m. in. z gminą Gostynin położoną w województwie mazowieckim oraz gminami województwa łódzkiego: Dąbrowice, Łanięta, Nowe, Ostrowy), gminę charakteryzuje peryferyjność, jednak dzięki lokalizacji węzła autostrady A1 (Gdańsk–Gorzyce), problem dostępności gminy do głównych ośrodków miejskich w regionie nie jest uważany za szczególnie istotny. Przez gminę przebiega droga krajowa nr 91 (Gdańsk–Cieszyn) o zasięgu międzynarodowym, łącząca północ i południe Polski.

Sfera społeczna

Na koniec 2016 r. gminę faktycznie zamieszkiwały 7 392 osoby, z czego 3 699 stanowiły kobiety, a 3 693 mężczyźni; liczba ludności w ciągu ostatnich lat (2012-2016) zmalała o 212 osoby (tj. o 2,79% w stosunku do roku 2012, podczas gdy w powiecie włocławskim było to 0,7%, a w regionie 0,6%). Malejąca liczba ludności jest efektem niekorzystnych procesów demograficzno-społecznych objawiających się między innymi ujemnym przyrostem naturalnym, ujemnym saldem migracji (odpływ dotyczy szczególnie ludzi młodych), a w konsekwencji także wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Przyrost naturalny w gminie kształtuje się obecnie na poziomie -3,65‰ (w ostatnich latach również osiągał wartości ujemne). Na przestrzeni lat 2012-2016 również saldo migracji osiągało wartości ujemne (średniorocznie -16,8 osób, co może oznaczać, iż gmina nie jest postrzegana jako atrakcyjne miejsce do osiedlania się).

Wśród mieszkańców gminy aż 19,9% to osoby w wieku poprodukcyjnym, a ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców jest większy niż osób w wieku przedprodukcyjnym (17,6%). Podobnie jak w regionie i kraju, w gminie obserwuje się starzenie społeczeństwa¹³.

Gmina boryka się także z innymi problemami społecznymi, takimi jak np. bezrobocie. Osoby bezrobotne zarejestrowane w gminie stanowiły na koniec 2016 r. 14,5% ogółu mieszkańców w wieku produkcyjnym, co stanowi wartość znacząco wyższą od średniej w regionie (8,2%), ale zbliżoną do sytuacji w powiecie włocławskim (14,1%). Udział ten notowany wśród kobiet był wyższy niż w przypadku mężczyzn (odpowiednio 16,9% i 12,5%). Pozytywnym jest fakt, iż liczba bezrobotnych w gminie maleje (w 2012 r. analizowany udział wyniósł 17,6%), niemniej spadek ten jest wolniejszy niż

¹² Jeśli nie wskazano inaczej, źródłem danych wykorzystanych w niniejszej części jest Główny Urząd Statystyczny (BDL, wg stanu na 31.12.2016 r.). Zauważyć należy, że przedstawione dane GUS dot. liczby mieszkańców różnią się nieznacznie od danych pozyskanych z ewidencji ludności prowadzonej przez gminę (które wykorzystane zostały w analizie wskaźnikowej – zob. np. tab. 4, 5). Różnice te wynikają z kwestii metodycznych i pozostają bez wpływu np. na spełnienie kryteriów koncentracji ludności w obszarze rewitalizacji.

¹³ Z danych GUS wynika, że w 2012 r. te wartości kształtowały się na poziomie odpowiednio 18% oraz 19,3%. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym z roku na rok rośnie (podobnie jak wskaźnik obciążenia demograficznego wskazujący stosunek liczby tych osób na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym) - w 2012 r. było to 1 360 os. (28,6), 2013 – 1 407 os. (29,8), 2014 – 1 432 os. (30,4), 2015 – 1 437 os. (30,7), a na koniec 2016 było to już 1 473 os. (31,9).

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

średnio w województwie, czy powiecie. Na tle województwa gmina odznacza się także niekorzystną sytuacją materialną ludności. Blisko 13% mieszkańców gminy otrzymuje pomoc społeczną (w 2016 r. ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej skorzystało 399 rodzin). Również odsetek dzieci (ponad 40%) w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny jest znacznie wyższy niż w województwie i gminach podobnych. Jedną z form pomocy rodzinom w złej sytuacji materialnej jest dożywianie uczniów, co roku najwięcej dzieci korzysta z tej formy pomocy z miejscowości: Lubień Kujawski, Bilno, Morzyce oraz Kłóbka i Kobyla Łąka.

Opiekę społeczną i opiekę w gminie świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim oraz Dom Pomocy Społecznej w Rzeżewie będący jednostką organizacyjną Starostwa Powiatowego we Włocławku. Ten ostatni świadczy usługi bytowe i opiekuńcze dla 30 osób w sędziwym wieku i funkcjonuje od 1992 r. w dworku (po kapitalnym remoncie), na terenie 3,6 ha zabytkowego parku.¹⁴ W Lubieniu Kujawskim funkcjonują ponadto dwie placówki opiekuńczo - wychowawcze, Dom Dziecka oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

Dzięki infrastrukturze miasta Lubień Kujawski mieszkańcy gminy mają dobry dostęp do usług podstawowego rzędu (potrzeby mieszkańców w zakresie handlu czy ochrony zdrowia zaspokojone są na poziomie oscylującym wokół średniej dla województwa¹⁵ (ośrodek zdrowia funkcjonuje również w Kłóbce). W zakresie edukacji wskazać należy, że Zespół Placówek Oświatowych w Lubieniu Kujawskim (obejmujący również dwuoddziałowe przedszkole dla dzieci od 2,5 do 5 lat), Zespół Szkół w Kłóbce oraz szkoły podstawowe w Kanibrodzie i Kaliskach.¹⁶ W zakresie opieki przedszkolnej, w gminie przy placówkach edukacyjnych funkcjonują również oddziały dla 6-latków.¹⁷ W Strategii rozwoju (s. 11) podkreślono, że na terenie gminy nie funkcjonuje żłobek, co znacznie utrudnia wczesny powrót matek na rynek pracy.

Możliwość uczestnictwa w zajęciach kulturalno-sportowych wynika m.in. z funkcjonowania w gminie dwóch klubów sportowych - Klubu Sportowego "Lubienianka" w Lubieniu Kujawskim (prowadzącego m. in. klub piłkarski w 5 lidze okręgowej¹⁸) oraz Uczniowskiego Klubu Sportowego "Start" przy Szkole Podstawowej w Kłóbce (stowarzyszenie prowadzi działalność w zakresie rozwijania kultury fizycznej - hokej, koszykówka, siatkowa, piłka ręczna, lekka atletyka) oraz Centrum

¹⁴ [http://wloclawski.pl/cms/18524/dom_pomocy_spolecznej_w_rzezewie].

¹⁵ Jak wykazano w Strategii rozwoju, szczególnie dobra sytuacja ma miejsce w zapewnieniu mieszkańcom opieki zdrowotnej na poziomie podstawowym - w gminie statystycznie 1 przychodnia obsługuje 2 502 pacjentów i jest to sytuacja korzystniejsza od średniej dla województwa i powiatu wynoszących odpowiednio: 2 696 i 3 472 os.

¹⁶ W Strategii rozwoju podkreślono niski poziom wyposażenia szkół (projekty na rzecz poprawy w tym zakresie przewidziano m. in. w ramach Strategii ORSG). W budżecie na 2018 r. zaplanowano środki na wkład własny projektów dot. termomodernizacji szkół w Kłóbce, Kanibrodzie i Kaliskach oraz na rozpoczęcie budowy sali widowiskowo - sportowej przy ZPO w Lubieniu Kujawskim (placówka obecnie jest wyposażona wyłącznie w boiska sportowe).

¹⁷ Wg danych GUS opieką przedszkolną w 2016 r. objęto 170 dzieci, co stanowiło wartość niższą niż w ubiegłych trzech latach.

¹⁸ Ponadto, szkołę piłkarską dla najmłodszych prowadzi Stowarzyszenie Młody Lubień, a Stowarzyszenie KLUB KARATE TRADYCYJNEGO ZANSHIN – prowadzi treningi z zakresu karate tradycyjnego.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Kultury w Lubieniu Kujawskim. Instytucją pielęgnującą tradycje, gromadzącą i dokumentującą wiedzę o gminie i regionie jest także Biblioteka Publiczna w Lubieniu Kujawskim. W ramach działalności ww. instytucji organizowanych jest 8 cyklicznych imprez sportowych i 2 kulturalne.¹⁹ Istotną instytucją kultury w gminie (o znaczeniu co najmniej regionalnym) jest również Kujawsko-Dobrzyński Park Etnograficzny w Kłóbce (potocznie zwany skansenem), będący Oddziałem Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku²⁰. W Kłóbce zlokalizowany jest m in. także zabytkowy Dwór Orpiszewskich.

Wypoczynek mieszkańców oparty jest o jeziora - kąpielisko gminne znajduje się w m. Sępka.

Na terenie gminy widoczna jest pewna aktywność lokalnych organizacji pozarządowych, np. Towarzystwa Miłośników Kłóbki Imienia Marii Wodzińskiej Orpiszewskiej, Stowarzyszenia Artystyczne „Amaltea”²¹, Lubieńskiego Stowarzyszenia Trzeźwości „Barka”²², Stowarzyszenia „Z Drugiej Strony” z siedzibą w m. Kaczawka²³. Ponadto, zauważyć należy działalność Ochotniczej Straży Pożarnej²⁴ (dalej: OSP), Rady Kobiet przy Ośrodku Kultury w Lubieniu Kujawskim oferujących mieszkańcom różnorodny zakres zajęć aktywizacyjnych i integracyjnych. Mimo to, aktywność społeczna mieszkańców jest niewystarczająca; istnieje także potrzeba intensyfikacji działań, w tym rozszerzenia i unowocześnienia oferty, szczególnie dla młodzieży, zapewnienia także większej opieki i aktywizacji dla ludności starszej. Poza Lubieniem Kujawskim jako ośrodki życia społecznego funkcjonują głównie nieliczne świetlice wiejskie (Kamienna, Rzezewo i Modlibórz) i budynki należące do OSP, chociaż znaczna część tych obiektów nie oferuje warunków adekwatnych do potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców i lokalne organizacje społeczne. Centrami życia kulturalnego i społecznego są także 2 parafie funkcjonujące na terenie gminy (pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Lubieniu Kujawskim i pw. św. Prokopa w Kłóbce).

¹⁹ W ramach badania ankietowego przeprowadzonego w ramach opracowywania Strategii rozwoju mieszkańcy wykazali zadowolenie z działalności ww. instytucji kultury, choć ich liczbę uznali za niewystarczającą, wskazali również potrzebę organizacji większej ilości imprez masowych promujących gminę. Jako problem wskazali niezadawalającą ofertę spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży. W ramach badania ankietowego przeprowadzonego w związku z opracowaniem niniejszego Programu mieszkańcy często wskazywali natomiast na niski poziom aktywności społecznej. Potwierdzeniem tych opinii mogą być chociażby dane zamieszczone na stronie Państwowej Komisji Wyborczej dot. frekwencji w II turze ostatnich wyborów Prezydenta RP (wynik 43,19% jest niższy od frekwencji w województwie i w powiecie włocławskim - odpowiednio: 52,09% i 45,14% - oraz od średniej frekwencji w gminach podobnych i sąsiednich - odpowiednio: 50,04% i 44,77%).

²⁰ [<http://muzeum.wloclawek.pl/muzea/park-etnograficzny/>].

²¹ Stowarzyszenie prowadzi działalność artystyczną (śpiew) organizując m. in. występy na różnych przeglądach zespołów i lokalnych imprezach [<https://pl-pl.facebook.com/AMALTEA.art/>].

²² Stowarzyszenie prowadzi różnorodne zajęcia terapeutyczne dla osób z uzależnieniami [<http://lstbarka.lubienkujawski.pl/>] oraz [<https://pl-pl.facebook.com/LSTBarka/>].

²³ Stowarzyszenie prowadzi działalność w zakresie kontroli obywatelskiej działalności jednostek samorządu terytorialnego, transparentności wydatków, m. in. wydając czasopismo „Lustro Gminy” [<http://www.zdrugiejstrony.org/lustro-gminy-napiszmy-razem/>].

²⁴ Obecnie na terenie gminy OSP funkcjonują w Lubieniu Kujawskim, Kanibrodzie, Kłóbce, Morzycach, Bilnie i Krzewie, a także Miejsko-Gminny Związek Ochotniczych Straży Pożarnych RP w Lubieniu Kujawskim.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Pod względem obsługi policji gmina w całości należy do Posterunku Policji w Lubieniu Kujawskim.²⁵

Sfera gospodarcza

Na koniec 2016 r. w gminie funkcjonowały 393 podmioty wpisane do rejestru REGON, z czego 375 należało do sektora prywatnego. Najwięcej podmiotów było wpisanych do sekcji G (33,8%). Większość z podmiotów to mikroprzedsiębiorcy. Gmina posiada ulokowane w miejscowości Kaliska tereny inwestycyjne o powierzchni ponad 90 ha, dobrze skomunikowane poprzez zlokalizowanie w sąsiedztwie drogi krajowej nr 91 oraz bliskości węzła autostrady A1²⁶. Oprócz podmiotów publicznych (Urząd Miejski, samorządowe placówki oświatowe i kulturalne) do największych pracodawców należą firmy: RPC SUPERFOS (wytwarzane wyrobów z plastiku), KREISEL (materiały budowlane), POLCALC (produkcja nawozu wapniowego dla rolnictwa), SULIMA (produkcja środków czystości), POLMAIS (skup zbóż), CONTO (przerabianie tłuszczu na potrzeby przemysłu kosmetycznego) oraz Spółdzielnia Samopomoc Chłopska.

Na obszarze miasta i gminy występują złoża kopalin użytecznych (m. in. soli kamiennej²⁷, węgla brunatnego czy torfu).

Uwarunkowania geograficzne (wysoki udział użytków rolnych oraz struktura bonitacyjna gleb itp.) powodują, iż gmina odznacza się średnimi warunkami rozwoju rolnictwa (gleby niskich klas bonitacyjnych, głównie klasy IV-VI). Działa tu ok. 20 gospodarstw wielkoobszarowych (powyżej 50 ha), a średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi w gminie blisko 12 ha UR i jest wyższa niż w województwie (10,7 ha UR). Miejscowi rolnicy specjalizują się w sadownictwie i warzywnictwie oraz hodowli trzody chlewnej i bydła.

Atrakcją turystyczną rangi regionalnej jest ww. skansen w Kłóbce. Oprócz zabytków, gmina nie posiada innych potencjalnych atrakcji turystycznych (rozwój działalności związanej z zagospodarowaniem czasu wolnego mógłby nastąpić na obszarach przyjeziornych). W gminie brak gospodarstw agroturystycznych.

Sfera środowiskowa

Użytkowanie gruntów w gminie nie różni się znacząco od użytkowania gruntów w powiecie czy województwie - ponad 13 000 ha (88% powierzchni) stanowią użytki rolne, następnie grunty

²⁵ Zgodnie z *Raportem rocznym 2016 w o stanie bezpieczeństwa w mieście i powiecie włocławskim i wynikach pracy Komendy Miejskiej Policji we Włocławku* (Włocławek, 10 lutego 2017 r.), w gminie ze 105 stwierdzonych przestępstw wykryto 63 (wskaźnik wykrywalności wyniósł więc 60%, co było wartością wyższą niż rok wcześniej, kiedy wskaźnik ten wyniósł 53,54%). Niestety, w stosunku do 2015 r. wzrosła liczba przestępstw (z 98 do 105).

²⁶ Por.: [<http://www.lubienkujawski.pl/images/sponsor/TerenyInwestycyjneLubienKujawski.jpg>].

²⁷ Projektem, który wg Inwestora wygenerowałby kilkadziesiąt miejsc pracy, głównie dla mieszkańców gminy jest - wywołujący kontrowersje co do jego skutków środowiskowych - projekt rozpoznania i eksploatacji zasobów soli kamiennej ze złoża Lubień, który w zakłada także stworzenie magazynu gazowego. Wg deklaracji PKN ORLEN [http://www.lubienkujawski.pl/download/orlen_prezentacja.pdf] by umożliwić wydobycie soli wybudowany zostałby m. in. zakład ługowniczy.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

leśne i zadrzewione (938 ha) oraz grunty zabudowane i zurbanizowane (443 ha). Największą część użytków rolnych stanowią grunty orne (11 989 ha), następnie pastwiska trwałe (404 ha) oraz sady (302 ha).

Gmina odznacza się zadawalającym stanem środowiska, relatywnie największym zagrożeniem w tym zakresie jest zanieczyszczenie wód powierzchniowych spowodowane brakiem sieci kanalizacyjnej (szczególnie na terenach działek rekreacyjnych w miejscowości Narty, Wiktorowo, Lubień Kujawski) oraz wpływem powierzchniowym z pól, a także zanieczyszczenie powietrza spowodowane emisją niską.

W granicach gminy nie występują obszary objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody, istnieją natomiast obiekty objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami²⁸.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Jak już opisano powyżej, dzięki infrastrukturze społecznej miasta Lubień Kujawski, mieszkańcy gminy posiadają relatywny dostęp do jednostek handlu i usług (oprócz publicznych także np. fryzjera, kosmetyczki, gastronomicznych), a położenie gminy wraz z siecią dróg wojewódzkich i powiatowych zapewnia dobrą dostępność gminy.²⁹ Usługi publiczne świadczone są również w pozostałej części gminy (Kaliska i Kanibród: szkoły podstawowe; Kamienna: tymczasowa świetlica wiejska³⁰; Kłóbka: Zespół Szkół, klub sportowy, przychodnia zdrowia, skansen). Mieszkańcy gminy mogą korzystać z usług wyższego rzędu we Włocławku (ok. 30 km), Łodzi (83 km lub 113 km autostradą), a także w Bydgoszczy (127 km) i Toruniu (83 km).

W gminie nie ma zbyt dużej liczby zorganizowanych miejsc publicznych służących aktywizacji i szeroko pojętej integracji społecznej (oprócz opisanych już wyżej obiektów, w mieście Lubień Kujawski znajdują się urządzone przestrzenie publiczne: plaża i bulwar nad jeziorem Lubieńskim oraz Plac Wolności). Jednocześnie na terenie gminy występują przestrzenie zdegradowane znajdujące się przy ulicy 1 Maja 44 w Lubieniu Kujawskim oraz w miejscowości Kamienna (nr 8a), które mogłyby zostać przystosowane do pełnienia takich celów³¹.

Sfera techniczna

²⁸ 21 obiektów nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków i 3 nieruchomości zabytki archeologiczne, w tym obiekt będący przedmiotem jednego z infrastrukturalnych projektów rewitalizacyjnych - zespół dworski w Lubieniu Kujawskim (nr rej.: 187/A z 17.09.1985).

²⁹ Lubień Kujawski ma dobrą dostępność do sieci połączeń kolejowych (w odległości ok. 30 km znajdują się duże węzły kolejowe – Kutno i Włocławek). Transport zbiorowy realizowany jest poprzez ruch autobusowy (np. PKS).

³⁰ Obiekt nie spełnia obecnie wymogów stawianych budynkom użyteczności publicznej (np. kryteriów efektywności energetycznej i in.), nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych; stan techniczny i wyposażenie nie pozwalają na realizowanie funkcji aktywizacji społ.

³¹ Bliższy opis obiektów (stanowiących zgodnie z Zasadami regionalnym tzw. przestrzenie zdegradowane) i planów co do ich wykorzystania na cele aktywizacji społeczno-gospodarczej w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych znajduje się w dalszej części Programu (zob. diagnoza szczegółowa obszaru rewitalizacji).

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

W gminie poważny problem stanowi stosunkowo słaby rozwój sieci kanalizacyjnej - ze zbiorowego oczyszczania ścieków korzystają jedynie mieszkańcy miasta oraz miejscowości Gole, Kaliska, Kamienna, co przedkłada się na niski wskaźnik udziału ludności korzystającej z kanalizacji (27,4%). Nie notuje się problemów w zakresie zwodociągowania (do wodociągu sieciowego podłączonych jest 97% mieszkańców). Nie ma natomiast możliwości korzystania z gazu sieciowego.

System dróg gminnych tworzą drogi lokalne i dojazdowe o łącznej długości 204,6 km, wśród których jedynie 41% posiada nawierzchnią bitumiczną. Znaczące braki występują również w zakresie infrastruktury drogowej – chodników i dróg rowerowych.

Podsumowanie

Przedstawiona powyżej diagnoza ogólna gminy wskazuje na występowanie na jej terenie szeregu czynników mogących przyczynić się do jej rozwoju (potencjał gminy), jednak zdiagnozowano także wiele problemów, które wymagają interwencji, również leżącej w zakresie oddziaływania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Najważniejsze wnioski z diagnozy (szczególnie te istotne w kontekście procesów rewitalizacyjnych) zestawiono w tab. 3.

Tabela 3. Wnioski z ogólnej diagnozy gminy Lubień Kujawski, wg poszczególnych sfer

SFERA	WNIOSKI Z DIAGNOZY OGÓLNEJ (PODSTAWOWE POTENCJAŁY I PROBLEMY)
SPOŁECZNA	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystne zmiany demograficzne, w tym starzenie się społeczeństwa, • Spadek (odpływ) liczby mieszkańców. • Wysoki udział osób bezrobotnych, w tym kobiet. • Wysoki udział osób korzystających z pomocy społecznej. • Zbyt mała aktywność społeczna mieszkańców. • Brak żłobka oraz wystarczająca liczba miejsc opieki przedszkolnej. • Zbyt mała oferta działań aktywizacyjnych w gminie, w tym również opiekuńczych dla seniorów.
GOSPODARCZA	<ul style="list-style-type: none"> • Dobra dostępność komunikacyjna. • Posiadanie terenów inwestycyjnych.
ŚRODOWISKOWA	<ul style="list-style-type: none"> • Relatywnie dobry stan środowiska.
PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie przestrzeni zdegradowanych. • Potrzeba poprawy stanu infrastruktury służącej aktywizacji i integracji społecznej, w tym potrzeba utworzenia nowych obiektów.
TECHNICZNA	<ul style="list-style-type: none"> • Brak znaczących problemów odnoszących się wprost do potencjalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (choć występuje niewystarczający rozwój sieci kanalizacyjnej, brak sieci gazowej, czy niezadawalający stan techniczny dróg, brak chodników i ścieżek rowerowych).

Źródło: opracowanie własne.

3. Obszar zdegradowany gminy

Gmina Lubień Kujawski jest gminą miejsko-wiejską. Delimitację obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji należy przeprowadzać dla takiej kategorii gmin według tzw. metody mieszanej, tj.:

- dla miasta: delimitację obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji należy przeprowadzić wg metody opisanej w podrozdziale Zasad regionalnych 6.4.3.1. *Gminy miejskie (poza Bydgoszczą, Toruniem, Włocławkiem, Grudziądzem i Inowrocławiem),*
- dla obszaru wiejskiego: delimitację obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji należy przeprowadzić wg metody opisanej w podrozdziale Zasad regionalnych 6.4.2 *Delimitacja obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na obszarach wiejskich regionu.*

Miasto Lubień Kujawski jest jednak najmniejszą tego typu jednostką w regionie, a udział jego mieszkańców nie przekracza 30% ludności gminy (na koniec 2016 r. ludność miasta stanowiła 18,07% mieszkańców całej gminy – zob. tab. 4), stąd też Zasady regionalne dopuściły możliwość przeprowadzenia dla całej gminy delimitacji według powyżej określonej metody mieszanej lub wyłącznie według metody opisanej w podrozdziale 6.4.2. (nie zachodzi w takim razie potrzeba podziału miasta na jednostki strukturalne; analizuje się je jako całość, podobnie jak miejscowości na obszarach wiejskich). Delimitacja obszaru zdegradowanego odbywać się będzie poprzez wskazanie miejscowości/miasta wykazujących stan kryzysowy (za obszar zdegradowany uważa się całą miejscowość, w której stwierdzono występowanie stanu kryzysowego), a wskazanie obszaru rewitalizacji będzie zależne od wybranego celu rewitalizacji.

Ze względu na chęć przedstawienia informacji jak najbardziej aktualnych - o ile nie oznaczono inaczej, dane przedstawione w niniejszej części odzwierciedlają stan na 31.12.2016 r. Ze względu na brak dostępności danych w ogólnodostępnych bazach statystycznych (np. Banku Danych Lokalnych GUS), co jest spowodowane poziomem jednostek przestrzennych analizy (jednostki mniejsze niż gmina) lub publikacją danych bieżących ze znacznym przesunięciem w czasie, dane niezbędne dla przeprowadzenia niniejszej analizy pozyskano z wiarygodnych, publicznych zasobów (ewidencja ludności Urzędu w Lubieniu Kujawskim oraz inne zasoby Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim oraz Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku).

W pierwszej kolejności określono jednostki analizy – było to 58 miejscowości położonych w gminie, w tym miasto Lubień Kujawski. Ponadto - ze względu na wymóg zapewnienia, że interwencja

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

w ramach procesu rewitalizacji była skoncentrowana na obszarze rewitalizacji o powierzchni nie większej niż 20% powierzchni gminy i obejmującym więcej niż 30% jej ludności - dla każdej miejscowości przedstawiono liczbę ludności i powierzchnię (zob. tab. 4).

Tabela 4. Podział gminy na jednostki analizy (miejscowości), ich ludność i powierzchnia, wg stanu na 31.12.2016 r.

ANALIZOWANA JEDNOSTKA (miejscowość)	Liczba ludności	Powierzchnia (ha)	Udział jednostki w ludności gminy, w %	Udział jednostki w powierzchni gminy, w %
Gmina ogółem, w tym:	7414	15088	100,00	100,00
Lubień Kujawski	1340	231	18,07	1,53
Antoniewo	86	233	1,16	1,54
Bagno	90	284	1,21	1,88
Beszyn	97	715	1,31	4,74
Bileńska Kolonia	47	200	0,63	1,33
Bilno	223	519	3,01	3,44
Błędowo	113	259	1,52	1,72
Błonie	70	131	0,94	0,87
Chojny	116	427	1,56	2,83
Chwalibogowo	34	190	0,46	1,26
Czaple	101	325	1,36	2,15
Czaple Nowe	105	382	1,42	2,53
Dziankowo	56	234	0,76	1,55
Dziankówek	100	262	1,35	1,74
Gagowy Nowe	155	436	2,09	2,89
Gagowy Stare	88	213	1,19	1,41
Gliznowo	88	867	1,19	5,75
Goćław	62	160	0,84	1,06
Gole	225	365	3,03	2,42
Golska Huta	34	375	0,46	2,49
Henryków	26	100	0,35	0,66
Kaczawka	169	128	2,28	0,85
Kaliska	593	530	8,00	3,51
Kamienna	314	287	4,24	1,90
Kanibród	156	394	2,10	2,61
Kąty	68	131	0,92	0,87
Kłóbka	286	207	3,86	1,37
Kłóbka Nowy Młyn	14	130	0,19	0,86
Kłóbka Podgórze	15	98	0,20	0,65
Kobyła Łąka	120	292	1,62	1,94
Kołomia	29	98	0,39	0,65
Kostulin	36	201	0,49	1,33
Krzewie	100	217	1,35	1,44
Krzewie II	107	270	1,44	1,79
Modlibórz	191	406	2,58	2,69
Morzyce	89	192	1,20	1,27
Narty	159	207	2,14	1,37
Narty Piaski	47	162	0,63	1,07
Nowa Wieś	90	201	1,21	1,33

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Rutkowice	48	405	0,65	2,68
Rzegocin	54	103	0,73	0,68
Rzezewo	230	495	3,10	3,28
Rzezewo Morzyce	136	244	1,83	1,62
Siemiany	18	122	0,24	0,81
Siemionki	13	111	0,18	0,74
Sławęcın	51	335	0,69	2,22
Sławęckie Góry	32	101	0,43	0,67
Stęпка	186	198	2,51	1,31
Stróże	58	98	0,78	0,65
Szewo	126	345	1,70	2,29
Uchodze	15	88	0,20	0,58
Walentowo	64	73	0,86	0,48
Wawał	189	242	2,55	1,60
Wiktorowo	135	247	1,82	1,64
Woła Dziańkowska	72	213	0,97	1,41
Woła Olszowa	48	106	0,65	0,70
Woła Olszowa Parcele	75	402	1,01	2,66
Zakrzewo	25	101	0,34	0,67

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji prowadzonych przez Urząd Miejski w Lubieniu Kujawskim.

Ogólna definicja obszaru zdegradowanego wg Zasad regionalnych mówi, iż jest to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy³², tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a) gospodarczej (niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw),
- b) środowiskowej (przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- c) przestrzenno-funkcjonalnej (niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, deficyt lub niska jakość terenów publicznych),
- d) technicznej (degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, brak rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

³² Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia stanu kryzysowego na każdym z podobszarów.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Zgodnie z rozdziałem 6.4.2, do obszaru zdegradowanego należy zaliczyć miejscowości/sołectwa spełniające jednocześnie kryteria:

- a) na ich terenie identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami spośród tych, które określone zostały na liście wskaźników stanu kryzysowego na obszarach wiejskich, jednocześnie wskaźniki te przyjmują wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy,
- b) na terenie miejscowości znajdują się przestrzenie zdegradowane (lub gmina może zaproponować inne kryterium reprezentujące przynajmniej jedną ze sfer - negatywne zjawisko, o których mowa przy definicji stanu kryzysowego).

Analizie poddano całą gminę, a poniżej przedstawiono szczegółową delimitację obszaru zdegradowanego w podziale na miejscowości (ze względu na znaczne różnice w wielkości poszczególnych sołectw zdecydowano się przeprowadzić analizę dla najmniejszych dopuszczalnych jednostek). By zagwarantować większą przekrojowość analizy, zweryfikowano nie 2 a 3 wskaźniki społeczne (zob. tab. 5, 6 i 7). Dla poszczególnych miejscowości posłużono się takimi samymi kryteriami, a mianowicie:

1) wskaźniki obrazujące wystąpienie stanów kryzysowych w sferze społecznej:

- stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze,
- udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze,
- udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze;

2) wystąpienie przestrzeni zdegradowanej³³ na terenie miejscowości (co obrazuje stan kryzysowy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej).

³³ Pojęcie to wg Zasad regionalnych oznacza „obecnie nieużytkowane tereny i obiekty, na których realizowano działalności: przemysłowe, wojskowe, eksploatację kopalni, transportowe, rolnicze, infrastruktury komunalnej (związanej z gospodarką wodno-ściekową, odpadami, zaopatrzeniem w energię). Do kategorii przestrzeni zdegradowanych możliwe jest także zaliczenie terenów i obiektów, które pierwotnie pełniły innego rodzaju funkcje (np. usługowe, handlowe, mieszkaniowe, magazynowo-składowe) i nie są obecnie wykorzystywane w tym celu, jeśli możliwa jest ich adaptacja na cele rozwoju społecznego lub gospodarczego, nawet jeśli nie dojdzie do zmiany funkcji pierwotnej. Specyficznym rodzajem „przestrzeni zdegradowanych” są także tereny i obiekty, w których rozpoczęto realizację zagospodarowania i jej nie zakończono – formalnie nie doszło więc do rozpoczęcia działalności, ale teren jest zajęty przez nieużytkowane obiekty. W szczególności do „przestrzeni zdegradowanych” należy zaliczyć: budynki (także budynki towarzyszące zasadniczej funkcji – np. w przypadku terenów przemysłowych lub gospodarstw rolnych także budynki zajmowane przez administrację, bazy pojazdów, itp.), place manewrowe, place składowe, tereny obsługi komunikacyjnej, tereny wyrobisk, tereny składowisk, budynki dworcowe, urządzenia stacyjne, rampy załadownicze, obiekty magazynowo-składowe (przy terenach przemysłowych, rolnych lub komunikacyjnych). Do kategorii przestrzeni zdegradowanych zalicza się także tereny i urządzenia infrastruktury technicznej służącej obsłudze ww. terenów, jeśli są z nimi integralnie związane (to znaczący zaprzestaniu zasadniczej działalności nie zostały zaadaptowane na inne cele) – np. zakładowe ujęcia wody, oczyszczalnie ścieków, przepompownie ścieków, składowiska odpadów, urządzenia zasilania w energię, w tym w energię elektryczną, stacje redukcyjne gazu, itp.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Tabela 5. Ludność w wieku poprodukcyjnym na terenie gminy Lubień Kujawski i jej struktura wg płci oraz jej udział w ludności ogółem, wg miejscowości, wg stanu na 31.12.2016 r.

ANALIZOWANA JEDNOSTKA (miejscowość)	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym			Liczba ludności ogółem	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze, %
	kobiet	mężczyzn	ogółem		
Gmina ogółem, w tym:	1017	478	1495	7414	20,16
Lubień Kujawski	209	80	289	1340	21,57
Antoniewo	6	2	8	86	9,30
Bagno	10	3	13	90	14,44
Beszyn	10	2	12	97	12,37
Bileńska Kolonia	4	4	8	47	17,02
Bilno	24	10	34	223	15,25
Błędowo	13	9	22	113	19,47
Błonie	7	6	13	70	18,57
Chojny	20	10	30	116	25,86
Chwalibogowo	5	1	6	34	17,65
Czapple	13	8	21	101	20,79
Czapple Nowe	12	8	20	105	19,05
Dziankowo	12	6	18	56	32,14
Dziankówka	12	6	18	100	18,00
Gagowy Nowe	21	12	33	155	21,29
Gagowy Stare	13	6	19	88	21,59
Gliznowo	13	5	18	88	20,45
Goćław	10	6	16	62	25,81
Gole	26	15	41	225	18,22
Golska Huta	3	2	5	34	14,71
Henryków	4	1	5	26	19,23
Kaczawka	20	13	33	169	19,53
Kaliska	76	32	108	593	18,21
Kamienna	41	17	58	314	18,47
Kanibród	21	10	31	156	19,87
Kąty	12	8	20	68	29,41
Kłóbka	39	19	58	286	20,28
Kłóbka Nowy Młyn	2	1	3	14	21,43
Kłóbka Podgórze	3	1	4	15	26,67
Kobyła Łąka	18	7	25	120	20,83
Kołomia	2	0	2	29	6,90
Kostulin	8	2	10	36	27,78
Krzewie	11	3	14	100	14,00
Krzewie II	12	7	19	107	17,76
Modlibórz	29	16	45	191	23,56
Morzyce	13	5	18	89	20,22
Narty	14	9	23	159	14,47

Do kategorii przestrzeni zdegradowanych związanych z pełnionymi wcześniej działalnościami rolniczymi nie zalicza się użytków rolnych, a jedynie tereny zajmowane przez zabudowę (w tym służącą hodowli), zagospodarowanie towarzyszące i infrastrukturę obsługi tych terenów". Biorąc powyższe pod uwagę, do kategorii przestrzeni zdegradowanej nie zaliczono np. budynku po szkole w podstawowej w m. Narty (zamkniętej na początku XXI w.), gdyż obecnie Gmina nie przewiduje możliwości jej adaptacji na cele rozwoju społecznego. Identyfikacji obiektów spełniających powyższą definicję dokonano poprzez konsultacje przedstawicieli pracowników UM w Lubieniu Kujawskim. Wynik poddano weryfikacji w toku przeprowadzanych konsultacji społecznych części diagnostycznej niniejszego Programu.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Narty Piaski	7	4	11	47	23,40
Nowa Wieś	10	4	14	90	15,56
Rutkowice	9	2	11	48	22,92
Rzegocin	9	3	12	54	22,22
Rzeżewo	49	26	75	230	32,61
Rzeżewo Morzyce	16	6	22	136	16,18
Siemiany	4	2	6	18	33,33
Siemionki	1	0	1	13	7,69
Sławęcín	7	5	12	51	23,53
Sławęćkie Góry	6	2	8	32	25,00
Stępka	22	10	32	186	17,20
Stróże	7	4	11	58	18,97
Szewo	17	8	25	126	19,84
Uchodze	3	1	4	15	26,67
Walentowo	6	4	10	64	15,63
Wawał	22	16	38	189	20,11
Wiktorowo	19	13	32	135	23,70
Wola Działkowska	13	10	23	72	31,94
Wola Olszowa	6	1	7	48	14,58
Wola Olszowa Parcele	12	4	16	75	21,33
Zakrzewo	4	1	5	25	20,00

Źródło: jak tab. 4.

Tabela 6. Bezrobotni i ich struktura wg okresu pozostawania bez pracy oraz ludność w wieku produkcyjnym na terenie gminy Lubień Kujawski, wg miejscowości, wg stanu na 31.12.2016 r.

ANALIZOWANA JEDNOSTKA (miejscowość)	Liczba osób bezrobotnych			Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze, %
	pozostających bez pracy przez 12-24 miesiące	pozostających bez pracy ponad 24 miesiące	ogółem		
Gmina ogółem, w tym:	116	253	1007	4607	21,86
Lubień Kujawski	14	50	211	846	24,94
Antoniewo	0	1	5	61	8,20
Bagno	0	2	7	58	12,07
Beszyn	3	4	18	70	25,71
Bileńska Kolonia	1	2	10	29	34,48
Bilno	6	11	37	126	29,37
Błądowo	2	5	13	69	18,84
Błonie	0	1	5	45	11,11
Chojny	1	1	2	66	3,03
Chwalibogowo	0	1	4	26	15,38
Czaple	1	4	21	61	34,43
Czaple Nowe	1	2	10	64	15,63
Działkowo	1	2	5	31	16,13
Działkówka	2	4	13	67	19,40
Gagowy Nowe	3	4	18	93	19,35
Gagowy Stare	0	1	6	45	13,33
Gliznowo	1	2	6	52	11,54

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Goćław	0	1	3	36	8,33
Gole	3	6	24	153	15,69
Golska Huta	0	1	2	22	9,09
Henryków	0	2	7	17	41,18
Kaczawka	2	6	19	103	18,45
Kaliska	8	21	86	383	22,45
Kamienna	11	17	66	200	33,00
Kanibród	2	5	17	101	16,83
Kąty	2	2	9	37	24,32
Kłóbka	3	7	36	183	19,67
Kłóbka Nowy Młyn	0	0	0	9	0,00
Kłóbka Podgórze	0	0	0	8	0,00
Kobyła Łąka	3	5	19	73	26,03
Kołomia	0	1	6	16	37,50
Kostulin	0	2	6	22	27,27
Krzewie	2	3	14	64	21,88
Krzewie II	3	4	10	74	13,51
Modlibórz	4	5	16	116	13,79
Morzyce	6	6	26	51	50,98
Narty	3	7	27	97	27,84
Narty Piaski	0	0	0	25	0,00
Nowa Wieś	3	4	15	56	26,79
Rutkowice	0	4	13	28	46,43
Rzegocin	0	3	4	31	12,90
Rzeżewo	7	6	29	122	23,77
Rzeżewo Morzyce	0	4	15	93	16,13
Siemiany	0	0	0	11	0,00
Siemionki	0	0	0	10	0,00
Sławęcín	1	1	10	36	27,78
Sławęćkie Góry	1	2	3	18	16,67
Stępka	5	8	34	122	27,87
Stróże	0	4	8	33	24,24
Szewo	2	5	20	70	28,57
Uchodze	0	1	3	7	42,86
Walentowo	2	3	14	38	36,84
Wawał	1	5	12	123	9,76
Wiktorowo	1	2	18	83	21,69
Wola Działkowska	1	1	4	38	10,53
Wola Olszowa	1	0	6	29	20,69
Wola Olszowa Parcele	3	2	15	43	34,88
Zakrzewo	0	0	0	17	00,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku oraz Urzędu Miejskiego w Lubieniu Kujawskim.

Tabela 7. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na terenie gminy Lubień Kujawski oraz udział osób w nich pozostających w ludności ogółem, wg miejscowości, wg stanu na 31.12.2016 r.

ANALIZOWANA JEDNOSTKA (miejscowość)	Liczba korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Liczba ludności ogółem	Udział osób w gospodarstwach domowych
--	--	------------------------------	---

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

	gospodarstw domowych	osób w gospodarstwach domowych		korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze, %
Gmina ogółem, w tym:	399	962	7414	12,98
Lubień Kujawski	65	144	1340	10,75
Antoniewo	2	8	86	9,30
Bagno	0	0	90	0,00
Beszyn	14	27	97	27,84
Bileńska Kolonia	0	0	47	0,00
Bilno	16	44	223	19,73
Błędowo	7	20	113	17,70
Błonie	2	5	70	7,14
Chojny	1	1	116	0,86
Chwalibogowo	3	6	34	17,65
Czaple	7	18	101	17,82
Czaple Nowe	6	13	105	12,38
Dziankowo	2	8	56	14,29
Dziankówek	5	8	100	8,00
Gagowy Nowe	8	23	155	14,84
Gagowy Stare	2	3	88	3,41
Gliznowo	3	11	88	12,50
Goćław	2	2	62	3,23
Gole	11	27	225	12,00
Golska Huta	2	5	34	14,71
Henryków	2	3	26	11,54
Kaczawka	9	21	169	12,43
Kaliska	27	42	593	7,08
Kamienna	33	72	314	22,93
Kanibród	9	29	156	18,59
Kąty	4	9	68	13,24
Kłóbka	10	31	286	10,84
Kłóbka Nowy Młyn	0	0	14	0,00
Kłóbka Podgórze	0	0	15	0,00
Kobyła Łąka	6	24	120	20,00
Kołomia	1	8	29	27,59
Kostulin	3	7	36	19,44
Krzewie	8	32	100	32,00
Krzewie II	0	0	107	0,00
Modlibórz	9	21	191	10,99
Morzyce	11	25	89	28,09
Narty	14	27	159	16,98
Narty Piaski	1	4	47	8,51
Nowa Wieś	3	12	90	13,33
Rutkowice	9	39	48	81,25
Rzegocin	2	7	54	12,96
Rzeżewo	24	39	230	16,96
Rzeżewo Morzyce	0	0	136	0,00
Siemiany	0	0	18	0,00

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Siemionki	1	1	13	7,69
Sławęcín	5	8	51	15,69
Sławęćkie Góry	2	2	32	6,25
Stępka	7	19	186	10,22
Stróże	3	6	58	10,34
Szewo	5	15	126	11,90
Uchodze	1	5	15	33,33
Walentowo	9	27	64	42,19
Wawał	7	15	189	7,94
Wiktorowo	6	12	135	8,89
Wola Działkowska	3	9	72	12,50
Wola Olszowa	5	16	48	33,33
Wola Olszowa Parcele	1	1	75	1,33
Zakrzewo	1	1	25	4,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubieniu Kujawskim oraz Urzędu Miejskiego w Lubieniu Kujawskim.

W tab. 8 zestawiono wszystkie wskaźniki sfery społecznej służące do określenia, w jakich miejscowościach gminy koncentrują się stany kryzysowe na terenie gminy. W ostatniej kolumnie oznaczono fakt wystąpienia na terenie danej miejscowości obiektów spełniających definicję przestrzeni zdegradowanej (obiekty nie pełniące funkcji społecznych ze względu na swój stan techniczny – nie spełniają wymogów stawianych obiektom użyteczności publicznej, nie są dostosowane dla osób niepełnosprawnych, wymagają znaczących adaptacji, w tym dostosowania do wymogów efektywności energetycznej itp.) – w mieście Lubień Kujawski jest to obecnie nieużytkowany zabytkowy dwór, który do niedawna pełnił funkcję domu dziecka (gmina chciałaby w przyszłości przeznaczyć go na stworzenie żłobka oraz dziennego domu opieki nad osobami starszymi) oraz zespół dworsko-parkowy obejmujący budynek tzw. „Szubienicy” w miejscowości Kamienna (nr 8a), przejęty przez Gminę od Agencji Nieruchomości Rolnych w 2015 r., w którym w ramach działań rewitalizacyjnych planuje się utworzyć świetlicę środowiskową i oddział Centrum Kultury w Lubieniu Kujawskim.

Tabela 8. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego na terenie gminy Lubień Kujawski, wg miejscowości, wg stanu na 31.12.2016 r.

ANALIZOWANA JEDNOSTKA (miejscowość)	WSKAŹNIKI SFERY SPOŁECZNEJ			Występowanie przestrzeni zdegradowanej
	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze, %	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze, %	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze, %	

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Gmina ogółem, w tym:	20,16	21,86	12,98	nd.
Lubień Kujawski	21,57	24,94	10,75	TAK
Antoniewo	9,30	8,20	9,30	x
Bagno	14,44	12,07	0,00	x
Beszyn	12,37	25,71	27,84	x
Bileńska Kolonia	17,02	34,48	0,00	x
Bilno	15,25	29,37	19,73	x
Błędowo	19,47	18,84	17,70	x
Błonie	18,57	11,11	7,14	x
Chojny	25,86	3,03	0,86	x
Chwalibogowo	17,65	15,38	17,65	x
Czaple	20,79	34,43	17,82	x
Czaple Nowe	19,05	15,63	12,38	x
Dziankowo	32,14	16,13	14,29	x
Dziankówek	18,00	19,40	8,00	x
Gagowy Nowe	21,29	19,35	14,84	x
Gagowy Stare	21,59	13,33	3,41	x
Gliznowo	20,45	11,54	12,50	x
Goćław	25,81	8,33	3,23	x
Gole	18,22	15,69	12,00	x
Golska Huta	14,71	9,09	14,71	x
Henryków	19,23	41,18	11,54	x
Kaczawka	19,53	18,45	12,43	x
Kaliska	18,21	22,45	7,08	x
Kamienna	18,47	33,00	22,93	TAK
Kanibród	19,87	16,83	18,59	x
Kąty	29,41	24,32	13,24	x
Kłóbka	20,28	19,67	10,84	x
Kłóbka Nowy Młyn	21,43	0,00	0,00	x
Kłóbka Podgórze	26,67	0,00	0,00	x
Kobyła Łąka	20,83	26,03	20,00	x
Kołomia	6,90	37,50	27,59	x
Kostulin	27,78	27,27	19,44	x
Krzewie	14,00	21,88	32,00	x
Krzewie II	17,76	13,51	0,00	x
Modlibórz	23,56	13,79	10,99	x
Morzyce	20,22	50,98	28,09	x
Narty	14,47	27,84	16,98	x
Narty Piaski	23,40	0,00	8,51	x
Nowa Wieś	15,56	26,79	13,33	x
Rutkowice	22,92	46,43	81,25	x
Rzegocin	22,22	12,90	12,96	x
Rzeżewo	32,61	23,77	16,96	x
Rzeżewo Morzyce	16,18	16,13	0,00	x
Siemiany	33,33	0,00	0,00	x
Siemionki	7,69	0,00	7,69	x
Sławęcín	23,53	27,78	15,69	x
Sławęckie Góry	25,00	16,67	6,25	x
Stępka	17,20	27,87	10,22	x
Stróże	18,97	24,24	10,34	x

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Szewo	19,84	28,57	11,90	x
Uchodze	26,67	42,86	33,33	x
Walentowo	15,63	36,84	42,19	x
Wawał	20,11	9,76	7,94	x
Wiktorowo	23,70	21,69	8,89	x
Wola Działkowska	31,94	10,53	12,50	x
Wola Olszowa	14,58	20,69	33,33	x
Wola Olszowa Parcele	21,33	34,88	1,33	x
Zakrzewo	20,00	00,00	4,00	x

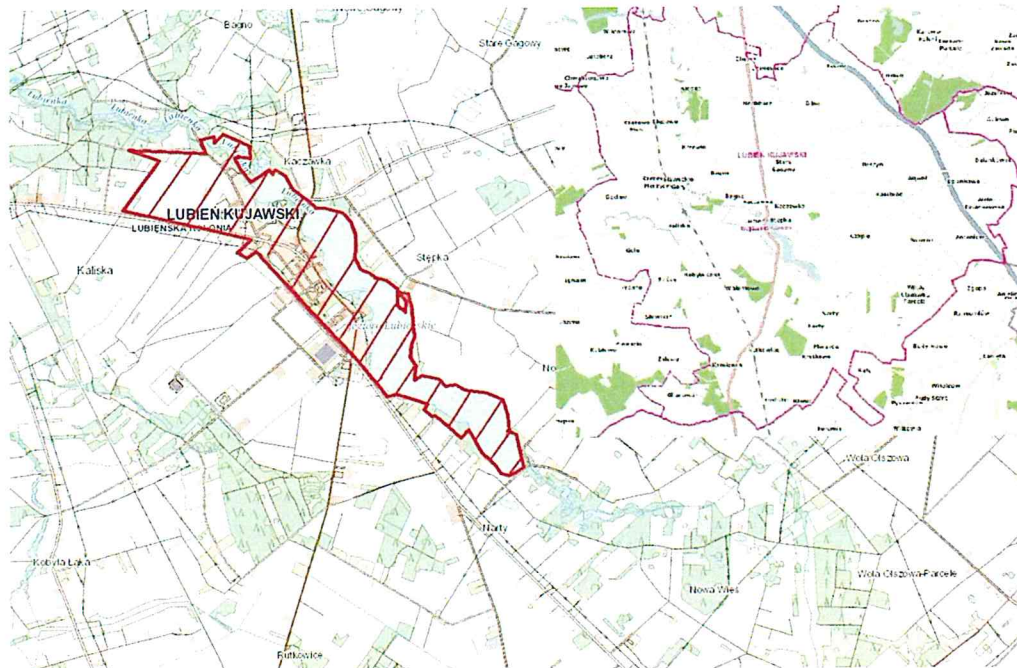
Uwaga: kolorem czerwonym oznaczono wskaźniki negatywnie odbiegające od średniej dla gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabel 5-7.

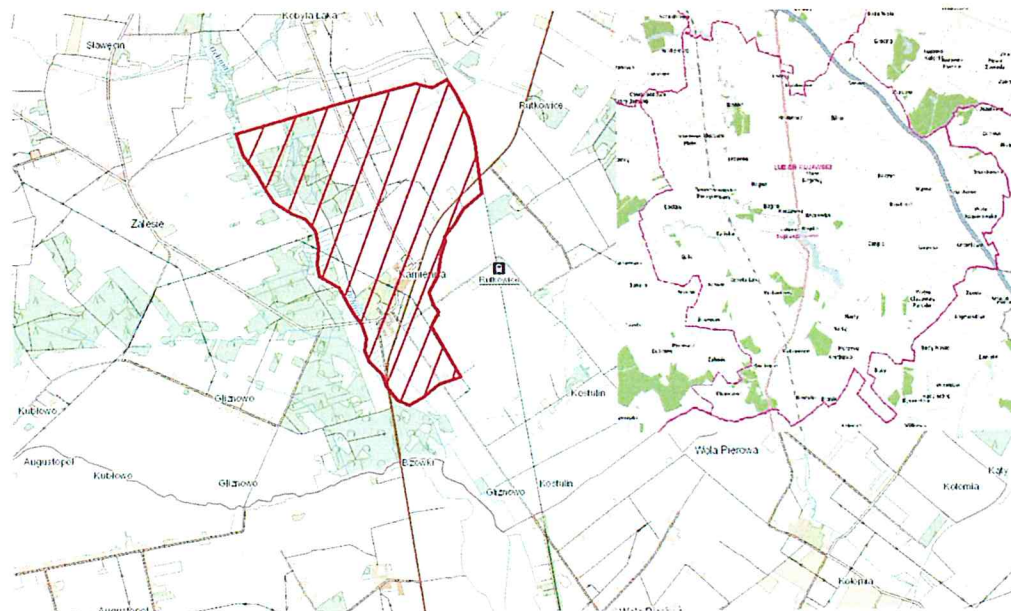
Warunek wykazania co najmniej 2 problemów społecznych wg analizowanych kryteriów spełniło 21 miejscowości, w tym w przypadku aż 8 miejscowości (Czaple, Kąty, Kobyla Łąka, Morzyce, Rutkowice, Rzezewo, Sławęcín, Uchodze) wszystkie 3 wskaźniki sfery społecznej były na poziomie gorszym od średniej, co świadczy o wysokim nasileniu problemów sfery społecznej w gminie i jej miejscowościach. Zgodnie jednak z przywołanymi już powyżej zasadami delimitacji, do obszaru zdegradowanego zaliczyć można jednak te miejscowości, które charakteryzowały się nie tylko co najmniej dwoma wartościami analizowanych wskaźników społecznych na poziomie mniej korzystnym od średniej ich wartości dla gminy, ale jednocześnie na ich terenie wystąpił problem z innej analizowanej sfery (występują przestrzenie zdegradowane obrazujące problem ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej). Warunki te łącznie spełniły **miasto Lubień Kujawski** oraz **miejscowość Kamienna**.

Położenie tak wyznaczonego obszaru zdegradowanego (obejmującego dwa rozłączne podobszary – miasto Lubień Kujawski i wieś Kamienna) na tle całej gminy zostało przedstawione na rys. 1 oraz 2. Granice i powierzchnię obu miejscowości zakresłono na czerwono.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Rysunek 1. Obszar zdegradowany wyznaczony w mieście Lubień Kujawski na tle całej gminy
Źródło: opracowanie własne (podkład: wloclawek.geoportal2.pl).

Rysunek 2. Obszar zdegradowany wyznaczony w miejscowości Kamienna na tle całej gminy
Źródło: jak rys. 1.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023
4. Obszar rewitalizacji gminy

By obie miejscowości wchodzące w skład wyznaczonego na wcześniejszym etapie obszaru zdegradowanego mogły znaleźć się w obszarze rewitalizacji konieczna będzie weryfikacja kryteriów dot. wielkości ich powierzchni (obszar rewitalizacji może objąć maksymalnie 20% powierzchni gminy) i liczby ludności (maksymalnie 30% mieszkańców gminy) oraz określenie planowanych celów rewitalizacji na wyznaczonym obszarze. By sprawdzić czy spełnione są warunki związane z potencjalną koncentracją działań (procentowe limity powierzchni i liczby ludności obszaru) zweryfikowano pod kątem ww. limitów dane dotyczące powierzchni i liczby ludności miejscowości zaliczonych do obszaru zdegradowanego w odniesieniu do wartości charakteryzujących całą gminę. Mając na względzie układ osadnictwa w obu miejscowościach (dodatkowo, w przypadku Lubienia Kujawskiego, uwzględnić należy także charakter miejscowości – jest to względnie zwarte terytorium miasta, będącego jednocześnie głównym ośrodkiem społeczno-gospodarczym gminy), wobec nie przekroczenia limitu powierzchni określonego dla obszarów rewitalizacji (zob. tab. 9), do obszaru rewitalizacji gminy Lubień Kujawski zaliczono całość wyznaczonego obszaru zdegradowanego, tj. terytorium miasta Lubień Kujawski oraz terytorium wsi Kamienna.³⁴

Tabela 9. Powierzchnia i liczba ludności obszaru zdegradowanego

NAZWA JEDNOSTKI (miejscowość)	Powierzchnia (ha)	Liczba ludności (osoby)
Gmina ogółem, w tym:	15088	7414
Lubień Kujawski	231	1340
Kamienna	287	314
Obszar zdegradowany łącznie	518	1654
Udział obszaru w stosunku do całej gminy	3,43% < 20%	22,31% < 30%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Lubieniu Kujawskim.

Jednocześnie wskazać można, iż zaliczenie obu miejscowości do obszaru rewitalizacji, nastąpiło na nieco innej podstawie – zdiagnozowano bowiem (obok wspólnego problemu bezrobocia) inne problemy w sferze społecznej, a mianowicie: w Lubieniu Kujawskim - problem szczególnie wysokiego udziału ludności w wieku poprodukcyjnym, a w Kamiennej - wysoki stopień uzależnienia mieszkańców od pomocy społecznej (co może być związane z faktem funkcjonowania na tym obszarze PGR). Stąd też, w celu jedynie porządkowym i służącym podkreśleniu realizacji

³⁴ Oznacza to, że nie wyłączono obszarów niezamieszkałych (np. jeziora, pól i lasów) – m. in. ze względu na trudności metodyczne związane z określeniem ewentualnej „okrojonej” powierzchni obszaru oraz chęć uniknięcia niejednorodności obszaru (istnienie na jego terytorium wyłączonych powierzchni wewnętrznych itd).

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

częściowo nieco innych rodzajowo przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wyróżnić można podobszar rewitalizacji Lubień Kujawski i podobszar rewitalizacji Kamienna. Podstawowy cel rewitalizacji na całym obszarze rewitalizacji będzie jednak wspólny, tj. **adaptacja przestrzeni zdegradowanej na potrzeby aktywizacji społecznej** (cel ujęty w Zasadach regionalnych jako „A”). W przypadku tej miejscowości spełnione zostały bowiem następujące warunki, określone w Zasadach regionalnych:

a) występuje przestrzeń zdegradowana, która może być zaadaptowana do celów rozwoju społecznego;

b) na terenie miejscowości i w odległości 1,5 km od zwyczajowo przyjętego centralnego punktu miejscowości, liczonej wzdłuż dróg publicznych i publicznych ciągów pieszych i pieszo-jezdnych brak publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej³⁵, chyba że uzasadniona i planowana interwencja zakłada utworzenie infrastruktury:

- komplementarnej wobec już istniejącej, lub

- bezpośrednio rozszerzającej (poprzez adaptację istniejących budynków) możliwości lokalowe infrastruktury już istniejącej, lub

- utworzenie infrastruktury należącej do tej samej kategorii oraz umożliwiającej realizację zadań/aktywności tego samego rodzaju, jeśli zapotrzebowanie społeczne przekracza możliwości infrastruktury już istniejącej, lub

- utworzenie infrastruktury zastępującej infrastrukturę tego samego rodzaju likwidowaną ze względu na stan wyeksploatowania, brak funkcjonalności, niespełnianie warunków bezpieczeństwa³⁶, to nie jest konieczne spełnienie wspomnianego warunku odległości 1,5 km.

Spełnienie ww. warunków nastąpi poprzez planowaną inwestycję gminy w budynku d. Domu Dziecka w Lubieniu Kujawskim (przebieg zdegradowana wymagana w podpunkcie a) – tj. obecnie niewykorzystywany budynek, zlokalizowany przy ulicy 1 Maja 44, który zostanie wyremontowany i wyposażony, tak by mógł funkcjonować jako Dom Seniora oraz żłobek. W Kamiennej budynek tzw. „Szubienicy” (nr 8a) zostanie przekształcony w świetlicę środowiskową i oddział Ośrodka Kultury w Lubieniu Kujawskim. Na terenie analizowanych miejscowości (szczególnie miasta) występują wprawdzie (w odległości 1,5 km od zwyczajowego centrum) inne obiekty publicznej infrastruktury

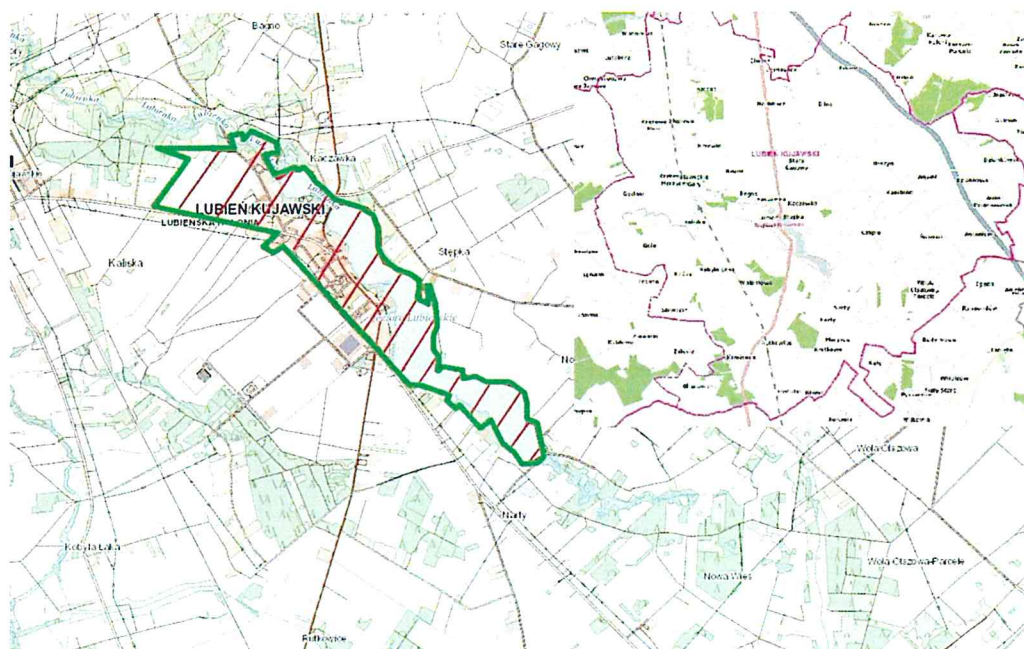
³⁵ Np. publicznej infrastruktury: sportu, rekreacji lub domu kultury, biblioteki, świetlicy wiejskiej (lub ich placówki filialnej). Należy tu jednocześnie wskazać, że obiekty i urządzenia należące do jednej z tych 3 kategorii (której brak) mogą być realizowane nie tylko wówczas, gdy nie ma żadnej infrastruktury aktywizacji społecznej, ale także wtedy, gdy są dostępne obiekty i urządzenia należące do którejś z pozostałych kategorii (o ile jest to uzasadnione).

³⁶ Zgodnie z zapisami rozdziału 5 Zasad regionalnych, fundament dla realizacji działań rewitalizacyjnych ze środków EFRR stanowi interwencja EFS, podporządkowana rozwiązaniu zdiagnozowanych na danym obszarze problemów społecznych, a inwestycje infrastrukturalne mają pełnić wyłącznie rolę pomocniczą w tym procesie. W związku z powyższym w ramach działania 7.1 (w części dedykowanej rewitalizacji – typ projektu nr 1) nie ma możliwości dofinansowania działań polegających na budowie nowych budynków. Dopuszcza się rozbudowę, nadbudowę budynku, przy czym dofinansowanie kosztów związanych z realizacją tego rodzaju działań będzie możliwe wyłącznie w odniesieniu do powierzchni rozbudowywanej, nadbudowywanej - nie większej niż 50% powierzchni całkowitej budynku istniejącego przed realizacją projektu.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

aktywizacji społecznej (np. Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna w Lubieniu Kujawskim czy świetlica wiejska w Kamiennej) ale utworzone obiekty będą pełniły rolę komplementarną - podejmą szereg dotychczas nie prowadzonych w gminie na taką skalę działań mających na celu aktywizację społeczną mieszkańców. Za realizację tzw. miękkich działań odpowiedzialne będą przede wszystkim jednostki gminne.

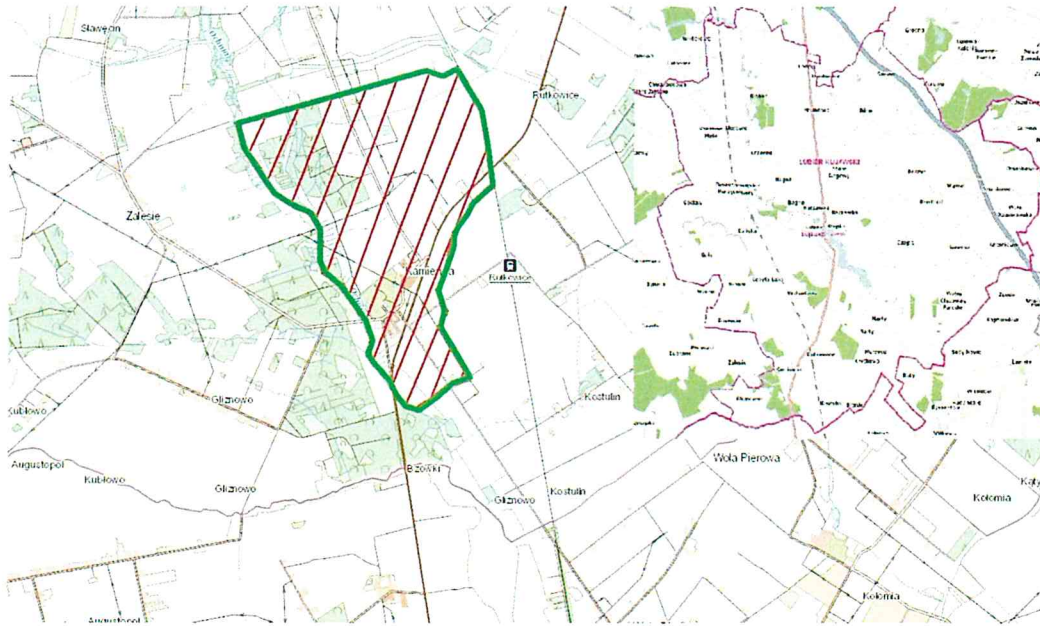
Położenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji gminy na tle obszaru zdegradowanego zostało przedstawione na rys. 3 oraz 4 (ze względów poglądowych oba podobszary przedstawiono na oddzielnych mapach). Powierzchnię poszczególnej miejscowości (stanowiącej część obszaru zdegradowanego) zakreślono na czerwono, a granice obszaru rewitalizacji obwiedziono na zielono. Powstały więc dwie jednostki składowe (umownie można określić je jako podobszary).

Rysunek 3. Obszar rewitalizacji wyznaczony w mieście Lubień Kujawski na tle obszaru zdegradowanego

Źródło: jak rys. 1.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Rysunek 4. Obszar rewitalizacji wyznaczony w miejscowości Kamienna na tle obszaru

zdegradowanego

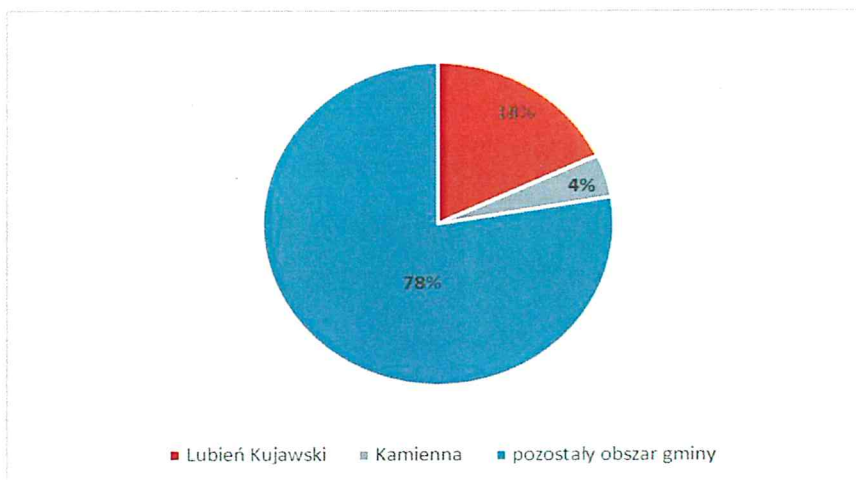
Źródło: jak rys. 1.

*Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023***5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji**

Obszar rewitalizacji w gminie Lubień Kujawski obejmuje miasto tej samej nazwie oraz wieś Kamienna, które stanowią jednocześnie pierwszą (Lubień Kujawski – 1 340 mieszkańców) oraz trzecią najludniejszą miejscowość w gminie (Kamienna – 314 mieszkańców)³⁷, co skutkuje tym, że obszar ten obejmuje 22,31% mieszkańców gminy jednocześnie zajmując zaledwie 3,43% jej powierzchni. Obie miejscowości nie mają wspólnych granic.

Sfera społeczna

Miasto Lubień Kujawski stanowi siedzibę władz samorządowych gminy miejsko-wiejskiej Lubień Kujawski. Zajmuje ono powierzchnię 2,3 km², położone jest centralnie w gminie. Na koniec 2016 r. było ono zamieszkane przez 1340 osoby, co stanowiło nieco ponad 18,1% (zob. rys. 5) ludności gminy (przy gęstości zaludnienia wynoszącej 536 osób/1km²).

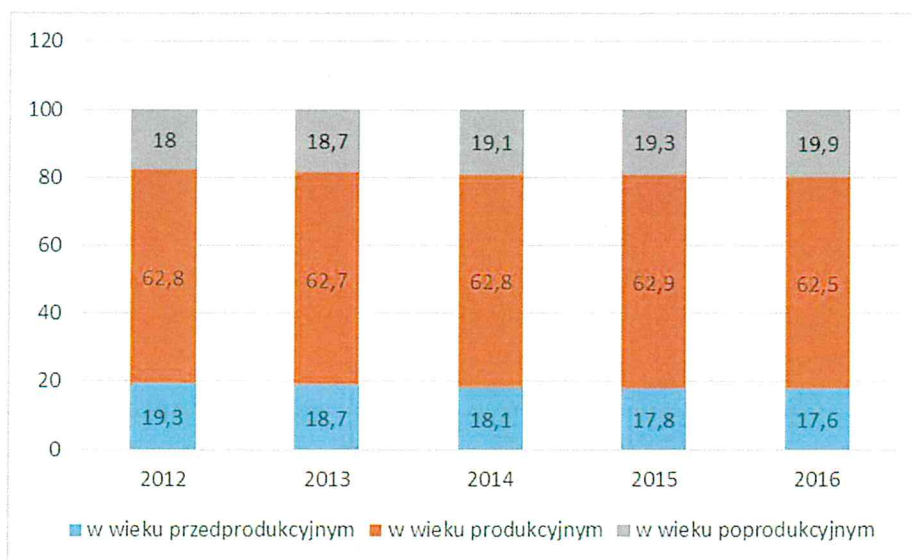
Rysunek 1. Udział ludności miasta Lubień Kujawski w ogólnej liczbie ludności gminy Lubień Kujawski, stan na 31.12.2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Lubieniu Kujawskim.

Zmiana struktury wieku ludności w mieście na przestrzeni ostatnich pięciu lat (2012-2016) uwidacznia negatywny trend – systematyczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym kosztem osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym (zob. rys. 6).

³⁷ Jeśli nie wskazano inaczej, dane odzwierciedlają stan na 31.12.2016 r. oraz pochodzą z zasobów gminnych.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

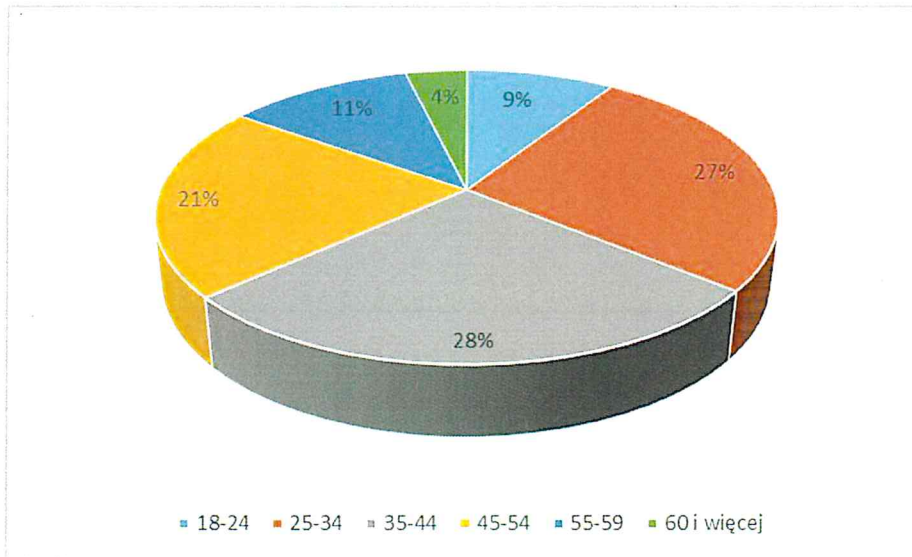
Rysunek 2. Struktura ludności miasta Lubień Kujawski wg ekonomicznych grup wieku w latach 2012-2016

Źródło: jak rys. 5.

W mieście na koniec 2016 r. mieszkało 289 osób w wieku poprodukcyjnym, co stanowi ponad 19% wszystkich mieszkańców tej grupy wiekowej w gminie. Wśród osób w wieku poprodukcyjnym dominowały kobiety stanowiąc aż 72,3%. Tak wysoka liczba osób w wieku poprodukcyjnym powoduje, iż miasto spośród wszystkich miejscowości gminy znajdowało się na 19 pozycji pod względem udziału tej grupy wiekowej w ogólnej liczbie ludności (21,57%, przy średniej dla całej gminy wynoszącej 20,16%).

W mieście na koniec 2016 r. zarejestrowano 211 osób bezrobotnych, co stanowiło 20,9% wszystkich bezrobotnych w gminie, a udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 24,94%, przy średniej dla gminy wynoszącej 21,86%. Sytuacja jest o tyle niekorzystna, iż blisko ¼ z bezrobotnych to osoby pozostające bez pracy powyżej dwóch lat. Tak wysoka liczba osób bezrobotnych powoduje, iż miasto spośród wszystkich jednostek w gminie znalazło się na 19 pozycji pod względem udziału liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym. Niekorzystna jest również struktura bezrobotnych w mieście wg wieku. Najwięcej bezrobotnych to ludzie młodzi, między 35 a 44 oraz między 25 a 34 rokiem życia (zob. rys. 7).

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Rysunek 3. Struktura bezrobotnych wg wieku w mieście Lubień Kujawski, stan na 31.12.2016 r.

Źródło: jak rys. 5.

Mieszkańcy miasta, mimo występowania problemu bezrobocia odznaczają się stosunkowo dobrą na tle gminy sytuacją materialną. Jedynie 144 osoby w roku 2016 skorzystały ze środowiskowej pomocy społecznej, co stanowi 15% wszystkich korzystających z tej pomocy w gminie i 10,7% mieszkańców miasta. Średnio w gminie udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w 2016 r. wyniósł 12,98%, a miasto Lubień Kujawski uplasowało się pod tym względem na 34 pozycji (wśród wszystkich jednostek w gminie). Pomoc ta była dedykowana 65 gospodarstwom domowym, które stanowiły 16,3% wszystkich gospodarstw w gminie objętych pomocą środowiskową.

Mieszkańcy miasta odznaczają się średnią aktywnością społeczną, na co wskazuje przeprowadzona analiza udziału społeczności lokalnej w głosowaniu w wyborach prezydenckich w dniu 24 maja 2015 r. Analiza frekwencji w tym głosowaniu wykazała iż frekwencja w Obwodowej Komisji Wyborczej NR 1 w Centrum Kultury w Lubieniu Kujawskim wynosiła 54,21% uprawnionych i była drugą co do wysokości frekwencją w gminie (po Obwodowej Komisji Wyborczej nr 10 w DPS w Rzeżewie).

Jak już wspomniano w diagnozie ogólnej gminy, miasto Lubień Kujawski zapewnia mieszkańcom (również pozostałej części gminy) dostęp do usług podstawowego rzędu, to tutaj ulokowane są zarówno instytucje użyteczności publicznej (np. Urząd Miejski przy ulicy Wojska Polskiego 29, Ośrodek Pomocy Społecznej), placówki edukacyjne (np. Zespół Placówek Oświatowych przy ulicy Szkolnej), sportowe (klub Lubienianka i inne stowarzyszenia), kulturalne (Centrum Kultury

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

przy ulicy Wojska Polskiego 22, Biblioteka Publiczna przy ulicy Wojska Polskiego 18³⁸), opiekuńcze (placówki opiekuńczo - wychowawcze „Ostoja” oraz „Przystań”, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz jednostka powiatowa - Dom Dziecka - ostatnio przeniesiony do nowych, spełniających wymogi budynków przy ulicy Żwirki Wigury). W mieście funkcjonuje ośrodek zdrowia i 2 apteki; a także inne placówki handlowe oraz usługowe. Jak wspomniano w diagnozie ogólnej, w mieście (ani w innej miejscowości w gminie) nie funkcjonuje żłobek. Wobec narastającego problemu starzenia się społeczeństwa, w Lubieniu Kujawskim brak również instytucji dedykowanej zapewnieniu opieki seniorom, zajęcia dla ludności starszej są oferowane przez Centrum Kultury, jednak mają one charakter krótkotrwały i nie obejmują opieki dziennej.

W mieście ma swe siedziby większość organizacji pozarządowych, a także parafia rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa.

Mieszkańcy miasta chętnie uczestniczą w relatywnie licznych (w porównaniu z resztą gminy) zajęciach organizowanych w Centrum/Ośrodku Kultury - obejmują one zajęcia sportowe, taneczne, muzyczne, plastyczne, naukę języków obcych, zajęcia dla seniorów itp.³⁹ Jednak pojemność lokalowa ww. ośrodka nie pozwala na sprostanie oczekiwaniom społecznym, brakuje dodatkowych sal, gdzie można by organizować zajęcia poszerzające dotychczasową ofertę tematyczną oraz objąć nią większą liczbę mieszkańców.

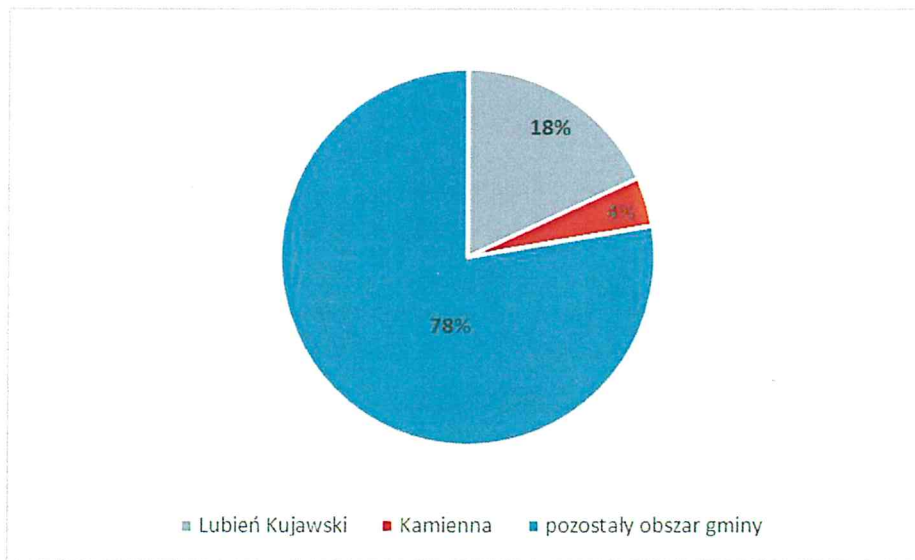
Miasto Lubień Kujawski nie odznacza się szczególnie wysoką skalą przestępczości w gminie, biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców i gęstość zaludnienia w mieście. Średnio rocznie ok. 30% wszystkich przestępstw popełnianych w gminie ma miejsce w mieście. Na ul. Szkolnej znajduje się Posterunek Policji, a cały rejon miasta i gminy pod względem obsługi policji należy do Komisariatu Policji w Kowalu.

Wieś Kamienna stanowiąca część sołectwa Gliznowo położona jest w południowo-zachodniej części gminy Lubień Kujawski i zajmuje ponad 2,8 km². Miejscowość w końcu 2016 r. zamieszkiwały 314 osoby, co stanowiło 4,24% ogólnej liczby mieszkańców gminy (zob. rys. 8).

³⁸ Biblioteka Publiczna w Lubieniu Kujawskim od 1 marca 2008 r. funkcjonuje jako instytucja kultury finansowana z dotacji samorządowej. Powstała jako Miejska Biblioteka Publiczna w Lubieniu Kujawskim w grudniu 1948 r. i była zlokalizowana wówczas w budynku Szkoły Podstawowej, gdzie zajmowała jedno pomieszczenie klasowe. Od 1986 r. funkcjonuje w nowym lokalu w budynku usytuowanym w centrum miasta, przy ulicy Wojska Polskiego 18. Misją Biblioteki jest promowanie placówki jako nowoczesnego ośrodka informacji, edukacji oraz aktywności kulturalnej i lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem integracji społecznej. Do jej głównych zadań należą: upowszechnianie wiedzy i kultury wśród wszystkich mieszkańców gminy, gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie zakupionych nowości książkowych oraz popularyzacja książki i czytelnictwa w środowisku lokalnym. Więcej informacji: [<http://www.bibliotekalubien.pl/>].

³⁹ [<http://centrumkultury.info.pl/index.php/oferta-centrum>].

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

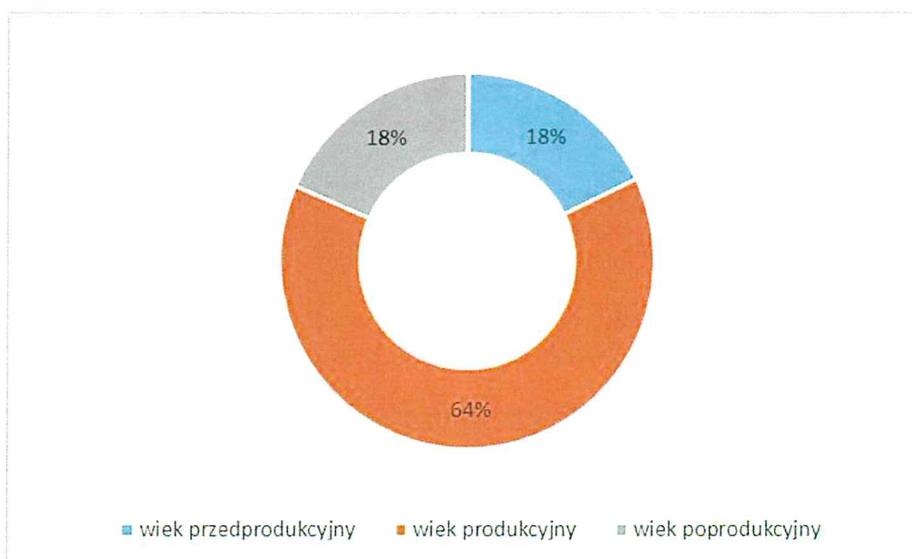

Rysunek 4. Udział ludności miejscowości Kamienna w ogólnej liczbie ludności gminy Lubień Kujawski, stan na 31.12.2016 r.

Źródło: jak rys. 5.

Miejscowość Kamienna podlega ogólnym tendencjom demograficznym charakterystycznym dla całego kraju, a więc następuje wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym kosztem liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Struktura wieku mieszkańców wsi wg ekonomicznych grup wieku przedstawia się, w porównaniu z sytuacją w całej gminie, relatywnie nie najgorzej, gdyż w 2016 r. udział osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców wsi był zrównoważony (zob. rys. 9), należy jednak spodziewać się, iż w najbliższej przyszłości sytuacja ta ulegnie zmianie, na niekorzyść grupy osób w wieku przedprodukcyjnym. Wśród osób w wieku poprodukcyjnym blisko 71% stanowiły kobiety.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

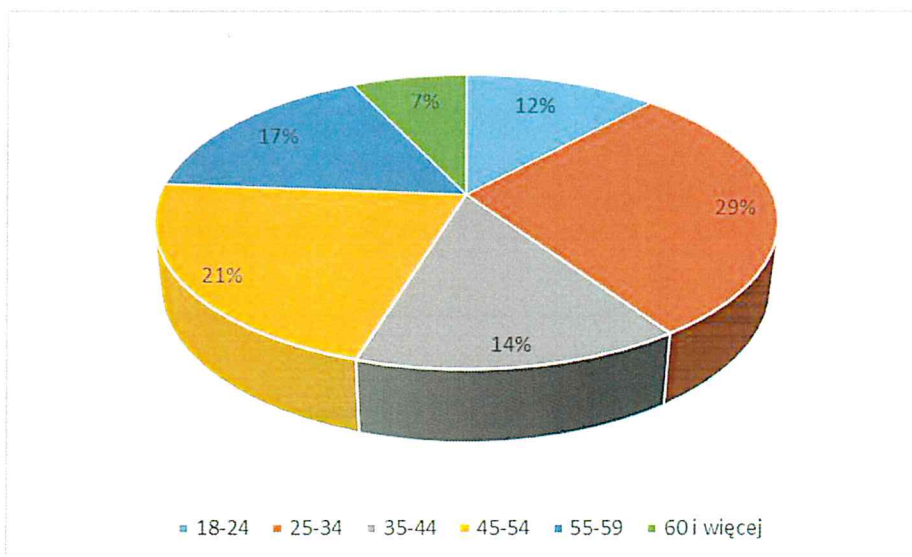

Rysunek 5. Struktura mieszkańców miejscowości Kamienna wg ekonomicznych grup wieku, stan na 31.12.2016 r.

Źródło: jak rys. 5.

W końcu 2016 r. w miejscowości Kamienna mieszkało 66 bezrobotnych, co stanowi 6,5% wszystkich bezrobotnych w gminie, a udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 33%, przy średniej dla gminy wynoszącej 21,86%. Sytuacja jest o tyle niekorzystna, iż ponad ¼ z bezrobotnych to osoby pozostające bez pracy powyżej dwóch lat. Tak wysoka liczba osób bezrobotnych powoduje, iż miejscowość spośród wszystkich jednostek w gminie znalazła się na 10 pozycji pod względem udziału liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

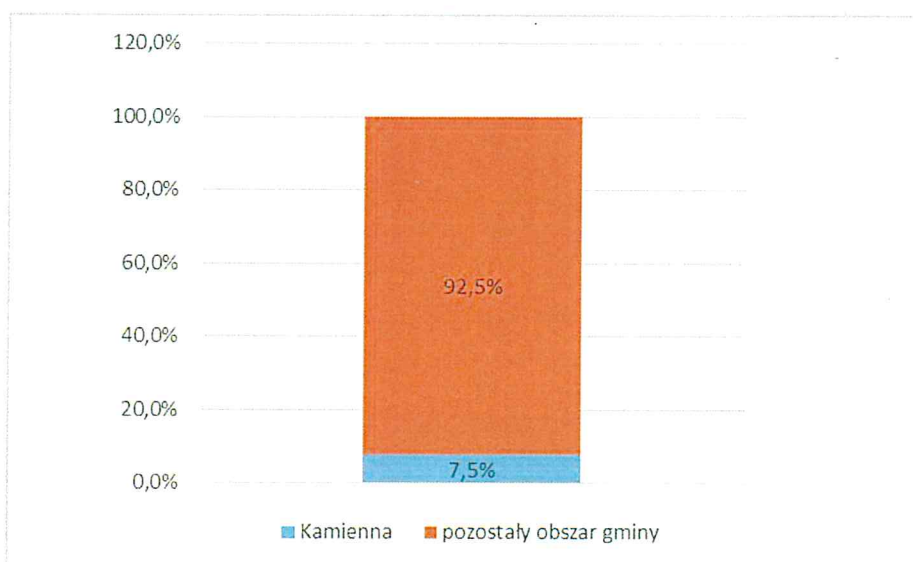

Rysunek 6. Struktura wg wieku bezrobotnych mieszkańców wsi Kamienna, stan na 31.12.2016 r.

Źródło: jak rys. 5.

Konsekwencją występowania problemu bezrobocia jest niekorzystna na tle gminy sytuacja materialna mieszkańców miejscowości. W roku 2016 aż 72 osoby skorzystały ze środowiskowej pomocy społecznej, co stanowi 7,5% wszystkich korzystających z tej pomocy w gminie (zob. rys. 11) i blisko 23% mieszkańców miejscowości. Średnio w gminie udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w 2016 r. wyniósł 12,98%, a miejscowość Kamienna uplasowała się pod tym względem na 9 pozycji wszystkich jednostek w gminie. Pomoc ta była dedykowana 33 gospodarstwom domowym, które stanowiły 8,3% wszystkich gospodarstw w gminie objętych pomocą środowiskową.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Rysunek 7. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej miejscowości Kamienna w ogólnej liczbie osób korzystającej z tej pomocy w gminie Lubień Kujawski, stan na 31.12.2016 r.

Źródło: jak rys. 5.

Mieszkańcy miejscowości Kamienna mają znacznie mniej możliwości uczestnictwa na miejscu w zajęciach kulturalnych, sportowych, czy rekreacyjnych. Tymczasowo funkcjonująca świetlica wiejska w Kamiennej jest niedostosowana pod względem stanu technicznego, powierzchni i wyposażenia do oczekiwań społecznych, nie ma w niej możliwości przeprowadzenia programu działań na rzecz aktywizacji mieszkańców. Mimo to, mieszkańcy chcą podejmować inicjatywy społeczne, działa tu m. in. Koło Towarzyskie „Babiniec”.

Miejscowość Kamienna nie odznacza się szczególnie wysoką skalą przestępczości w gminie, a pod względem obsługi policji należy podobnie jak cała gmina Lubień Kujawski do Komisariatu Policji w Kowalu. Najbliższy Posterunek Policji znajduje się w Lubieniu Kujawskim.

Sfera gospodarcza

W mieście Lubień Kujawski nie identyfikuje się specyficznych problemów w zakresie sfery gospodarczej. Mieszkańcy miasta odznaczają się stosunkowo wysoką aktywnością gospodarczą, niemal 1/3 osób prowadzących działalność gospodarczą w gminie prowadzi ją właśnie w mieście. W mieście zarejestrowanych jest 138 podmiotów gospodarki narodowej, co stanowi ponad 35% wszystkich podmiotów w gminie. Blisko zachodnich granic miasta, w miejscowości Kaliska zlokalizowany jest teren inwestycyjny o powierzchni ok. 96 ha, co dodatkowo podwyższa walory gospodarcze miasta i daje szanse rozwoju.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Podobnie, w miejscowości Kamienna nie identyfikuje się specyficznych problemów w zakresie sfery gospodarczej. Wieś ma typowo rolniczy charakter, wobec czego głównym źródłem utrzymania jej mieszkańców pozostaje rolnictwo. Wieś jest dobrze skomunikowana z miastem Lubień Kujawski oraz miejscowością Kaliska, które stanowią lokalny rynek pracy.

Sfera środowiskowa

Na całym obszarze rewitalizacji (podobnie jak w przypadku całej gminy) nie zdiagnozowano znaczących problemów mieszczących się w sferze środowiskowej. Stan środowiska jest dobry, choć pogorszeniu ulega w okresie zimowym, co jest związane z emisją niską – wykorzystywaniem do opalania niewłaściwych materiałów, a także z ruchem samochodowym. W tym ostatnim zakresie sytuacja powoli się poprawia, co jest wynikiem przeniesienia ruchu samochodowego tranzytowego z drogi krajowej nr 91 na autostradę A1. Niemniej główne zagrożenia stanu środowiska stanowi zanieczyszczenie wód powierzchniowych, w tym wód Jeziora Lubieńskiego spowodowane niedostatecznym rozwojem sieci kanalizacyjnej.

Na przedmiotowym obszarze nie występują obszary/obiekty objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

Sfera funkcjonalno-przestrzenna

Obszar rewitalizacji (w szczególności miasto Lubień Kujawski) charakteryzuje się dobrą dostępnością zewnętrzną i spójnością wewnętrzną. Podstawą układu drogowego w gminie jest przebiegająca przez miasto droga krajowa nr 91. Fragmenty większości dróg przebiegających przez miasto (w miejscowości Kamienna sytuacja pod tym względem jest relatywnie gorsza) posiadają częściowo, bądź w pełni urządzone chodniki, jednak wskutek ciągłej eksploatacji wymagają one systematycznych napraw i remontów.

Ze względu na bariery przestrzenne w postaci rynny jeziora od wschodu oraz mokradeł i podmokłości oraz doliny rzeki Lubieńki od północy, miasto odznacza się utrudnionymi uwarunkowaniami rozwoju przestrzennego. Jego rozwój przestrzenny odbywa się zatem w kierunku zachodnim, południowym i częściowo północno-zachodnim. Na strukturę zabudowy miasta w dużej części składa się zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna o różnym standardzie, w mniejszym stopniu zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna. Stosunkowo nowa zabudowa występuje przy ulicy Żwirki i Wigury, a zabudowa usługowa jest skoncentrowana wokół Placu Wolności, stanowiącym centralny punkt miasta. W mieście znajdują się urządzone przestrzenie publiczne służące szerokiej integracji społecznej jego mieszkańców, jak np. plaża i bulwar nad jeziorem Lubieńskim.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Mimo lokalizacji (szczególnie w mieście) szeregu, opisanych już powyżej obiektów i instytucji kulturalnych, edukacyjnych i sportowych, podkreślić należy wciąż istniejące potrzeby dotyczące infrastruktury społecznej (np. Centrum Kultury nie wystarcza już jako miejsce organizacji zajęć dla aktywnych społecznie mieszkańców miasta i gminy). Tymczasem, jak już stwierdzono powyżej, w obu miejscowościach zidentyfikowano przestrzeń zdegradowaną, która mogłaby zostać przekształcona na cele aktywizacji społecznej. Obecność przestrzeni zdegradowanej wiąże się z jednej strony z zachowaniem się na terenie gminy szeregu obiektów zabytkowych wymagających interwencji, a z drugiej - z przekształceniami dot. funkcji poszczególnych obiektów. Przykładowo, w Lubieniu Kujawskim do nowej siedziby przeniesiono w 2016 r. Dom Dziecka, a obecnie niewykorzystywany budynek po nim mógłby podłużyć uruchomieniu w nim, tak potrzebnych dla aktywizacji społecznej i walce z wykluczeniem, Domu Seniora oraz żłobka. W miejscowości Kamienna przestrzeń zdegradowaną stanowi również zabytkowy obiekt zespołu dworsko-parkowego, który jest również obiektem popegeerowskim, a po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych mógłby stanowić siedzibę świetlicy środowiskowej i oddziału Centrum Kultury w Lubieniu Kujawskim.

Ze względu na zabytkowy charakter obiektów przestrzeni zdegradowanej, w niniejszym miejscu szerzej przedstawiony zostanie krajobraz kulturowy obszaru rewitalizacji. Obie miejscowości analizowanego obszaru mają bogate tradycje. Historycznie należą one do Kujaw. W czasie wojen polsko-krzyżackich obszar ten był krótko (1327-1332) zajęty przez Krzyżaków, a po powrocie ziem do Korony, kiedy to Kujawy podzielono wówczas na dwa województwa inowrocławskie i brzesko-kujawskie, Lubień Kujawski znalazł się w granicach tego drugiego (powiat kowalski). Pierwsza wzmianka o Lubieniu pochodzi z 1399 r., a kolejna z 1489 r., już jako o oppidum czyli osiedlu obronnym. Wówczas prawdopodobnie nastąpiła także lokacja jako miasta.⁴⁰ Parafia w Lubieniu Kujawskim powstała w XV w. Przeważającym typem własności ziemskiej była własność szlachecka (m. in. Lubień Kujawski w średniowieczu własność Doliwitów, później Lubieńskich). Zawirowania historyczne w późniejszych wiekach powodowały, że obszar kilkakrotnie zmieniał przynależność (w czasie rozbiorów Polski należał do Państwa Polskiego, zaboru pruskiego, a później rosyjskiego; po I wojnie światowej wchodził w skład województw: warszawskiego, poznańskiego (od 1937 r.), pomorskiego (od 1938 r.), bydgoskiego (od 1945 r.), włocławskiego (od 1975 r.), by od 1 stycznia 1999 r. znaleźć się w granicach województwa kujawsko-pomorskiego (powiat włocławski).

W Lubieniu Kujawskim zachował się historyczny układ przestrzenny miasta, tj. charakterystyczny dla wsi targowej z wydłużonym trójkątnym rynkiem, dostosowany do specyficznych lokalnych warunków przyrodniczo-topograficznych. Utrzymana została skala

⁴⁰ Katalog polskich pałaców, zamków i dworów [http://www.polskiezabytki.pl/m/obiekt/1128/Lubien_Kujawski/].

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

wysokościowa zabudowy miasta. W mieście zlokalizowanych jest kilka nieruchomości obiektów zabytkowych (w tym np. kościół neoromański z XIX w. – wpis do rejestru zabytków nr 1994.05.11-A/477), w tym obiektów techniki (najlepiej zachowane zabytki to gorzelnia i dawny młyn, w stanie szątkowym znajduje się dawna kaszarnia). W Lubieniu Kujawskim zachowała się zdecydowana większość budynków mieszkalnych o wartościach historycznych w gminie (XVIII/XIX w., XIX w., I poł. XX w.), w tym kilka bardzo cennych.⁴¹

Istotny ze względu na nie tylko wartość historyczną, ale i chęć objęcia go przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi – zespół dworsko-parkowy w Lubieniu Kujawskim pochodzi z XVIII-XIX w. i został wpisany do rejestru pod nr 1985.09.17-A/1218. W Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Lubień Kujawski na lata 2015 – 2018 został on zaliczony do zabytków o najwyższym znaczeniu dla gminy. Jest to obiekt w stylu klasycystycznym (zob. foto 1). Założenie dworskie powstało w pld. części miasteczka, na jego obrzeżu, już w XVIII w. Na przełomie XVIII i XIX w. powstał tu obecny dwór, rozbudowany w 2 poł. XIX w. o skrzydło południowe i w latach 1924-1925 o skrzydło północne.⁴² Najstarsza modrzewiowa część dworu leżała w pobliskiej wsi Gagowy i została odkupiona przez właściciela folwarku Henryka Rauchudta, a nowy właściciel Seweryn Jung nakazał jej rozebranie, przeniesienie i pozostawienie na nowym podpiwniczeniu w obecnym miejscu. W latach 1924-1925 obiekt został rozbudowany⁴³ przez nowych właścicieli – rodzinę Wernerów (formalnie pozostał ich własnością do 1945 r., chociaż w czasie wojny zajęli go Niemcy). Od 1945 r. został przejęty przez Skarb Państwa. Na początku znajdował się dom dziecka prowadzony przez siostry zakonne⁴⁴, który upaństwowiono w 1951 r. Po restytucji samorządu terytorialnego stał się jednostką budżetową prowadzoną przez Starostwo Powiatowe we Włocławku. W związku ze zmianą przepisów konieczne stało się przeniesienie wychowanków do nowych pawilonów, co w konsekwencji spowodowało wygaszenie działalności placówki w dotychczasowym miejscu. W ramach działań rewitalizacyjnych budynek planuje się zaadaptować na potrzeby żłobka i domu dziennej opieki nad seniorami.

⁴¹ Por. Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Lubień Kujawski na lata 2015 – 2018, s. 9-10. W tab. 1 Programu ujęto szczegółowy wykaz zabytków znajdujących się na terenie miasta Lubień Kujawski.

⁴² Katalog polskich pałaców, zamków i dworów [http://www.polskiezabytki.pl/m/obiekt/1128/Lubien_Kujawski/]

⁴³ Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Lubień Kujawski na lata 2015 – 2018, s. 22: dobudowany został piętrowy murowany ryzalit wraz z murowanym łącznikiem. Od południowego zachodu zamurowano wejście i niektóre okna, całość otynkowano. Z kolei od południowego wschodu dobudowano półokrągły taras, zaś od północnego wschodu dobudowano ganek z kolumnowym portykiem oraz niewielkie pomieszczenie przed sienią.

⁴⁴ Dom Dziecka w Lubieniu Kujawskim powstał jako część zespołu dydaktyczno-wychowawczego w Łomnej nad Stryjem z inicjatywy księdza Zygmunta Szczęsnego Felińskiego, późniejszego arcybiskupa i metropolity warszawskiego. W wyniku wybuchu II wojny światowej mieszkańcy Domu Dziecka „Łomna” zostali wysiedleni i dzięki przychylności burmistrza miasta i ks. Proboszcza znaleźli schronienie w Lubieniu Kujawskim. Za pozwoleniem władz państwowych mieszkańcy sierocińca osiedlili się jeszcze przed 1945 r. w „resztówce” w Lubieniu Kujawskim.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Foto 1. Widok zewnętrzny budynku b. Domu Dziecka w Lubieniu Kujawskim

Fot. J. Tomczak

Miejscowość Kamienna ma typowo rolniczy charakter, zdecydowana większość gruntów użytkowanych jest rolniczo. Zabudowę stanowi głównie zabudowa zagrodowa z niewielkim udziałem zabudowy jednorodzinnej. Centrum miejscowości odznacza się bardziej skoncentrowaną zabudową zlokalizowaną przy zabudowaniach dawnego dworu i folwarku. We wsi nie funkcjonują obiekty użyteczności publicznej, mieszkańcy miejscowości Kamienna muszą korzystać z podstawowych usług publicznych w mieście Lubień Kujawski, a z usług wyższego rzędu we Włocławku. Wewnętrzne przemieszczanie się mieszkańców wsi utrudnia brak ścieżek rowerowych i chodników.

We wsi Kamienna zachowały się obiekty zabytkowe, w tym zespół dworsko-parkowy z 1 poł XIX w. wpisany do rejestru zabytków pod nr 1987.11.27 –A/1250/1-4.⁴⁵ Obiekty stanowią dowód długiej i burzliwej historii wsi. Możliwe jest odtworzenie spisu właścicieli wsi⁴⁶ - w XV w. byli to

⁴⁵ Wykaz obiektów objętych wpisem pod tym numerem znajduje się chociażby w tab. 2 (poz. 19) ww. Programu.

⁴⁶ Por. Katalog polskich zamków, pałaców i dworów [<http://www.polskiezabytki.pl/m/obiekt/1054/Kamienna/>]. Znajduje się w nim również szczegółowy opis zespołu dworsko-parkowego,

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Krośniewscy, w XVI w. Lubieńscy, a od 4 ćw. XVIII w. Kretkowscy, dla których w 1 poł. XIX w. wybudowano obecny dwór (zob. foto 2), a w 2 poł. XIX w. został on przebudowany (1851 r.). Po skonfiskowaniu majątku rodzinie Kretkowskich za udział w Powstaniu Styczniowym, został on wykupiony na licytacji przez rodzinę Rutkowskich, na przełomie XIX / XX w. przeszedł na własność Ciechomskich, w których posiadaniu znajdował się do 1945 r. Po nacjonalizacji utworzono w nim PGR (Zakład Rolny Kamienna przejęty przez specjalistyczny Ośrodek Hodowli Zwierząt Zarodowych w Chodeczku). Oficyna, mur. tzw. "szubienica" została przejęta przez Gminę Lubień Kujawski od Agencji Nieruchomości Rolnych w 2015 r. W ramach działań rewitalizacyjnych planuje się utworzyć w budynku świetlicę środowiskową i oddział Centrum Kultury w Lubieniu Kujawskim.

Foto 2. Widok zewnętrzny budynku w Kamiennej 8a

Fot. J. Tomczak

Sfera techniczna

W mieście Lubień Kujawski nie identyfikuje się problemów w zakresie sfery technicznej. Mieszkańcy miasta korzystają z sieci kanalizacyjnej oraz wodociągowej, brak sieci gazowej. Nie ma problemu z dostępem do szerokopasmowego internetu, choć w mieście brak ogólnie dostępnych punktów hot-spot. Problem stanowi jedynie energochłonność niektórych budynków publicznych.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

W miejscowości Kamienna nie identyfikuje się problemów w zakresie sieci wodociągowej, natomiast brak sieci kanalizacyjnej oraz gazowej.

Podsumowanie

Tabela 10 przedstawia problemy oraz potencjał rozwojowy każdej z miejscowości wchodzącej do obszaru rewitalizacji gminy Lubień Kujawski. Analiza dotyczy wszystkich analizowanych sfer łącznie.

Tabela 10. Problemy i potencjał rozwojowy obszaru rewitalizacji w gminie Lubień Kujawski

PROBLEMY	POTENCJAŁ
Podobszar Lubień Kujawski	
<ul style="list-style-type: none"> • wysoka udział osób w wieku poprodukcyjnym, z przewagą kobiet, • wysoki udział osób bezrobotnych, • brak wystarczającej infrastruktury dostosowanej do rosnących potrzeb aktywizacji społecznej, w tym aktywizacji zawodowej i integracji społecznej, • występowanie w obszarze przestrzeni zdegradowanej – niewykorzystanych, a do tego zabytkowych obiektów. 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcja centrum gminy, • dobra aktywność społeczna i obecność organizacji pozarządowych (stowarzyszenie), • relatywnie wysoki poziom przedsiębiorczości, • dobry stan środowiska przyrodniczego i relatywnie dobra dostępność komunikacyjna, • występowanie obiektu (obecnie przestrzeń zdegradowana) mogących po stosownym remoncie i adaptacji stanowić bazę dla działań na rzecz aktywizacji i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu (Dom Seniora i żłobek).
Podobszar Kamienna	
<ul style="list-style-type: none"> • wysoki udział bezrobotnych i ludności w korzystającej z pomocy społecznej, • brak wystarczającej infrastruktury dostosowanej do rosnących potrzeb aktywizacji społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • niska aktywność społeczna i brak organizacji pozarządowych, • dobry stan środowiska przyrodniczego i relatywnie dobra dostępność komunikacyjna, • występowanie zabytków.

Źródło: opracowanie własne.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja obszaru rewitalizacji po zrealizowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych to pożądaný stan docelowy powyżej wyznaczonej części gminy, którego osiągnięcie powinno być przedmiotem ewaluacji po zakończeniu realizacji opracowywanego Programu. Wizja pozwala w prosty i zrozumiały sposób określić, jakie planowane działania obejmuje niniejszy dokument oraz jakie są spodziewane ich efekty. Kwestia odpowiedniej komunikacji jest związana również z tym, że adresaci informacji - lokalni interesariusze, a więc nie tylko podmioty publiczne, lecz przede wszystkim mieszkańcy oraz inne podmioty funkcjonujące w gminie (organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy) odgrywają kluczową rolę nie tylko w procesie uspołecznienia procesu opracowywania Programu, ale także jego wdrażania. Jako adresaci i końcowi beneficjenci przedsięwzięć rewitalizacyjnych muszą mieć możliwość wzięcia udziału w projektach (także jako ewentualni partnerzy) oraz skorzystania z ich spodziewanych efektów. Może mieć to konsekwencje np. przy podejmowaniu decyzji długoterminowych – np. co do zmiany miejsca zamieszkania czy prowadzenia działalności gospodarczej.

Określony w powyższej części diagnostycznej Programu stan wyjściowy (sfery kryzysowe wymagające interwencji i poprawy) odzwierciedla wyniki analizy (w tym przede wszystkim wskaźnikowej, polegającej na wykorzystaniu wskaźników opartych na pozyskanych danych liczbowych) przeprowadzone pod kątem występowania głównych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Uwzględniono także dotychczas zgłoszone uwagi mieszkańców, władz samorządowych oraz innych podmiotów związanych z gminą i kwestie wypracowane w toku konsultacji wewnętrznych. Dane dodatkowe i weryfikacyjne uzyskano w wyniku analizy planów strategicznych i dokumentów, przeprowadzonych wizji lokalnych itp. (zob. powyżej - dokumentacja fotograficzna), dyżurów eksperckich i spotkania otwartego z mieszkańcami oraz badania ankietowego.

Jak wynika ze szczegółowej diagnozy przeprowadzonej powyżej, znaczna część problemów zdiagnozowanych dla obszaru miasta jest podobna do obszaru wyznaczonego we wsi Kamienna, chociaż znaleźć można także elementy odmienne dla całego terytorium obszaru rewitalizacji. W zakresie sfery społecznej, cały obszar rewitalizacji charakteryzuje się wysokim **bezrobociem** (tj. wyższym niż przeciętna dla całej gminy **udziałem bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym**), występują w nim także **przestrzenie zdegradowane oraz niezaspokojone potrzeby**

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

zagospodarowania przestrzeni na cele aktywizacji społecznej. Problematyka dotycząca osób starszych jest bardziej widoczna na podobszarze miasta, które skupia największą liczbę mieszkańców w powyżej wymienionym przedziale wiekowym (289 osób), a dodatkowo udział ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym jest tu szczególnie wysoki. W przypadku wszystkich powyższych problemów, zaplanowano w niniejszym Programie działania, które mają ograniczyć ich skalę i tym samym doprowadzić do poprawy sytuacji na analizowanym obszarze rewitalizacji. W przypadku Kamiennej również problem integracji i aktywizacji społecznej ludności starszej nie jest tak bardzo nasilony. W tej miejscowości występuje inny problem społeczny, również skutkujący potencjalnym wykluczeniem osób nim dotkniętych – a mianowicie ubóstwo (problem ten znalazł odzwierciedlenie w wysokim stopniu korzystania z pomocy społecznej przez miejscową ludność).

Ze względu na powyższe różnice i podobieństwa w zakresie problemów występujących na całym obszarze rewitalizacji oraz – przede wszystkim – mając na względzie jego potencjał rozwojowy i zakres możliwych do przeprowadzenia - zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wizja obszaru rewitalizacji gminy Lubień Kujawski przedstawia się następująco:

Dzięki zagospodarowaniu obiektu po dawnym Domu Dziecka w Lubieniu Kujawskim utworzono placówki, których działalność przyczyniła się do poprawy warunków życia w mieście i gminie oraz które umożliwiły powrót na rynek pracy opiekunów dzieci i seniorów. Funkcjonowanie żłobka umożliwiło aktywizację zawodową szczególnie mam maluchów. Dom Seniora i inne działania na rzecz integracji międzypokoleniowej zapewniły także większą aktywność ludności starszej w Lubieniu Kujawskim.

Wyremontowany i doposażony zabytkowy obiekt w Kamiennej pomieścił świetlicę środowiskową oraz oddział Centrum Kultury w Lubieniu Kujawskim, co zapewniło szczególnie odpowiednie warunki dla realizacji inicjatyw kulturalnych i społecznych, integracji międzypokoleniowej oraz ukształtowania pozytywnych wzorców postaw ludności tego byłego obszaru PGR. Zaowocowało to poprawą aktywności i jakości życia mieszkańców wsi.

Dodatkowo, w konsekwencji przeprowadzenia działań z zakresu aktywizacji zawodowej poprawiono zaradność mieszkańców i ich kompetencje na lokalnym rynku pracy, co doprowadziło do ograniczenia bezrobocia w całym obszarze rewitalizacji. W przypadku wsi Kamienna dodatkowo ograniczyło to ubóstwo, co znalazło swe potwierdzenie w zmniejszeniu się stopnia korzystania na tym obszarze z pomocy społecznej.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

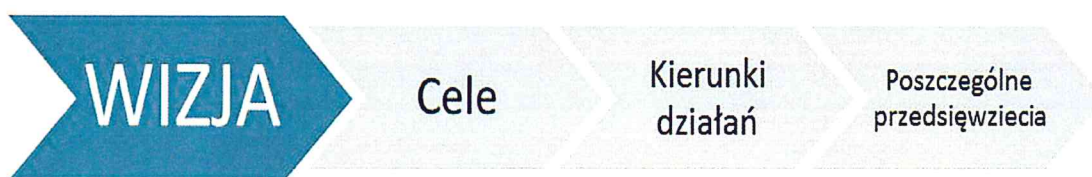
Jak wynika z powyższego, podstawowym efektem Programu ma być osiągnięcie szeregu efektów społecznych (ograniczenie poziomu bezrobocia i ubóstwa, aktywizacja seniorów), co zaowocuje poprawą jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. W powyższej wizji rozwoju odzwierciedlona jest koncepcja tzw. projektów zintegrowanych, tj. uznania, że realizacja działań inwestycyjnych ma walor jedynie wspierający (choć niweluje częściowo pewne problemy przestrzenno-funkcjonalne) - służący stworzeniu bazy infrastrukturalnej dla przeprowadzenia projektów miękkich, tj. służących spodziewanej jako efekt poprawie jakości życia (poprzez ograniczanie problemów o charakterze społecznym⁴⁷).

Aby możliwe było urzeczywistnienie pożądanej dla obszaru rewitalizacji w gminie wizji rozwoju, konieczne jest zaplanowanie celów strategicznych i podejmowanych w ich ramach kierunków działań, na które będą się składały poszczególne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

⁴⁷ W pewnym zakresie (pośrednio) osiągnięte zostaną także pewne efekty gospodarcze, gdyż aktywizacja zawodowa skutkować będzie nie tylko wzrostem zatrudnienia, ale możliwe jest także podejmowanie działalności na własny rachunek przez osoby objęte wsparciem w Programie (samozatrudnienie).

*Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023***7. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk**

Jak już przedstawiono powyżej, wizja obszaru rewitalizacji określa docelowy stan pożądany procesu rewitalizacji, a jej urzeczywistnieniu służą szczegółowe cele strategiczne oraz kierunki działań rewitalizacyjnych (stanowiące sposób/drogę osiągnięcia celów), składające się z konkretnych kroków - realizowanych przedsięwzięć (a w ich ramach projektów) rewitalizacyjnych (zob. rys. 12).

Rysunek 12. Instrumentarium procesu urzeczywistnienia wizji obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Jak już wspomniano powyżej, w oparciu o przeprowadzone analizy, zaistniała potrzeba wyboru, spośród dostępnych opcji określonych w Zasadach regionalnych, celu rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji. Określono, że takim celem rewitalizacji na obszarze rewitalizacji gminy Lubień Kujawski (zarówno w odniesieniu do miasta, jak i wsi Kamienna) będzie: **adaptacja przestrzeni zdegradowanej na potrzeby aktywizacji społecznej**.

Określenie celów, kierunków działań oraz składających się na nie przedsięwzięć i projektów jest powiązane z ze zdiagnozowanymi problemami oraz potencjałem danego „podobszaru”.

Zakres działań zaplanowanych w kontekście problemów zdiagnozowanych w mieście Lubień Kujawski

Niezbędnym etapem wytworzenia infrastruktury będzie inwestycja Gminy w zmianę sposobu użytkowania wraz z niezbędnym remontem, termomodernizacją i wyposażeniem budynku b. Domu Dziecka w Lubieniu Kujawskim, a następnie – utworzenie w nim dwóch placówek pozwalających na niwelację problemów społecznych w mieście. Będą to Dom Seniora oraz żłobek. Pierwsza z placówek zapewni aktywizację ludności starszej i będzie przeciwdziałać ich wykluczeniu społecznemu. Dodatkowym efektem będzie umożliwienie ewentualnej aktywizacji zawodowej dotychczasowych opiekunów seniorów, gdyż ludności starszej zapewniona zostanie możliwość pobytu dziennego przez 8 godzin od poniedziałku do piątku. Podobnie, dwuoddziałowy żłobek, który oprócz oczywistej roli

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

zapewnienia opieki nad dziećmi do 3 lat, umożliwi powrót na rynek pracy opiekunom maluchów, szczególnie mamom. Działaniom tym towarzyszyć będą inne przedsięwzięcia z zakresu aktywizacji społecznej prowadzone w mieście (jak: utworzenie Międzypokoleniowego Klubu Samopomocy, kursy doszkalające dla osób dotkniętych bezrobociem).

Zakres działań zaplanowanych w kontekście problemów zdiagnozowanych w miejscowości Kamienna

Koncepcja projektów zintegrowanych tak charakterystyczna dla interwencji z funduszy unijnych w obecnej perspektywie budżetowej UE znajdzie tu zastosowanie poprzez zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej zabytkowego obiektu tzw. „Szubienicy” w kamiennej na świetlicę środowiskową i oddział Centrum Kultury w Lubieniu Kujawskim, co umożliwi prowadzenie w tym obiekcie działań z zakresu aktywizacji społecznej. Ich celem będzie przede wszystkim walka z poważnym problemem społecznym, jakim jest w tej popegeerowskiej wsi ubóstwo, w znacznej mierze wynikające z bezrobocia. Innym wskaźnikiem dla określenia tego stanu kryzysowego jest wysoki udział osób uzależnionych od pomocy społecznej. Działania „miękkie” podejmowane dla mieszkańców wsi (utworzenie Centrum Usług Wzajemnościowych i Samopomocowych oraz klubu Pracy, które m. in. zapewnią niezbędne zajęcia aktywizacyjne).

Biorąc powyższe pod uwagę, celem głównym (nadrzędnym) dla całego Programu będzie: **Poprawa stanu infrastruktury społecznej w Lubieniu Kujawskim i Kamiennej poprzez zagospodarowanie dotychczas zdegradowanych przestrzeni oraz przeprowadzenie w obu miejscowościach szeregu działań z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej, a także integracji międzypokoleniowej umożliwiających poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji Gminy Lubień Kujawski.**

Ze względu na pewne różnice dot. problemów i potencjału obu „podobszarów” składających się na obszar rewitalizacji wyznaczony na terenie gminy, zasadne jest wyznaczenie 2 odrębnych celów szczegółowych odzwierciedlających potrzebę prowadzenia działań rewitalizacyjnych na rozdzielnym terytorium – miasta Lubień Kujawski oraz wsi Kamienna. Ze względu jednak na zbieżny (co do celu) charakter podejmowanych działań w obszarze rewitalizacji, poszczególne kierunki działań będą tożsame bez względu na miejsce realizacji. Z brzmienia ww. celu głównego można stwierdzić, że działania będą przebiegały. Najpierw podjęte zostaną działania infrastrukturalne dot. zagospodarowania zdegradowanych przestrzeni i tworzące w nich bazę do prowadzonych w następnym etapie działań w postaci realizacji projektów „miękkich”. Projekty te posłużą walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym (na całym obszarze rewitalizacji dot. będą bezrobotnych; w Lubieniu Kujawskim dodatkowo seniorów, a w Kamiennej osób korzystających z pomocy społecznej).

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

W związku z tym, układ celów i kierunków działań przedstawia się dla obszaru rewitalizacji gminy Lubień Kujawski następująco:

CEL: 1. REWITALIZACJA MIASTA LUBIEŃ KUJAWSKI

Kierunek działań: 1. Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej

Kierunek działań: 2. Aktywizacja społeczna poprzez działania na rzecz grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym bezrobotnych i ludności starszej

CEL: 2. REWITALIZACJA MIEJSCOWOŚCI KAMIENNA

Kierunek działań: 1. Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej

Kierunek działań: 2. Aktywizacja społeczna poprzez działania na rzecz grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym bezrobotnych i ludności starszej

Projekty rewitalizacyjne podejmowane w ramach kierunku 1 będą miały charakter infrastrukturalny (współfinansowane z EFRR – jeśli dotyczy) i złożą się łącznie na przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 1 – **Rozwój infrastruktury dla aktywizacji społecznej**, a podejmowane w ramach kierunku 2 – stanowiąc będą tzw. projekty „miękkie” (współfinansowane z EFS) i złożą się łącznie na przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 2 - **Realizacja programu aktywizacji społecznej**.⁴⁸

Powyższe działania będą prowadzone w szczególności na rzecz następujących grup docelowych:

- osoby bezrobotne oraz zagrożone bezrobociem z całego obszaru rewitalizacji w celu ich aktywizacji zawodowej, poprawy kompetencji na rynku pracy, wykreowania przedsiębiorczości i zaradności;
- osoby w wieku poprodukcyjnym oraz zagrożone wykluczeniem społecznym z powodu wieku, niedołążności i niepełnosprawności w celu ich integracji społecznej oraz ich rodziny (również by pośrednio odciążyć opiekunów seniorów i umożliwić im lepsze godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego) – **dotyczy szczególnie seniorów z miasta Lubień Kujawski;**
- opiekunowie/rodzice (szczególnie mamy) dzieci do lat 3 zagrożone bezrobociem w celu umożliwienia im powrotu na rynek pracy poprzez zapewnienie miejsca opieki nad dziećmi w nowoutworzonym żłobku – **dotyczy szczególnie osób z miasta Lubień Kujawski;**
- osoby z rodzin zagrożonych ubóstwem, w celu kreowania aktywnych postaw i większej przedsiębiorczości oraz zaoferowania im aktywizującego społecznie (i ew. gospodarczo) sposobu

⁴⁸ Taki układ projektów wpisuje się w koncepcję projektów zintegrowanych.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

spędzania wolnego czasu — **dotyczy szczególnie osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkałych we wsi Kamienna.**

Kolejnym krokiem jest określenie efektów realizacji poszczególnych celów/kierunków oraz przedsięwzięć/projektów, jak i całego Programu. Mając na względzie cel główny Programu, którym jest: **Poprawa stanu infrastruktury społecznej w Lubieniu Kujawskim i Kamiennej poprzez zagospodarowanie dotychczas zdegradowanych przestrzeni oraz przeprowadzenie w obu miejscowościach szeregu działań z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej, a także integracji międzypokoleniowej umożliwiających poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji Gminy Lubień Kujawski**, a także pamiętając, że przy pomocy środków UE wspierane będą jedynie te działania na rzecz rewitalizacji, które pozwolą na osiągnięcie przynajmniej jednego ze wskazanych w Zasadach regionalnych (s. 8) efektów, stwierdzić należy, że niniejszy Program przyczyni się na całym obszarze rewitalizacji gminy Lubień Kujawski do **wzrostu aktywności społecznej i ożywienia społecznego**. Ze względu na chęć powiązania wskaźników ze zdiagnozowanymi problemami będącymi podstawą delimitacji obszaru zdegradowanego (obszaru rewitalizacji) rokiem bazowym będzie rok, na który aktualne były dane do sporządzenia analiz (2016), a rokiem docelowym ostatni rok niniejszego Programu (2023). Wskaźnikami autorskimi, który posłużą do monitorowania osiągnięcia tych efektów (a jednocześnie celu głównego Programu) będzie:

- **Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy uczestniczyli w działaniach aktywizujących organizowanych w obiektach dostosowanych do pełnienia funkcji z zakresu aktywizacji społeczno-gospodarczej** (wartości bazowe: 0; wartość docelowa wskaźnika: 175 os., w tym 90 os. z Lubienia Kujawskiego oraz 85 os. z m. Kamienna);

- **Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy poprawili swą sytuację społeczną wskutek uczestnictwa w przedsięwzięciach zaplanowanych w Programie** (wartości bazowe: 0; wartość docelowa wskaźnika: 150 os., w tym 100 os. z Lubienia Kujawskiego oraz 50 os. z m. Kamienna);

Drugi wskaźnik będzie monitorowany wg deklaracji składanych w trakcie badania opinii (np. ankieta, sondaż) przeprowadzonego wśród uczestników przedsięwzięć/projektów rewitalizacyjnych (po ich zakończeniu, a także – jeśli zaistnieje taka potrzeba - w trakcie końcowego badania ewaluacyjnego Programu), przy czym za poprawę sytuacji społecznej uważane będzie podjęcie nowej aktywności (w tym działalności gospodarczej lub zatrudnienia lub zmiana dotychczas wykonywanej pracy na bardziej dochodową lub uzyskanie dodatkowego źródła dochodów) lub/i wzrost satysfakcji z tytułu udziału w zajęciach aktywizacyjnych w trakcie realizacji niniejszego Programu (w tym np.: poprawa aktywności i udziału w życiu społecznym, podniesienie kompetencji, nabycie nowych umiejętności, integracja społeczna lub/i międzypokoleniowa).

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

W odniesieniu do dwóch ww. celów strategicznych Programu wskaźnikami ich monitorowania będą poniżej wskazane autorskie wskaźniki określone dla poszczególnych kierunków działań odnoszące się do danej miejscowości (Lubień Kujawski lub Kamienna)

1. Dla kierunku działań 1:

- **liczba placówek utworzonych w zagospodarowanej przestrzeni zdegradowanej obszarze rewitalizacji dostosowanych do pełnienia funkcji z zakresu aktywizacji społecznej** – wartości bazowe: 0; wartość wskaźnika docelowego dla całego obszaru rewitalizacji: 4, w tym: w Lubieniu Kujawskim: 2 (żłobek i Dom Seniora), w miejscowości Kamienna: 2 (światlica środowiskowa w Kamiennej oraz oddział Centrum Kultury w Lubieniu Kujawskim);

- **liczba obiektów zabytkowych stanowiących przestrzeń zdegradowaną zagospodarowanych dostosowanych do pełnienia funkcji z zakresu aktywizacji społecznej** - wartości bazowe: 0; wartość wskaźnika docelowego dla całego obszaru rewitalizacji: 2, w tym: w Lubieniu Kujawskim: 1, w miejscowości Kamienna: 1;

2. Dla kierunku działań 2:

- w zakresie ograniczenia problemu bezrobocia przewidziano zmniejszenie liczby bezrobotnych zamieszkujących obszar rewitalizacji, co odzwierciedlone zostanie we wskaźniku: **Liczba bezrobotnych zamieszkujących obszar rewitalizacji** (założono spadek wartości wskaźnika bazowego o 54 os., w tym w mieście: o 31 osób, w m. Kamienna o 23 os.; skala zmniejszenia pozwoliłaby uznać, że w mieście Lubień Kujawski – *ceteris paribus* – wskaźnik dot. udziału liczby bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym kształtowałby się na poziomie średniej dla gminy; a w m. Kamienna zostałby obniżony do wartości średniej dla gminy powiększonej o maks. 4 punktów proc. – dla roku bazowego było to ponad 11 punktów proc.)

- **liczba seniorów objętych działaniami z zakresu aktywizacji społecznej, integracji międzypokoleniowej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu** – wartości bazowe 0, wartość wskaźnika dla całego obszaru rewitalizacji: 100 os., w tym: w Lubieniu Kujawskim: 80 os., w miejscowości Kamienna: 20 os. (założono, że ponad 1/4 seniorów będzie miało możliwość skorzystania z przedsięwzięć rewitalizacyjnych);

- **liczba gospodarstw domowych, które zakończyły korzystanie z pomocy społecznej w wyniku działań na rzecz aktywizacji zawodowej, integracji międzypokoleniowej i przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu** wartości bazowe: 0; wartość wskaźnika dla całego obszaru rewitalizacji: 6, w tym: w Lubieniu Kujawskim: 1, w miejscowości Kamienna: 5.

Monitorowanie realizacji poszczególnych projektów realizowanych w ramach Programu wymaga określenia skwantyfikowanych wartości (w roku bazowym i docelowym) szczegółowych

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

wskaźników produktów i rezultatów (zob. tab. 11), w tym wskaźników obowiązkowych przewidzianych w RPO WK-P na lata 2014-2020 oraz LSR (zob. również tab. 12). Wykazane wartości docelowe wskaźników RPO i LSR dotyczą obszaru rewitalizacji, pokażą zmianę sytuacji na tym obszarze rewitalizacji, a nie dla całej gminy.⁴⁹

Tabela 11. Wartości wskaźników produktów i rezultatów Programu

NAZWA WSKAŹNIKA	WARTOŚĆ BAZOWA	WARTOŚĆ DOCELOWA		
		OR	LK	K
WSKAŹNIKI PRODUKTU				
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.) – wskaźnik RPO, LSR	0	2	1	1
Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (szt.) – wskaźnik RPO	0	1	1	0
Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 – wskaźnik RPO	0	30	30	0
Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie – wskaźnik RPO	0	45	45	0
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – wskaźnik RPO, LSR	0	230	85	145
Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie – wskaźnik RPO	0	2	2	0
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie – wskaźnik RPO	0	45	45	0
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami asystenckimi i opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej w programie – wskaźnik RPO	0	30	30	0
WSKAŹNIKI REZULTATU				
Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – wskaźnik RPO, LSR	0	175	90	85
Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich – wskaźnik RPO	0	90	90	0
Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują po zakończeniu projektu – wskaźnik RPO	0	30	30	0
Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej urodzeniem/wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu – wskaźnik RPO	0	20	20	0
Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu – wskaźnik RPO, LSR	0	5	5	0
Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – wskaźnik RPO	0	1	1	0
Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych istniejących po zakończeniu projektu – wskaźnik RPO	0	1	1	0
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – wskaźnik LSR	0	41	0	41

⁴⁹ W celu przeciwdziałaniu przenoszenia problemów społecznych na inne obszary gminy oraz w celu osiągnięcia innych pozytywnych efektów rozwojowych, Gmina może udostępnić spełniającym określone warunki mieszkańcom spoza obszaru rewitalizacji możliwość udziału w poszczególnych przedsięwzięciach/projektach rewitalizacyjnych.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu – wskaźnik RPO, LSR	0	75	45	30
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – wskaźnik RPO, LSR	0	15	10	5
Liczba animatorów lub liderów lokalnych, która uzyskała wsparcie z EFS, świadcząca lub gotowa do świadczenia usługi po zakończeniu projektu – wskaźnik RPO, LSR	0	1	0	1

OR- wartość wskaźnika osiągnięta dla obszaru rewitalizacji łącznie, LK- wartość wskaźnika osiągnięta dla miasta Lubień Kujawski, K - wartość wskaźnika osiągnięta dla wsi Kamienna

Źródło: opracowanie własne.

Zauważyć należy, że określając wskaźniki dla monitorowania osiągnięcia celu głównego oraz kierunków działań przyjęto, że będą one ilustrować wyniki interwencji kompleksowo dla procesu rewitalizacji (nie będą wyrażone wyłącznie przez wskaźniki produktu i rezultatu poszczególnych projektów, chociaż w znacznym zakresie będą się z nimi pokrywać, należy uwzględnić chociażby fakt, iż ta sama osoba może wziąć udział w kilku projektach). Takie podejście pokaże szersze zmiany społeczne, których należy się spodziewać na obszarze rewitalizacji, będące skutkiem całościowo podjętej interwencji w odpowiedzi na zidentyfikowane w niniejszym Programie problemy obszaru rewitalizacji. Ponadto, będą to wskaźniki, na które Gmina ma wpływ poprzez niniejszy Program.

8. Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zgodnie z Zasadami regionalnymi, projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne powinny stanowić realną szansę naprawy sytuacji kryzysowej, a co najmniej ograniczenie jej w stopniu gwarantującym zahamowanie regresu i odwrócenie trendu w danej dziedzinie. Tym samym należało ustalić hierarchię potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych, a następnie zaplanować projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, w ramach kierunków działań, służące osiągnięciu zaplanowanych celów rewitalizacji. Lista przedsięwzięć powinna zawierać:

- a) główne (podstawowe) projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – projekty /przedsięwzięcia rewitalizacyjne bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i nie rozwiąże się zdiagnozowanych sytuacji problemowych;
- b) uzupełniające (pozostałe) przedsięwzięcia rewitalizacyjne - charakterystyka (zbiorczy opis) pozostałych, uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową. W opisie uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych należy wskazać obszary tematyczne, zagadnienia istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji. W grupie uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych należy wskazać te, które identyfikuje się jako potrzebne do osiągnięcia określonych efektów, jednak na etapie opracowywania Programu nie jest możliwe wskazanie, kto będzie realizował dane zadanie, w jakim terminie itp. (przedsięwzięcia te można jedynie zidentyfikować podając rodzaj potrzebnych działań bez dodatkowych informacji).

Powyżej określono już podstawowe cele i kierunki działań dla obu podobszarów rewitalizacji oraz wskazano, które z zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć/projektów rewitalizacyjnych przyczynią się do ich osiągnięcia. Poniżej zamieszczono listy, które zawierają usystematyzowane informacje na temat planowanych do realizacji na obszarze rewitalizacji projektów/przedsięwzięć (główne – zob. tab. 12 i uzupełniające – zob. tab. 13). Tabele prezentują projekty w podziale na miejsce/cel realizacji i przyjęte kierunki działań. W tabeli 12 ujęto także (możliwe do określenia na obecnym etapie) wartości wskaźników obowiązkowych RPO i LSR.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Tabela 12. Lista planowanych głównych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Podmiot/y realizujący /e projekt	Zakres realizowanych zadań	Opis projektu				Sposób oceny i zmierniki rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
						Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierniki rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Miasto Lubień Kujawski										
Cel rewitalizacji: REWITALIZACJA MIASTA LUBIEN KUIAWSKI										
Kierunek działań: 1. Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej										
1. Rozwój infrastruktury dla aktywizacji społecznej	1. Zmiana sposobu użytkowania części budynku na potrzeby Domu Dziecka na dwuoddziałowego o łóżka w Lubieniu Kujawskim	Gmina Lubień Kujawski	PF	Projekt zakłada zmianę sposobu użytkowania części budynku po byłym Domu Dziecka na potrzeby dwuoddziałowego łóżka. W wyniku realizacji projektu budynek oraz jego otoczenie będzie spełniać wszystkie wymogi stawiane tego typu obiektom zawartych w Ustawie z dnia 26.01.2016 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2011 r. w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych dotyczących łóżków i klubów dziecięcych. Ze względu na zabytkowy charakter obiektu prace będą przebiegać pod nadzorem konserwatorskim	Obiekt po b. Domu Dziecka w Lubieniu Kujawskim, ul. 1 Maja 44	750 000,00 zł	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na obszarach rewitalizacji: 1 Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich: 1 REZULTATY Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów: 45 Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich: 45	Protokół odbioru robót budowlanych Wewnętrzne raporty i ewidencja podmiotu realizującego projekt		
									Projekt zakłada zmianę sposobu użytkowania części budynku po byłym Domu Dziecka na potrzeby Domu Seniora. Prace obejmą dostosowanie obiektu do wymogów prawa i potrzeb osób starszych (m. in. usunięcie barier architektonicznych) oraz innych wytycznych związanych z realizacją	
1. Rozwój infrastruktury dla aktywizacji społecznej	2. Zmiana sposobu użytkowania części budynku na potrzeby Domu Seniora w Lubieniu Kujawskim	Gmina Lubień Kujawski	PF	Projekt zakłada zmianę sposobu użytkowania części budynku po byłym Domu Dziecka na potrzeby Domu Seniora. Prace obejmą dostosowanie obiektu do wymogów prawa i potrzeb osób starszych (m. in. usunięcie barier architektonicznych) oraz innych wytycznych związanych z realizacją	Obiekt po b. Domu Dziecka w Lubieniu Kujawskim, ul. 1 Maja 44	375 000,00 zł	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na obszarach rewitalizacji: 1 Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich: 1	Protokół odbioru robót budowlanych Wewnętrzne raporty i ewidencja podmiotu		

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

	<p>1. Rozwój infrastruktury dla aktywizacji społecznej</p>				<p>programu „Senior+”. Dom Seniora adresowany będzie do nieaktywnych zawodowo osób w wieku 60+. W dziennym domu można będzie spędzić co najmniej 8 godzin dziennie, od poniedziałku do piątku. W obiekcie znajdują się docelowo pomieszczenia do wspólnych spotkań, gotowania, ćwiczeń i relaksu (z biblioteką, sprzętem RTV oraz komputerem z dostępem do internetu). Ze względu na zabytkowy charakter obiektu prace będą przebiegać pod nadzorem konserwatorskim</p>			<p>REZULTATY Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów: 45 Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich: 45</p>	<p>realizującego projekt</p>
	<p>3. Remont budynku po byłym Domu Dziecka w Lubieniu Kujawskim w celu utworzenie żłobka i domu seniora</p>	<p>PF</p>	<p>Gmina Lubień Kujawski</p>	<p>Obiekt po b. Domu Dziecka w Lubieniu Kujawskim, ul. 1 Maja 44</p>	<p>Celem projektu jest remont budynku pod byłym Domu Dziecka, w którym zlokalizowany ma być dwuoddziałowy żłobek oraz dom seniora. Zakres planowanych robót budowlano-montażowych obejmie wymianę stolarki okiennej i drzwiowej wraz z częściowym podmurowaniem, ocieplenie ścian zewnętrznych obiektu, wykonanie ocieplenia poddaszy, remont elewacji. W wyniku remontu możliwa będzie dalsza adaptacja budynku na potrzeby funkcjonowania żłobka i domu seniora. W celu zapewnienia aktywizacji społecznej na rzecz grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym bezrobotnych i ludności starszej zdecydowano się poświęcić obiekt tym zagadnieniom. W wyniku realizacji projektu powstanie obiekt,</p>	<p>740 000,00 zł</p>	<p>PRODUKTY Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na obszarach rewitalizacji: 1 Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich: 1 REZULTATY Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów: 90 Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich: 90</p>	<p>Protokół odbioru robót budowlanych Wewnętrzne raporty i ewidencja podmiotu realizującego projekt</p>	

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

				<p>w którym przeprowadzone będą mogły być działania w ramach tzw. miękkich projektów rewitalizacyjnych, w tym z zakresu aktywizacji społecznej.</p> <p>Ze względu na zabytkowy charakter obiektu prace będą przebiegać pod nadzorem konserwatorskim</p>					
<p>Kierunek działań: 2. Aktywizacja społeczna poprzez działania na rzecz grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym bezrobotnych i ludności starszej</p>									
2. Realizacja programu aktywizacji społecznej	5. Utworzenie Żłobka w Lubieniu Kujawskim	S	Gmina Lubień Kujawski	<p>Projekt adresowany jest do co najmniej 30 osób, wychowujących dzieci powyżej 20-go tygodnia życia do lat 3, przebywające na urlopie macierzyńskim, wychowawczym lub pozostające bez zatrudnienia, które fakt posiadania i wychowywania dzieci chcą pogodzić z możliwością podjęcia lub kontynuowania pracy.</p> <p>Projekt ma pomóc kobietom posiadającym dzieci w pogodzeniu życia zawodowego z życiem rodzinnym, które dzięki wsparciu zostaną zaktywizowane, co wpłynie na wyrównywanie szans społecznych i zawodowych. Celem pośrednim Projektu jest utworzenie Żłobka, który pomoże pracującym kobietom pogodzić pracę zawodową z obowiązkami domowymi, a także zapewnić wykluczeniu edukacyjnemu dzieci.</p>	<p>Obiekt po b. Domu Dziecka w Lubieniu Kujawskim, ul. 1 Maja 44</p>	948 200,00 zł	<p>PRODUKTY: Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3: 30 Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie: 45 REZULTATY: Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują po zakończeniu projektu: 30 Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej urodzeniem/wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu: 20 Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu: 5</p>	<p>Wewnętrzne raporty i ewidencja podmiotu realizującego o projekt (np. deklaracje uczestnictw a, listy obecności)</p>	
2. Realizacja programu aktywizacji społecznej	6. Utworzenie Domu Seniora w Lubieniu Kujawskim	S	Gmina Lubień Kujawski	<p>Projekt ma celu stworzenie domu dziennego pobytu dla 30 seniorów z Lubienia Kujawskiego. Dom dziennego pobytu przeznaczony będzie dla osób starszych, samotnych, chorych Pomagać będzie w zorganizowaniu czasu w ciągu dnia</p>	<p>Obiekt po b. Domu Dziecka w Lubieniu Kujawskim, ul. 1 Maja 44</p>	380 000,00 zł	<p>PRODUKTY: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie: 45</p>	<p>Wewnętrzne raporty i ewidencja podmiotu realizującego o projekt</p>	

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

	2. Realizacja programu aktywizacji społecznej	7. Międzypokoleniowy Klub Samopomocy	S	Gmina Lubień Kujawski	<p>(przez ok. 8 godzin dziennie), zapewnianą podstawową opiekę zdrowotną i pozwalać będzie twórczo spożytkować energię, jaką ma w sobie senior.</p> <p>Celem projektu jest integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Kompleksowe działania umożliwiające aktywne włączenie społeczne a także powrót na rynek pracy.</p> <p>Projekt zakłada stworzenie platformy międzypokoleniowej pomiędzy młodzieżą, a osobami starszymi, której celem jest przełamanie stereotypów międzypokoleniowych, aktywizacja seniorów oraz pobudzenie aktywności, kreatywności i twórczości wśród uczestników klubu. W ramach funkcjonowania KLUBU SAMOPOMOCY planuje się różnorodne międzypokoleniowe bloki tematyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - integracyjne, doradztwo - integracyjne, coaching - wymiany umiejętności m. in. w zakresie kulinarnym, multimedialnym, twórczości, informatyki; - edukacyjne w zakresie regionu i 	Biblioteka Publiczna w Lubieniu Kujawskim, ul. Wojska Polskiego 18	420 000,00 zł	<p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami asystentkami i opiekuńczymi świadczeniami w społeczności lokalnej w programie: 45</p> <p>REZULTATY:</p> <p>Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu: 1</p> <p>Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług asystentek i opiekuńczych istniejących po zakończeniu projektu: 1</p>	(np. deklaracje uczestnictwa, listy obecności)
					<p>Celem projektu jest integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Kompleksowe działania umożliwiające aktywne włączenie społeczne a także powrót na rynek pracy.</p> <p>Projekt zakłada stworzenie platformy międzypokoleniowej pomiędzy młodzieżą, a osobami starszymi, której celem jest przełamanie stereotypów międzypokoleniowych, aktywizacja seniorów oraz pobudzenie aktywności, kreatywności i twórczości wśród uczestników klubu. W ramach funkcjonowania KLUBU SAMOPOMOCY planuje się różnorodne międzypokoleniowe bloki tematyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - integracyjne, doradztwo - wymiany umiejętności m. in. w zakresie kulinarnym, multimedialnym, twórczości, informatyki; - edukacyjne w zakresie regionu i 	Biblioteka Publiczna w Lubieniu Kujawskim, ul. Wojska Polskiego 18	420 000,00 zł	<p>PRODUKTY:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 60</p> <p>Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: 2</p> <p>REZULTATY:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu: 30</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek): 21</p>	Wewnętrzne raporty i ewidencja podmiotu realizującego o projekt (np. deklaracje uczestnictwa, listy obecności)

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	2. Realizacja programu aktywizacji społecznej	8. Podniesienie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców miasta Lubień Kujawski poprzez kursy doszkalające dla osób dotkniętych bezrobociem	S	Gmina Lubień Kujawski we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami	Organizacja i finansowanie poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową; treningi kompetencji i umiejętności społecznych; kursy doszkalające podnoszące poziom wykształcenia, praktyka lub staż w przedsiębiorstwie	Centrum Kultury w Lubieniu Kujawskim, Ul. Wojska Polskiego 22	200 000,00 zł	<p>PRODUKTY:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 25</p> <p>REZULTATY:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu: 15</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek): 10</p>	<p>Wewnętrzne raporty i ewidencja podmiotu realizującego projekt</p>
Cel rewitalizacji: MIEJSCOWOŚĆ KAMIENNA									
Kierunek działań: 1. Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej									
Miejscowość Kamienna	1. Rozwój infrastruktury dla aktywizacji społecznej	4. Remont i adaptacja budynku „Szubienicy” na terenie dworsko-parkowym w m. Kamienna na potrzeby świetlicy środowiskowej i oddziału Centrum Kultury w	PF	Gmina Lubień Kujawski	Projekt zakłada remont i adaptację budynku „Szubienicy” na potrzeby utworzenia świetlicy środowiskowej oraz oddziału Centrum kultury w Lubieniu Kujawskim wraz z zagospodarowaniem terenu wokół obiektu. Celem projektu jest przystosowanie obiektu do pełnienia nowych funkcji społecznych umożliwiających aktywizację (również zawodową) i integrację lokalnej	m. Kamienna (nr 8a - obiekt tzw. Szubienicy na terenie dworsko-parkowym)	1 185 864,30 zł	<p>PRODUKTY</p> <p>Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na obszarach rewitalizacji: 1</p> <p>REZULTATY</p> <p>Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów: 85</p>	<p>Protokół odbioru robót budowlanych</p> <p>Wewnętrzne raporty i ewidencja podmiotu realizującego projekt</p>

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Lubieniu Kujawskim		Kierunek działań: 2. Aktywizacja społeczna poprzez działania na rzecz grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym bezrobotnych i ludności starszej				
2. Realizacja programu aktywizacji społecznej	9. Utworzenie Centrum Usług Wzajemnościowych i Samopomocowych (edycja 2020)	S	Gmina Lubień Kujawski	<p>społeczności. W wyniku prac remontowych oraz wyposażenia obiekt zostanie przystosowany do prowadzenia działalności kulturalnej, zajęć i kursów oraz szkoleń. Zapewnione zostanie pozabawione barier miejsce spotkań. Ze względu na zabytkowy charakter obiektu prace będą przebiegać pod nadzorem konserwatorskim.</p> <p>Celem projektu jest integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez kompleksowe działania umożliwiające aktywne włączenie społeczne oraz powrót na rynek pracy. Projekt zakłada stworzenie platformy międzypokoleniowej pomiędzy młodzieżą a osobami starszymi. Celem jest przełamanie stereotypów międzypokoleniowych, aktywizacja seniorów oraz pobudzenie aktywności, kreatywności i twórczości wśród uczestników klubu. W ramach funkcjonowania centrum planuje się różnorodne międzypokoleniowe bloki tematyczne: integracyjne, doradztwo rówieśnicze, coaching ; wymiany umiejętności m. in. w zakresie kulinarń, multimedii, twórczości, informatyki; edukacyjne w zakresie regionu i obrzędów tradycyjnych, w tym zwiedzanie zabytków, opracowanie strojów regionalnych oraz przygotowanie zabaw.</p>	<p>Wewnętrzne raporty i ewidencja podmiotu realizującego o projekcie (np. deklaracje uczestnictwa, listy obecności)</p>	
2. Realizacja programu aktywizacji społecznej	10. Utworzenie Centrum Usług Wzajemnościowych i Samopomocowych (edycja 2021)	S	Gmina Lubień Kujawski	<p>m. Kamienna (nr 8a - obiekt tzw. Szubienicy na terenie dworsko-parkowym)</p>	<p>PRODUKTY: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 30 REZULTATY: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna: 15 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek): 2</p>	<p>Wewnętrzne raporty i ewidencja podmiotu realizującego o projekcie (np. deklaracje uczestnictwa, listy obecności)</p>
2. Realizacja programu aktywizacji społecznej	10. Utworzenie Centrum Usług Wzajemnościowych i Samopomocowych (edycja 2021)	S	Gmina Lubień Kujawski	<p>m. Kamienna (nr 8a - obiekt tzw. Szubienicy na terenie dworsko-parkowym)</p>	<p>PRODUKTY: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 30 REZULTATY: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna: 15</p>	<p>j. w.</p>

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

2. Realizacja programu aktywizacji społecznej	11. Utworzenie Centrum Usług Wzajemnościowych i Samopomocowych (edycja 2022)	S	Gmina Lubień Kujawski	Projekt stanowi kolejną edycję ww. projektu o tym samym tytule. Zakres działań – j.w.	m. Kamienna (nr 8a - obiekt tzw. Szubienicy na terenie dworsko-parkowym)	58 823,53 zł	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek): 2 PRODUKTY: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 30 REZULTATY: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna: 15 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek): 2	j. w.
2. Realizacja programu aktywizacji społecznej	12. Utworzenie Klubu Pracy w m. Kamienna	S	Gmina Lubień Kujawski	Celem projektu jest utworzenie Klubu Pracy. Klub jest miejscem, gdzie osoby bezrobotne uczą się aktywnego poszukiwania pracy. Najważniejszym jego zadaniem jest pomoc w wyjściu z sytuacji bezrobocia poprzez podniesienie własnej wartości oraz nabycie niezbędnych wiadomości z zakresu poruszania się po rynku pracy. W Klubie Pracy odbywają się jednodniowe lub dwudniowe zajęcia aktywizacyjne, podczas których można poznać sposoby pisania dokumentów aplikacyjnych, nauczyć się różnych technik poszukiwania pracy, zdobyć informacje o lokalnym rynku pracy i szkolenia przygodniowe według Programu Klub Pracy. Każda grupa uczestników	m. Kamienna (nr 8a - obiekt tzw. Szubienicy na terenie dworsko-parkowym)	150 000,00 zł	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu: 30 PRODUKTY: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 45 REZULTATY: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu: 30 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek): 9	Wewnętrzne raporty i ewidencja podmiotu realizującego o projekcie (np. deklaracje uczestnictwa, listy obecności)

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

				szkolenia w zależności od wieku, statusu, poziomu wykształcenia bierze udział w realizacji programu, na który składają się: samoocena, nauka technik poszukiwania pracy, rozmowy z pracodawcą, rozwijanie przedsiębiorczości					
2. Realizacja programu rozwoju społecznego i gospodarczego	13. Lider aktywności lokalnej oraz obywatelskiej	S	Gmina Lubień Kujawski	Celem projektu jest wyłonienie i przygotowanie osób, które następnie podejmą funkcje lokalnego lidera aktywności obywatelskiej, tj. integracji lokalnej społeczności poprzez działania z zakresu edukacji obywatelskiej, sportu, kultury, turystyki itp.	m. Kamienna (nr 8a - obiekt tzw. Szubienicy na terenie dworsko-parkowym)	58 823,53 zł	<p>PRODUKTY:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 10</p> <p>REZULTATY:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna: 6</p> <p>Liczba animatorów lub liderów lokalnych, która uzyskała wsparcie z EFS, świadcząca lub gotowa do świadczenia usługi po zakończeniu projektu: 1</p>	Wewnętrzne raporty i ewidencja podmiotu realizującego projekt (np. deklaracje uczestnictwa, listy obecności)	

Źródło: opracowanie własne na podstawie fiszek projektowych.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Tabela 13. Lista planowanych uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcie rewitalizacyjne
1	2	3	4
Miasto Lubień Kujawski	Cel rewitalizacji: REWITALIZACJA MIASTA LUBIEŃ KUJAWSKI		
	Kierunek działań: 1. Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej		
	1.	PF	Budowa małej infrastruktury sportowo- rekreacyjnej w Lubieniu Kujawskim w celu zapewnienia infrastruktury służącej utrzymaniu zdrowia w starszym wieku społeczeństwa oraz wśród osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem, które nie mają możliwości skorzystania z komercyjnej infrastruktury sportu
	Kierunek działań: 2. Aktywizacja społeczna poprzez działania na rzecz grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym bezrobotnych i ludności starszej		
	2.	S	Warsztaty wsparcia dla seniorów poprzez organizację zajęć kulturalnych, sportowych, edukacyjnych
	3.	S	Warsztaty z doradcą zawodowym; Szkolenia w celu zdobywania nowych kompetencji i umiejętności zawodowych
Miejscowość Kamienna	Cel rewitalizacji: REWITALIZACJA MIEJSCOWOŚCI KAMIENNA		
	Kierunek działań: 1. Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej		
	4.	PF	Budowa małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w m. Kamienna, gm. Lubień Kujawski w celu zapewnienia infrastruktury służącej utrzymaniu zdrowia dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem, które nie mają możliwości skorzystania z komercyjnej infrastruktury sportu
	Kierunek działań: 2. Aktywizacja społeczna poprzez działania na rzecz grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym bezrobotnych i ludności starszej		
	5.	S	Projekt informacyjno-animacyjny dotyczący tworzenia i funkcjonowania spółdzielni socjalnej
	6.	S	Szkolenie dla osób bezrobotnych z zakresu gastronomii - żywności tradycyjnej

Źródło: jak tab. 12.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym Programem

Komplementarność przestrzenna

W ramach rewitalizacji na terenie gminy Lubień Kujawski realizowane będą projekty na terenie 2 miejscowości, a mianowicie: miasta Lubień Kujawski i wsi Kamienna. Działania realizowane na tych obszarach nie będą się w znaczący sposób różniły charakterem, skalą i rodzajem planowanej interwencji, chociaż postużą ograniczeniu częściowo innych problemów leżącej w sferze społecznej.

Wybrane do realizacji projekty są odpowiedzią na główne problemy zdiagnozowane dla obszaru rewitalizacji. Wszystkie główne przedsięwzięcia ujęte w Programie realizowane będą bezpośrednio na obszarze rewitalizacji i dotyczyć będą przede wszystkim jego mieszkańców. Działania aktywizacyjne dla poszczególnych jednostek składowych obszaru rewitalizacji będą realizowane (co nie dotyczy w całości miasta) w obiektach zmodernizowanych w ramach rewitalizacji.

Wydaje się, że zaplanowane do realizacji w obszarze rewitalizacji działania są na tyle „atrakcyjne” (odwołanie do dziedzictwa Kujaw, aktywizacja zawodowa, organizacja opieki dla seniorów i dzieci do 3 lat itp.), iż mają potencjał zainteresowania szerokiego grona odbiorców, wykraczającego poza mieszkańców obszaru rewitalizacji. Dotyczy to także kwestii infrastrukturalnych – zmodernizowane obiekty (szczególnie w mieście) stworzą bowiem coś więcej niż tylko bazę dla przeprowadzenia części projektów miękkich w ramach niniejszego Programu. W wielu przypadkach miejsca te będą mogły służyć nie tylko mieszkańcom obszaru rewitalizacji, lecz także pozostałego obszaru gminy, na terenie którego nie ma z reguły porównywalnych obiektów (np. żłobka czy domu dziennej opieki dla seniorów), ani nawet planów ich utworzenia (nie ma ekonomicznej potrzeby czy nawet możliwości zdublowania takiej infrastruktury w gminie). Efekt oddziaływania przestrzennego na pozostały teren gminy będą miały także projekty „miękkie” (np. poprzez tzw. dobre praktyki i kreowanie aktywnych postaw). Koncentracja wsparcia na obszarze rewitalizacji nie wyklucza więc objęcia interwencją pozostałych mieszkańców gminy (np. ze względów ekonomicznych czy organizacyjnych podjęcia w toku realizacji projektów decyzji w zakresie umożliwienia mieszkańcom pozostałej części gminy uczestniczenia w projekcie), co zapobiegnie także przenoszeniu problemów społecznych w inne miejsca, nieobjęte obszarem rewitalizacji niniejszego Programu.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Wskazać można również na planowane do realizacji projekty komplementarne, które będą realizowane na terenie całej gminy lub/i obszaru rewitalizacji, a które (np. poprzez poprawę infrastruktury) przyczynią się do poprawy warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji (zob. tab. 14).

Tabela 14. Projekty komplementarne do projektów rewitalizacyjnych, które przyczynią się do poprawy warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji

TYTUŁ PROJEKTU	PLANOWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA (wartość dofinansowania)	MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Lubień Kujawski	WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski (400 000,00 zł)	Teren całej gminy
Zaprojektowanie i budowa targowiska gminnego w miejscowości Kaliska, gmina Lubień Kujawski	PROW 2014-2020 (942 841,00 zł)	miejscowość Kaliska przy granicy z miastem Lubień Kujawski
Montaż mikroinstalacji OZE na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej na terenie gminy Lubień Kujawski	RPO 2014-2020 (500 000,00 zł)	Teren całej gminy
Przebudowa dróg gminnych na terenie gminy Lubień Kujawski	budżet gminy	Teren całej gminy
Budowa ścieżki przyrodniczej nad jeziorem Lubieńskim	PROW 2014-2020 (112 739,00 zł)	Miasto Lubień Kujawski
Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Lubieniu Kujawskim	PROW 2014-2020 (699 697,00 zł)	Miasto Lubień Kujawski (oczyszczalnia obsługuje Lubień Kujawski i miejscowości: Kaliska i Gole Kamienna)

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnionych przez Urząd Miejski w Lubieniu Kujawskim.

Zagadnieniem analizowanym w toku planowania działań rewitalizacyjnych była także kwestia ryzyka negatywnego oddziaływania projektów rewitalizacyjnych na inne obszary gminy. Nie odnaleziono argumentów przemawiających za tym, iż realizacja projektów rewitalizacyjnych spowodować może przenoszenie dotychczasowych problemów zdiagnozowanych dla obszaru rewitalizacji na inne tereny w gminie.

Zachowana będzie też komplementarność przestrzenna interwencji w obrębie działań podejmowanych w poszczególnych miejscowościach, w szczególności z działaniami realizowanymi na tych terenach w poprzednich latach (zob. opis poniżej - komplementarność międzyokresowa).

Komplementarność problemowa

Planowane działania są komplementarne problemowo (w części diagnostycznej wskazano problemy, które – w większości - są tożsame dla całego obszaru rewitalizacji). Podejmowane działania będą adresowane do różnych, określonych już powyżej grup docelowych. Poszczególne interwencje

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

nie znoszą się wzajemnie, lecz wzmacniają swe oddziaływanie (integracja międzypokoleniowa, kształtowanie wspólnych wzorców postaw – aktywność i przedsiębiorczość, poszanowanie dla tradycji, przekazywanie doświadczeń, umożliwienie godzenia pracy zawodowej i życia rodzinnego dzięki zaoferowaniu zajęć dla osób nad którymi opiekunowie sprawują pieczę). Działania aktywizacyjne będą miały charakter społeczny - posłużą przełamaniu niekorzystnych cech i postaw, braku aktywności czy marazmu dotyczącego nierzadko całe rodziny. Dlatego uznać należy, że planowane przedsięwzięcia dopełniają się bezpośrednio i pośrednio, umożliwiają długofalowe i szerokie oddziaływanie.

Należy podkreślić, że na terenie obu miejscowości, oprócz problemów społecznych, występuje także wspólny problem niedostosowania infrastruktury do zaplanowanych działań „miękkich” (dlatego niezbędna jest realizacja tzw. projektów zintegrowanych). Przedsięwzięcia infrastrukturalne umożliwią efektywną realizację przedsięwzięć o charakterze aktywizacji społecznej.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

W realizacji Programu decydujące znaczenie zarówno organizacyjne, jak i koordynujące mieć będzie Urząd Miejski w Lubieniu Kujawskim. Taki wybór operatora Programu i jego umiejscowienie w ramach struktur lokalnych oraz dotychczasowe doświadczenie, zapewni skuteczne zarządzanie Programem, przede wszystkim pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji polityk publicznych. W celu zapewnienia jak największej efektywności działań realizacja zadań zlecona będzie odpowiednim jednostkom i podmiotom gminnym, które posiadają ku temu jak najlepsze kompetencje, ponadto część zadań będzie realizowana przy zaangażowaniu lokalnych organizacji pozarządowych czy przedsiębiorców. Jest to spowodowane chęcią takiego zaprojektowania działań by zapewniona została ich wysoka efektywność. Jednak mimo znacznego zaangażowania podmiotów administracji publicznej w proces opracowania, ale też wdrażania Programu, zapewniona musi zostać (na każdym z etapów) zasada partnerstwa. Tylko jednoczesne zaangażowanie możliwie szerokiego spektrum lokalnych przynieść może spodziewane efekty. Ze względu na prospołeczny aspekt niniejszego Programu, aktywność sektora gospodarczego czy organizacji pozarządowych jest czynnikiem szczególnie sprzyjającym jego skutecznemu wdrożeniu. Na obecnym etapie nie jest możliwe określenie (oprócz jednego z projektów, w którym ogólnie wskazano na planowane partnerstwo z przedstawicielami lokalnych przedsiębiorców) konkretnych informacji co do zaangażowania lokalnych interesariuszy rewitalizacji.

Komplementarność międzyokresowa

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Działania planowane w ramach niniejszego Programu wpisują się w lokalną politykę rozwoju i będą w znacznej części kontynuacją przedsięwzięć zainicjowanych wcześniej lub/i uzupełnieniem już zrealizowanych.

Poniższa tabela zawiera opis najważniejszych projektów zrealizowanych na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego wyznaczonego obszaru rewitalizacji i ew. jego najbliższego sąsiedztwa, których celem było osiągnięcie zbliżonych efektów i przygotowanie podwalin pod realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w niniejszym dokumencie (zauważyć należy, że dotychczas były to projekty przede wszystkim o charakterze infrastrukturalnym). Wpłynęły one na poprawę infrastruktury społecznej (np. obiekty sportowe, rekreacyjne, edukacyjne), infrastruktury drogowej (przyczyniła się do większej dostępności obszaru) i technicznej (kanalizacja, termomodernizacja obiektów) w gminie, w szczególności w mieście Lubień Kujawski. W ich wyniku poprawił się także stan lub/i wyposażenie niektórych obiektów użyteczności publicznej opisanych w diagnozie (a nawet niekiedy planowanych do wykorzystania do prowadzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w niniejszym Programie – jak Ośrodek/Centrum Kultury).

Tabela 15. Wybrane przykłady projektów zrealizowanych przed 2017 r. zapewniających komplementarność międzyokresową niniejszego Programu

TYTUŁ/CEL PROJEKTU ORAZ ROK REALIZACJI	WARTOŚĆ PROJEKTU ORAZ ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
Lubień Kujawski	
Remont sali widowiskowo - kinowej w Ośrodku Kultury w Lubieniu Kujawski (realizacja 2010 r., cel: Podniesienie standardu życia mieszkańców)	Całkowita wartość projektu: 128 194,00 zł (PROW Odnowa i rozwój wsi oraz budżet gminy)
Termomodernizacja budynków ZPO w Lubieniu Kujawskim - sala gimnastyczna - Segment F (realizacja 2010 r., cel: Ochrona środowiska)	Całkowita wartość projektu: 411 559,00 zł (RPO WK-P 2.3. „Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony powietrza oraz budżet gminy)
Przebudowa i rozbudowa zaplecza sportowego w Lubieniu Kujawskim (realizacja 2011 r., cel: Podniesienie standardu życia mieszkańców)	Całkowita wartość projektu: 634 393,00 zł (PROW Odnowa i rozwój wsi oraz budżet gminy)
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Kaliska, Uchodze, Lubień Kujawski (realizacja 2011 r., cel: Poprawa warunków życia oraz prowadzenia działalności gospodarczej na obszarach wiejskich)	Całkowita wartość projektu: 1 777 124,00 zł (PROW - Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej oraz budżet gminy).
Modernizacja budynku świetlicy poczekalni na świetlicę dla młodzieży wraz z poczekalnią dla podróżnych w Lubieniu Kujawskim (realizacja 2012 r., cel: Podniesienie standardu życia mieszkańców)	Całkowita wartość projektu: 395 481,00 zł (PROW Odnowa i rozwój wsi oraz budżet gminy)
Remont i modernizacja świetlicy w OSP Lubień Kujawski w Lubieniu Kujawskim (realizacja 2012 r., cel: Podniesienie standardu życia mieszkańców)	Całkowita wartość projektu: 169 236,00 zł (PROW Odnowa i rozwój wsi oraz budżet gminy)
Remont i modernizacja pomostu na jeziorze Lubieńskim gmina Lubień Kujawski (realizacja 2012 r., cel:	Całkowita wartość projektu: 35 700,00 zł (PROW Małe Projekty oraz budżet gminy)

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Wspieranie rozwoju obszarów wiejskich)	
Wyposażenie świetlicy w Lubieniu Kujawskim gmina Lubień Kujawski (realizacja 2012 r., cel: Wspieranie rozwoju obszarów wiejskich)	Całkowita wartość projektu: 30 853,00 zł (PROW Małe Projekty oraz budżet gminy)
Przebudowa trasy spacerowo-widokowej nad Jeziorem Lubieńskim (realizacja 2013 r., cel: Poprawa jakości życia na obszarach zależnych od rybactwa)	Całkowita wartość projektu: 254 892,00 zł (PO RYBY.4.1.1-P oraz budżet gminy)
Kształtowanie obszaru w obrębie kościoła w Lubieniu Kujawskim dla potrzeb mieszkańców (realizacja 2014 r., cel: Podniesienie standardu życia mieszkańców)	Całkowita wartość projektu: 109 285,00 zł (PROW Odnowa i rozwój wsi oraz budżet gminy)
Kamienna	
-	
Realizacja poza obszarem rewitalizacji	
Modernizacja oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (realizacja 2015 r., cel: Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej)	Całkowita wartość projektu: 248 897,00 zł (PO KL Priorytet IX Poddziałanie 9.1.1 oraz budżet gminy)
Przebudowa dróg gminnych na terenie gminy Lubień Kujawski (realizacja 2016 r., cel: Rozwój infrastruktury komunikacyjnej)	Całkowita wartość projektu: 4 534 599,51 zł (Wojewoda Kujawsko-Pomorski – środki programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019 oraz budżet gminy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnionych przez Urząd Miejski w Lubieniu Kujawskim.

Komplementarność finansowa

Projekty (główne i uzupełniające) zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu będą miały zapewnione finansowanie z różnych źródeł, które wzajemnie się uzupełniają i łączą, w tym EFRR, EFS oraz inne środki publiczne (programy ministerialne, budżet gminy). Przedstawiona lista projektów zrealizowanych w poprzedniej perspektywie finansowej - obejmująca także projekty realizowane w gminie ze środków PROW - w znacznej mierze tłumaczy dlaczego w obecnej perspektywie brak projektów rewitalizacyjnych na liście podstawowej planowanych do sfinansowania w ramach PROW (z programu tego sfinansowane zostaną działania dot. pozostałych obszarów gminy).

Wśród źródeł finansowania projektów głównych brak jest wskazania konkretnych wydatków z funduszy prywatnych (tj. pochodzących od podmiotów sektora gospodarczego i innych podmiotów prywatnych). Wynika to z braku silnych przedstawicieli tego sektora funkcjonujących w gminie, zdolnych do zaangażowania się w procesy aktywizacji gospodarczej lub/i społecznej (brak znaczących inwestorów, większych przedsiębiorstw itp.). Sektor gospodarczy włączono jednak (jako partnera – zapewne z wkładem o charakterze niefinansowym) do projektu mającego na celu aktywizację zawodową. Planują się również zaangażować kapitał prywatny w realizację jednego z projektów

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

uzupełniających. Zauważyć należy, że mimo braku zaangażowania kapitału prywatnego (przynajmniej jeśli chodzi o projekty na liście podstawowej), starano się zapewnić komplementarność wszystkich źródeł finansowania (zapewniają one osiągnięcie efektów synergii i znacząco wzmacniają oddziaływanie poszczególnych przedsięwzięć).

Planowanie źródeł finansowania projektów nastąpiło także w sposób wykluczający ryzyko podwójnego dofinansowania.

Pozostałe zasady

W Zasadach regionalnych przewidziano także konieczność uwzględnienia przy opracowywaniu i realizacji niniejszego Programu innych zasad, m. in. zasady koncentracji interwencji i hierarchizacji potrzeb.

Jak to już potwierdzono m. in. w części poświęconej delimitacji obszaru rewitalizacji, niniejszy Program dotyczy terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju całej gminy, obejmujących całość zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególną koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk kryzysowych. Działania rewitalizacyjne z definicji skierowane są na określony i zidentyfikowany dzięki diagnozie obszar rewitalizacji, przy założeniu zastosowania adekwatnych narzędzi oraz możliwości finansowania rewitalizacji. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane są na obszarach rewitalizacji, ale przewiduje się, że ze względu na skalę i zakres podejmowanych działań, ich oddziaływanie przekroczy zasięg obszaru rewitalizacji (np. szczególnie dot. to żłobka czy Domu Seniora w Lubieniu Kujawskim, które podejmą działalność znacząco poprawiającą stan infrastruktury aktywizacji społecznej w całej gminie).

Jeśli chodzi o zasadę kompleksowości, Program zapewnia ujęcie działań w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, współfinansowanych z różnych środków) tak, aby nie pomijać żadnego aspektu (przede wszystkim społecznego oraz gospodarczego; przewidziano jednak częściową interwencję dot. także sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, co dokona się w sposób zgodny z wymogami środowiskowymi).

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

10. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

10.1. Udział różnych grup interesariuszy na etapie opracowywania PR

Prace nad przygotowaniem Programu opierały się na współpracy z różnymi grupami interesariuszy. Należy tu wymienić przede wszystkim mieszkańców gminy (a w szczególności obszaru rewitalizacji) oraz przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych.

Proces opracowywania Programu był koordynowany przez Urząd Miejski w Lubieniu Kujawskim, jednak w sposób zapewniający możliwość udziału lokalnych interesariuszy, co zostało zapewnione w różnorodny sposób. Pierwszym krokiem było powołanie przez Burmistrza, wspomnianego już we Wprowadzeniu do niniejszego Programu, organu koordynacyjno-konsultacyjnego w zakresie rewitalizacji - interdyscyplinarnego zespołu ds. wsparcia procesu opracowania programu rewitalizacji, funkcjonującego pod nazwą Zespołu Rewitalizacji. Zespół ten został powołany Zarządzeniem Nr 125/2016 Burmistrza Lubienia Kujawskiego z dnia 22 listopada 2016 r. , a do jego zadań zaliczono przygotowanie, analizę i koordynację działań na terenie Miasta i Gminy, w tym w szczególności były to:

- a) realizacja wszelkich działań zmierzających do opracowania programu rewitalizacji zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020,
- b) zapewnienie efektywnej partycypacji społecznej w procesie opracowania, a następnie wdrożenia programu rewitalizacji,
- c) kontakt z lokalnymi interesariuszami procesu rewitalizacji,
- d) bezpośredni kontakt z ekspertami zewnętrznymi,
- e) konsultowanie prac innych gremiów i wydawanie opinii w toku opracowania programu rewitalizacji,
- f) przeprowadzanie procedur identyfikacji i kwalifikacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz rekomendowanie wpisania ich do planu rewitalizacji;
- g) monitorowanie i ewaluacja prac nad opracowaniem i wdrożeniem programu rewitalizacji.

W jego stałym składzie Zespołu (oprócz Burmistrza jako Przewodniczącego Zespołu i innych przedstawicieli władz Gminy, np. Przewodniczącego Rady Miejskiej, Skarbnika Gminy i przedstawicieli Urzędu Miejskiego) znaleźli się przedstawiciele jednostek gminnych (dyrektorzy placówek oświatowych, jak: ZPO w Lubieniu Kujawskim i Zespołu Szkół w Kłóbce; kierownik Ośrodka Pomocy

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Spółecznej w Lubieniu Kujawskim; Prezes Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska; Dyrektor Biblioteki Publicznej w Lubieniu Kujawskim, Przewodniczący Samorządu Mieszkańców w Lubieniu Kujawskim; Przewodniczący Komisji Zdrowia i Spraw socjalnych; Prezes OSP w Krzewiu i in.). Na spotkania Zespołu możliwe było zapraszanie przedstawicieli lokalnych interesariuszy. W pracach uczestniczyli również wyłonieni eksperci.

Inne sposoby włączania interesariuszy w prace nad Programem w gminie można podzielić je na dwie grupy, a mianowicie działania nakierowane na:

1. stworzenie dla każdego zainteresowanego możliwości uzyskania informacji i wiedzy na temat procesu rewitalizacji, zasad jego programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych;
2. umożliwienie bezpośredniego udziału w czynnościach zmierzających do wypracowania (w tym konsultacji) tekstu niniejszego Programu.

W ramach pierwszej grupy działań wymienić należy:

- zapewnienie 40 godzin dyżuru ekspertów mającego na celu wsparcie informacyjne i doradztwo w zakresie możliwości prowadzenia i finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz korzystania z efektów projektów przewidzianych w Programie (poprzez publiczne zaproszenia umieszczone m. in. w internecie starano się dotrzeć do organizacji pozarządowych i wszystkich grup interesariuszy, tj. młodzieży, seniorów, rodziców dzieci niepełnosprawnych, wspólnot mieszkaniowych, kobiet, instytucji oświatowych, instytucji pomocy społecznej i innych),
- zapewnienie 40 godzin konsultacji i udziału ekspertów w pracach zespołów roboczych oraz spotkaniach z pracownikami dotyczących kolejnych etapów tworzenia Programu,
- przeprowadzenie w dniu 3 marca 2017 r. warsztatu dotyczącego rewitalizacji dla pracowników Urzędu Miejskiego w Lubieniu Kujawskim i kierowników różnych jednostek organizacyjnych, radnych i sołtysów oraz przedstawicieli sektora pozarządowego i przedsiębiorców (uznano, że osoby te staną się lokalnymi liderami rewitalizacji i będą w swoich środowiskach promować ideę rewitalizacji).

W ramach drugiej grupy działań wymienić należy:

- przeprowadzenie badania ankietowego wśród mieszkańców (w ankiecie wzięło udział 16 respondentów – mieszkańców gminy) w zakresie identyfikacji zjawisk i procesów dla sporządzenia diagnozy gminy, którego wyniki posłużyły weryfikacji analiz eksperckich i wzbogaceniu części diagnostycznej niniejszego Programu,
- prowadzenie konsultacji poszczególnych wypracowywanych treści, jak i całego Programu (poprzez udostępnienie danego dokumentu wraz z kwestionariuszem zgłaszania uwag w ramach samorządowego serwisu internetowego oraz w formie papierowej),

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

- przeprowadzenie otwartych spotkań informacyjno-konsultacyjnych dla mieszkańców (spotkanie w celu zweryfikowania adekwatności i kompletności dokumentu WIZJI I CELE odbyło się 26 września 2017 r.; a spotkanie w celu zweryfikowania adekwatności i kompletności Programu odbyło się 23 października 2017 r.).

Powyższe świadczy o tym, że wykorzystano zróżnicowane instrumentarium działań informacyjno-promocyjnych, dzięki czemu stworzono wszystkim zainteresowanym mieszkańcom, instytucjom, przedsiębiorcom i innym podmiotom zainteresowanym możliwość uzyskania wiedzy i uczestnictwa w programowaniu działań, jak i zapoznania się z bieżącym stanem prac, na każdym etapie opracowywania Programu. W celu dotarcia do różnych grup społecznych, także wiekowych, wykorzystano zarówno narzędzia elektroniczne – tj. samorządowy serwis internetowy (strona www.lubienkujawski.pl - zakładka „Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023”), jak i tradycyjne (ogłoszenia w siedzibie Urzędu Miejskiego w Lubieniu Kujawskim).

Szczegółowy opis przebiegu procesu uspołecznienia Programu wraz ze sposobem uwzględnienia zgłaszanych w toku konsultacji uwag znalazł się w załączniku do niniejszego Programu.

10.2. Przewidywane sposoby włączenia interesariuszy w proces zarządzania PR na obszarze rewitalizacji

Biorąc pod uwagę doświadczenia wynikające z powyżej opisanych działań informacyjno-promocyjnych oraz konsultacyjnych oraz zebrane w trakcie innych zbieżnych działań podejmowanych w zakresie planowania strategicznego w gminie, niezbędne będzie również na etapie wdrażania niniejszego Programu zastosowanie możliwie zróżnicowanych narzędzi. Przebieg konsultacji potwierdził także relatywnie niski stopień zaangażowania mieszkańców (niska frekwencja na spotkaniach, niewielki zwrot ankiet czy niewielka liczba zgłaszanych uwag itp. – por. zał. 1 do niniejszego Programu), w tym przedstawiciele lokalnych organizacji pozarządowych, w działania z zakresu programowania działań prorozwojowych, co potwierdza potrzebę podjęcia zadań z zakresu aktywizacji i integracji społecznej zaplanowanych niniejszym Programem.

Wśród planowanych sposobów działań na rzecz uspołecznienia procesu wdrażania Programu wymienić należy:

- prowadzenie akcji informacyjnej oraz konsultacji przy wykorzystaniu dotychczas wypracowanych skutecznych kanałów (zarówno elektronicznie – samorządowy serwis internetowy, jak i w sposób tradycyjny, np. poprzez ogłoszenia),

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

- przedstawianie sprawozdania z postępu prac na publicznych sesjach Rady Gminy (mają one charakter otwarty, dodatkowo na sesje zapraszani będą także przedstawiciele przedsiębiorców, sektora organizacji pozarządowych, mieszkańcy i inny interesariusze procesu rewitalizacji) oraz udostępniane publicznie poprzez lokalne media;
- przedstawianie informacji na temat realizacji Programu na spotkaniach sołeckich;
- umożliwienie udziału przedstawicieli interesariuszy społecznych w obradach Zespołu Rewitalizacji;
- wykonanie badania ewaluacyjnego zawierającego wyniki ankiety przeprowadzonej przez mieszkańców, co pozwoli zdiagnozować efekty osiągnięte w zakresie rewitalizacji i ocenę tego procesu wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji i gminy.

Planowane jest utrzymanie funkcjonowania Zespołu Rewitalizacji jako gremium konsultacyjnego. Dużą rolę w analizowanym zakresie będą miały także podmioty partnerskie – np. lokalni przedsiębiorcy (ew. organizacje pozarządowe) współrealizujący z Gminą podczas realizacji projektu rewitalizacyjnego/projektów rewitalizacyjnych.

Podobnie jak na etapie opracowywania Programu, podejmowane działania nie będą miały charakteru wyłącznie informacyjno-promocyjnego, gdyż w miarę potrzeb zapewniona zostanie możliwość realnej poprawy stanu wiedzy w zakresie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zgodnie z Zasadami regionalnymi, niezbędne jest przedstawienie indykatywnych ram finansowych dla głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z szacowanymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł.

W tab. 16 przedstawiono szacunkowe ramy finansowe dotyczące głównych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, natomiast w tab. 17 dotyczące projektów/przedsięwzięć uzupełniających. Zostały one sporządzone wg wzorów ujętych w zał. 5 Zasad regionalnych.

Finansowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidziano wyłącznie ze środków publicznych, gdyż jak już stwierdzono powyżej, ze względu na brak podmiotów gospodarczych zdolnych do sfinansowania przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji, brak jest w przypadku niniejszego Programu możliwości zaprogramowania interwencji ze prywatnych środków krajowych.

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Tabela 16. Szacunkowe ramy finansowe dotyczące głównych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji (nr, nazwa)	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsię- wzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujące projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Podziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie		
							%	zł	EFS	EFRR	Inne (jakie?)	Środki publiczne				Środki prywatne	
Miasto Lubień Kujawski	I-IV kw. 2018	1. Zmiana sposobu użytkowania części budynku Domu Dziecka na potrzeby dwuoddziałowego żłobka w Lubieniu Kujawskim	P F	1. Rozwój infrastruktury dla aktywizacji społecznej	Gmina Lubień Kujawski	750 000,00	80	600 000,00	-	-	600 000,00 (środki Min. Pracy i Polityki Społecznej w ramach programu „Maluch +”) 150 000,00 (budżet gminy)	-	-	-	-	-	
Miasto Lubień Kujawski	I-IV kw. 2018	2. Zmiana sposobu użytkowania części budynku Domu Dziecka na potrzeby Domu Seniora w Lubieniu Kujawskim	P F	1. Rozwój infrastruktury dla aktywizacji społecznej	Gmina Lubień Kujawski	375 000,00	80	300 000,00	-	-	300 000,00 (środki Min. Pracy i Polityki Społecznej w ramach programu „Senior +”) 75 000,00 (budżet gminy)	-	-	-	-	-	

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Miasto Lubień Kujawski	III-IV kw. 2018	3. Remont budynku po byłym Domu Dziecka w Lubieniu Kujawskim w celu utworzenie żłobka i domu seniora	P F	1. Rozwój infrastruktury dla aktywizacji społecznej	Gmina Lubień Kujawski	740 000,00	85	629 000,00	-	629 000,00	111 000,00 (budżet gminy)	-	6.2	-	5, 6
Miejscowość Kamienna	II kw. 2018-IV 2019	4. Remont i adaptacja budynku „Szubienicy” na terenie dworsko-parkowym w m. Kamienna na potrzeby świetlicy środowiskowej i oddziału Centrum Kultury w Lubieniu Kujawskim	P F	1. Rozwój infrastruktury dla aktywizacji społecznej	Gmina Lubień Kujawski	1 185 864,30	85	1 007 984,60	-	1 007 984,60	177 879,70 (budżet gminy)	-	7.1	-	9 - 13
Miasto Lubień Kujawski	I kw. 2019 - IV kw. 2021	5. Utworzenie Żłobka w Lubieniu Kujawskim	S	2. Realizacja programu aktywizacji społecznej	Gmina Lubień Kujawski	948 200,00	85	805 970,00	805 970	-	142 230,00 (budżet gminy)	-	-	8.4.1	-
Miasto Lubień Kujawski	I kw. 2019 - IV kw. 2021	6. Utworzenie Domu Seniora w Lubieniu Kujawskim	S	2. Realizacja programu aktywizacji społecznej	Gmina Lubień Kujawski	380 000,00	85	323 000,00	323 000	-	57 000,00 (budżet gminy)	-	-	9.3.2	-
Miasto Lubień Kujawski	II kw. 2019 - IV kw. 2020	7. Międzygeneracyjny Klub Samopomocy	S	2. Realizacja programu aktywizacji społecznej	Gmina Lubień Kujawski	420 000,00	85	357 000,00	357 000	-	63 000 (budżet gminy)	-	-	9.2.1	-
Miasto Lubień Kujawski	III kw. 2019 - I kw. 2021	8. Podniesienie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców miasta Lubień Kujawski poprzez kursy doszkalające dla osób dotkniętych bezrobociem	S	2. Realizacja programu aktywizacji społecznej	Gmina Lubień Kujawski we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami	200 000,00	85	170 000,00	170 000	-	30 000,00 (budżet gminy)	-	-	9.2.1	-

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Miejscowość Kamienna	I-IV kw. 200	9. Utworzenie Centrum Usług Wzajemnościowych i Samopomocowych (edycja 2020)	S	2. Realizacja programu aktywizacji społecznej	Gmina Lubień Kujawski	58 823,53	85	50 000,00	50 000,00	-	8 823,53 (budżet gminy)	-	11.1	-	-
Miejscowość Kamienna	I-IV kw. 2021	10. Utworzenie Centrum Usług Wzajemnościowych i Samopomocowych (edycja 2021)	S	2. Realizacja programu aktywizacji społecznej	Gmina Lubień Kujawski	58 823,53	85	50 000,00	50 000,00	-	8 823,53 (budżet gminy)	-	11.1	-	-
Miejscowość Kamienna	I-IV kw. 2022	11. Utworzenie Centrum Usług Wzajemnościowych i Samopomocowych (edycja 2022)	S	2. Realizacja programu aktywizacji społecznej	Gmina Lubień Kujawski	58 823,53	85	50 000,00	50 000,00	-	8 823,53 (budżet gminy)	-	11.1	-	-
Miejscowość Kamienna	IV kw. 2019 – IV kw. 2021	12. Utworzenie Klubu Pracy w m. Kamienna	S	2. Realizacja programu aktywizacji społecznej	Gmina Lubień Kujawski	150 000,00	85	127 500	127 500	-	22 500,00 (budżet gminy)	-	11.1	-	-
Miejscowość Kamienna	I-IV kw. 2020	13. Lider aktywności lokalnej oraz obywatelskiej	S	2. Realizacja programu aktywizacji społecznej	Gmina Lubień Kujawski	58 823,53	85	50 000,00	50 000	-	8 823,53 (budżet gminy)	-	11.1	-	-

Źródło: jak tab. 12.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Tabela 17. Szacunkowe ramy finansowe dotyczące uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji (nr, nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Szacowana wartość projektu (zł)	Źródło finansowania					
					Środki publiczne		Środki prywatne		Inne (jakie?)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Miasto Lubień Kujawski	1.	PF	Budowa małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Lubieniu Kujawskim	50 000	-	-	38 500 (Min. Sportu) 11 500 (budżet gminy)	-	-	
Miasto Lubień Kujawski	2.	S	Warsztaty wsparcia dla seniorów poprzez organizację zajęć kulturalnych, sportowych, edukacyjnych	50 000	-	-	35 000 (budżet gminy)	-	15 000	
Miasto Lubień Kujawski	3.	S	Warsztaty z doradcą zawodowym; Szkolenia w celu zdobywania nowych kompetencji i umiejętności zawodowych	30 000	-	-	15 000 (PUP) 15 000 (budżet gminy)	-	-	
Miejscowość Kamienna	4.	PF	Budowa małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w m. Kamienna, gm. Lubień Kujawski	50 000	-	-	38 500 (Min. Sportu) 11 500 (budżet gminy)	-	-	
Miejscowość Kamienna	5.	S	Projekt informacyjno-animacyjny dotyczący tworzenia i funkcjonowania spółdzielni socjalnej	30 000	-	-	15 000 (PUP) 15 000 (budżet gminy)	-	-	
Miejscowość Kamienna	6.	S	Szkolenie dla osób bezrobotnych z zakresu gastronomii - żywności tradycyjnej	30 000	-	-	15 000 (PUP) 15 000 (budżet gminy)	-	-	

Źródło: jak tab. 15.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

12. System zarządzania realizacją PR

12. 1. Podmioty uczestniczące w realizacji PR i sposób koordynacji działań

Za całościową realizację Programu odpowiadać będzie Burmistrz Lubienia Kujawskiego poprzez wyłonionego Koordynatora zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji. Pożądane będzie by funkcję tą sprawował każdorazowo Z-ca Przewodniczącego Zespołu Rewitalizacji na terenie gminy Lubień Kujawski (powołanego Zarządzeniem Nr 125/2016 Burmistrza Lubienia Kujawskiego z dnia 22 listopada 2016 r.). Do Koordynatora należeć będzie bieżące wdrażanie, monitoring i nadzór nad terminową realizacją Programu oraz obowiązek składania sprawozdań (raportów) z postępu prac Burmistrzowi i innym podmiotom (jeśli wymagane). Połączenie funkcji sprawowanych w ramach Zespołu Rewitalizacji oraz koordynacji zarządzania Programem pozwoli również na skuteczne nawiązanie i kontynuację współpracy jednostek Urzędu Miejskiego i jednostek organizacyjnych gminy z sektorem gospodarczym (i - być może w przyszłości – także pozarządowym) przy realizacji zadań w ramach Programu.

Program będzie realizowany w oparciu o system wdrażania pomocy UE funkcjonujący w Urzędzie Miejskim w Lubieniu Kujawskim. Koordynator będzie kierował Zespołem Zarządzającym niniejszym Programem (a także poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi), który będzie składał się z co najmniej:

1. Koordynatora – Przewodniczący Zespołu (Specjalista ds. obsługi inwestora i pozyskiwania dotacji),
2. Asystenta Koordynatora – Inspektor ds. zamówień publicznych
3. Osoba ds. promocji projektu – Referent ds. informatyki,
4. Księgowego – Skarbnik Miasta i Gminy Lubień Kujawski.

Koordynator będzie czuwał nad sprawnym przebiegiem realizacji Programu/projektu. Do jego zadań Koordynatora będzie należało monitorowanie, pomiar wskaźników, sporządzanie sprawozdań do IZ. Głównym zadaniem Asystenta Koordynatora będzie sprawne i skuteczne przeprowadzenie przetargu oraz pomoc administracyjna. Osoba ds. promocji projektu będzie zajmować się promocją projektu. Natomiast zadaniem Księgowego będzie rozliczenie finansowe projektu. W razie bieżącej potrzeby, Koordynator dokooptuje do Zespołu Zarządzającego inne osoby, gdyż przy zarządzaniu realizacją Programu/poszczególnych projektów będzie realizować swe zadania we współpracy z wszystkimi adekwatnymi merytorycznie jednostkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego w Lubieniu Kujawskiej i przy współudziale przedstawicieli interesariuszy zaangażowanych w proces rewitalizacji.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Podmiotem wnioskującym o dofinansowanie projektu będzie każdorazowo miasto i gmina Lubień Kujawski. W sytuacji przyznania dofinansowania dla projektu, umowę o dofinansowanie podpisze Burmistrz przy kontrasygnacie Skarbnika. Wszystkie projekty rewitalizacyjne realizowane przez Gminę będą realizowane zgodnie z uchwalonym przez Radę Miejską w Lubieniu Kujawskim Wieloletnim Planem Inwestycyjnym, Wieloletnią Prognozą Finansową oraz budżetami rocznymi. Skarbnik miasta odpowiadać będzie za wykonanie budżetu przekazanie odpowiednich środków finansowych na realizację przedsięwzięć, a osobami odpowiedzialnymi za finansowe rozliczanie projektów będą pracownicy Urzędu Miejskiego w Lubieniu Kujawskim. Koordynator Zespołu będzie osobą odpowiedzialną za kontakt z Instytucją Zarządzającą RPO WK-P 2014-2020 (i ew. innymi).

Podejmowanie wszelkich decyzji strategicznych w sprawach Programu lub/i projektu będzie należało do Burmistrza (po konsultacjach z Koordynatorem i – jeśli wymagane – Zespołem ds. Rewitalizacji). Koordynator zleci odpowiednim jednostkom organizacyjnym realizację obowiązków w zakresie wdrożenia projektów rewitalizacyjnych oraz przygotowywanie danych będących podstawą dla opracowania sprawozdań i raportów, które zawierać będą informacje na temat:

- zgodności realizacji Programu z poszczególnymi dokumentami programowymi (lokalnymi i regionalnymi) oraz zasadami jego realizacji (także w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska itp.),
- postępów (rzeczowych i finansowych) wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów rewitalizacyjnych niezbędnych do sporządzania rocznych sprawozdań z realizacji,
- oceny osiągnięcia celów, wskaźników programu (co trzy lata) niezbędnej dla przedłożenia Radzie Miejskiej w Lubieniu Kujawskim projektu uchwały w sprawie – odpowiednio zmiany Programu (w przypadku braku osiągnięcia zakładanych celów lub zmian w harmonogramie rzeczowo – finansowym projektów - w oparciu o wyniki raportów) lub potwierdzenia jego aktualności,
- konieczności opracowania i składania wniosków o dofinansowanie wraz z wymaganymi załącznikami dla projektów ujętych w Programie (a także innych dokumentów, m.in. w zakresie przygotowania postępowań przetargowych, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcami pod kątem terminowości i jakości wywiązania się z zobowiązania),
- zapewnienie informowania społeczeństwa o współfinansowaniu przez UE oraz promocji realizowanych projektów.

Bieżące zarządzanie Programem będzie odbywać się zatem w ramach istniejących struktur Urzędu Miejskiego, przez co nie przewiduje się dodatkowych kosztów na zarządzanie Programem. Pozwoli to także na wykorzystanie sprawnie zorganizowanych i doświadczonych kadr (etatowych

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

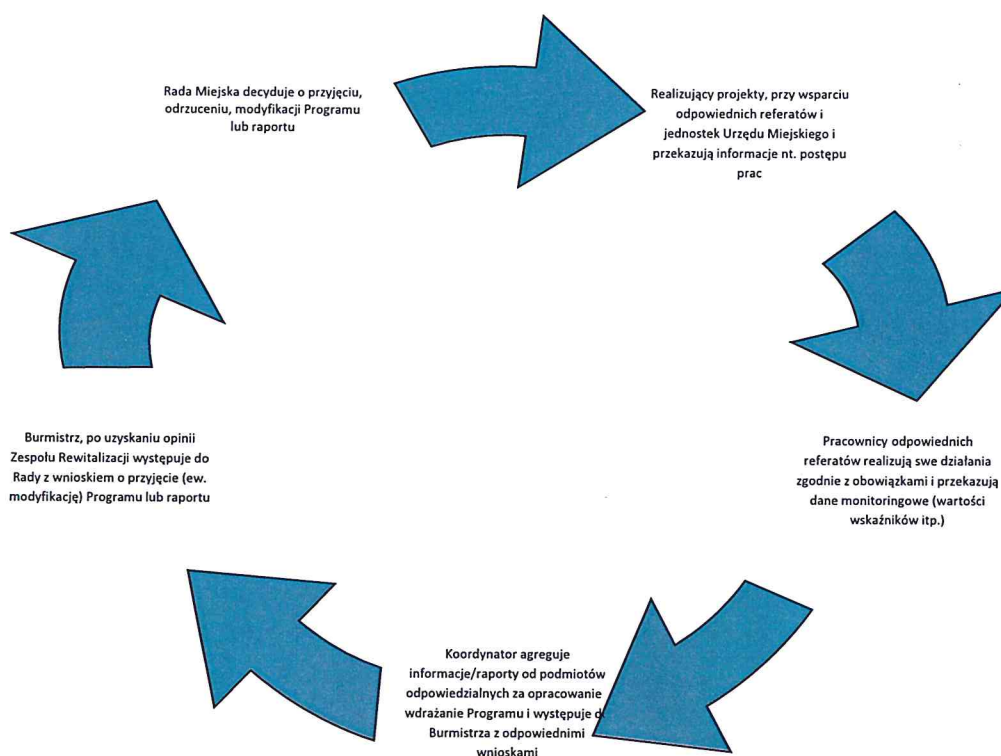
pracowników Urzędu i/lub jednostek organizacyjnych w mieście i gminie), co gwarantuje wystarczający poziom kompetencji osób zaangażowanych, sprawność prac, niezakłócony przepływ informacji (szybką ścieżkę decyzyjną) i dostęp do ogółu informacji na temat procesów rozwojowych na terenie gminy (w tym łatwość dostrzegania możliwości zadań komplementarnych wobec zasadniczego procesu rewitalizacji), zaplecze instytucjonalne do realizacji zadań.

Funkcje opiniotwórcze i konsultacyjne pozostaną przy Zespole Rewitalizacji. Jego funkcjonowanie zapewni także forum dla współpracy z lokalnymi interesariuszami na temat prowadzonej rewitalizacji. Posiedzenia Zespołu będą się odbywały w miarę potrzeb, nie rzadziej niż raz na rok. Do udziału w pracach Zespołu mogą być zapraszane osoby będące interesariuszami rewitalizacji, przedstawiciele przedsiębiorców i organizacji pozarządowych uczestniczących w realizacji zadań na rzecz Programu. Funkcjonowanie Zespołu, poprzez włączenie przedstawicieli lokalnych interesariuszy procesu rewitalizacji oraz zapewnienie jawności obrad, będzie elementem bezpośredniej partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji. Uzyskanie opinii Zespołu niezbędne będzie do przedstawienia Radzie Miejskiej wniosku (projektu uchwały) dot. aktualizacji niniejszego Programu (por. poniżej opis systemu wprowadzania modyfikacji).

Biorąc pod uwagę doświadczenia z procesu opracowywania niniejszego Programu oraz funkcjonujący w praktyce od lat schemat podejmowania decyzji strategicznych, uznać należy, że ścieżka decyzyjna w przypadku niniejszego Programu (odpowiednio wykorzystania przy jego wdrażaniu, monitorowaniu i modyfikacji) oparta będzie na współdziałaniu następujących podmiotów:

- Rady Miejskiej w Lubieniu Kujawskim jako organu, który ma za zadanie przyjąć Program (i jego ew. modyfikacje) oraz sprawdzać prawidłową realizację Programu,
- Burmistrza Lubienia Kujawskiego, czyli osoby odpowiedzialnej za opracowanie i realizację Programu,
- Zespołu Rewitalizacji jako podmiotu opiniotwórczego i konsultacyjnego,
- Koordynatora zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji, czyli osoby koordynującej wdrażanie i monitoring dokumentu,
- innych pracowników Urzędu Miejskiego w Lubieniu Kujawskim (pełniących funkcje odpowiednio do swoich obowiązków służbowych) odpowiedzialnych za wdrażanie i monitoring poszczególnych obszarów realizacji (kwestie techniczne, finansowe, prawne itp.),
- partnerów, czyli osób reprezentujących różnego rodzaju instytucje pozarządowe biorące udział w realizacji projektów w ramach Programu.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Rysunek 13. Ogólny schemat systemu – ścieżka decyzyjna wdrażania i monitorowania Programu

Źródło: opracowanie własne.

12.2. Harmonogram działań oraz system informacji i promocji PR powiązany z mechanizmami włączenia mieszkańców i partnerów w proces rewitalizacji

Harmonogram realizacji projektów został ujęty w tab. 16 i uwzględnia on konieczność realizacji projektów zintegrowanych (infrastrukturalnych) przed projektami „miękkimi”, które korzystać będą z bazy aktywności społeczno-gospodarczej (tj. zmodernizowanych i dostosowanych do przewidzianych funkcji obiektów – zarówno w podobszarze miejskim, jak i wiejskim). W każdym przypadku projekty dofinansowane z EFS rozpoczynają się najpóźniej w rok po zakończeniu zintegrowanego projektu infrastrukturalnego. W kilku przypadkach rozpoczęcie projektu „miękkiego” nastąpi jeszcze w trakcie realizacji projektu infrastrukturalnego, co wynika z chęci podjęcia działań o charakterze przygotowawczym lub z możliwości wykorzystania już częściowo wytworzonej infrastruktury (etapowanie działań, pomocnicze wykorzystanie infrastruktury istniejących obiektów na obszarze rewitalizacji).

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

13. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu PR

13.1. System monitoringu i oceny skuteczności działań

Jak już wspomniano powyżej, podmiotem odpowiedzialnym za bieżący monitoring i nadzór nad terminową i całościową realizacją Programu z ramienia Burmistrza będzie Koordynator zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji, który będzie miał do swej dyspozycji odpowiednie jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Lubieniu Kujawskim.

System monitorowania i – w konsekwencji - oceny skuteczności działań Programu będzie prowadzony w zakresie:

1. Monitorowania realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
2. Monitorowania realizacji 2 celów strategicznych Programu,
3. Monitorowania osiągnięcia celu głównego Programu.

Ad. 1.

Wskaźniki zostały określone dla każdego projektu ujętego na liście podstawowych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a ich monitoring przeprowadzany będzie na bieżąco wraz z realizacją projektu (wg wytycznych Instytucji Zarządzającej i/lub Pośredniczącej) przez podmiot odpowiedzialny za jego realizację lub jednorazowo po zakończeniu realizacji. Lista wskaźników projektowych została przedstawiona powyżej (zob. tab. 11). Monitoring dotyczyć będzie następujących ich rodzajów:

- wskaźniki produktu (wskazujące bezpośredni, materialny efekt realizacji projektu czy przedsięwzięcia, mierzony konkretnymi wielkościami),
- wskaźniki rezultatu (pokazujące bezpośredni wpływ zrealizowanego projektu uzyskany natychmiast po zakończeniu realizacji projektu czy przedsięwzięcia na otoczenie społeczno-ekonomiczne).

Monitoring rzeczowy, oparty o monitoring wskaźników produktu, będzie dokonywany przez Beneficjenta dofinansowania w ramach programu rewitalizacyjnego co najmniej raz na kwartał, natomiast wskaźników rezultatu – co najmniej raz na rok lub po zakończeniu etapu rzeczowej realizacji projektu. Okresem bazowym w monitoringu będzie rok (lub jego ostatni kwartał) poprzedzający rok wdrożenia projektu. Wartości te będą określane każdorazowo w stosownym sprawozdaniu.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Dokonywany monitoring finansowy pozwoli na zebranie informacji o aspektach finansowych realizacji projektów. Będzie się on odbywać na bazie danych ze sprawozdań (okresowych, rocznych i końcowych), w których będą zawarte dane o wydatkach poniesionych w okresie sprawozdawczym i wydatkach od początku okresu realizacji projektu.

Ad. 2.

Monitoring osiągnięcia 2 celów strategicznych Programu opierać się będzie na sprawdzeniu czy i w jakim stopniu osiągnięto wartości wybranych kluczowych wskaźników określonych dla każdego celu/kierunku za cały okres realizacji Programu. Zostały one bliżej opisane powyżej (zob. „Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk”), a ich wartości ujęto w tab. 18. Ze względu na chęć powiązania wskaźników ze zdiagnozowanymi problemami będącymi podstawą delimitacji obszaru zdegradowanego (obszaru rewitalizacji) rokiem bazowym będzie rok, na który aktualne były dane do sporządzenia analiz (2016), a rokiem docelowym ostatni rok niniejszego Programu (2023).

Tabela 18. Wskaźniki monitorowania celu głównego oraz dwóch celów strategicznych / kierunków działań Programu

NAZWA WSKAŹNIKA	WARTOŚĆ DLA OBSZARU REWITALIZACJI		WARTOŚĆ DLA MIASTA LUBIEŃ KUJ.		WARTOŚĆ DLA M. KAMIENNA	
	ROK BAZOWY	ROK DOCELOWY	ROK BAZOWY	ROK DOCELOWY	ROK BAZOWY	ROK DOCELOWY
CEL GŁÓWNY: Poprawa stanu infrastruktury społecznej w Lubieniu Kujawskim i Kamiennie poprzez zagospodarowanie dotychczas zdegradowanych przestrzeni oraz przeprowadzenie w obu miejscowościach szeregu działań z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej, a także integracji międzypokoleniowej umożliwiających poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji Gminy Lubień Kujawski						
Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy uczestniczyli w działaniach aktywizujących organizowanych w obiektach dostosowanych do pełnienia funkcji z zakresu aktywizacji społeczno-gospodarczej	0	175	0	90	0	85
Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy poprawili swą sytuację społeczną wskutek uczestnictwa w	0	150	0	100	0	50

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

przedsięwzięciach zaplanowanych w Programie						
KIERUNEK DZIAŁAŃ 1: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej						
Liczba placówek utworzonych w zagospodarowanej przestrzeni zdegradowanej obszarze rewitalizacji dostosowanych do pełnienia funkcji z zakresu aktywizacji społecznej	0	4	0	2	0	2
Liczba obiektów zabytkowych stanowiących przestrzeń zdegradowaną zagospodarowanych dostosowanych do pełnienia funkcji z zakresu aktywizacji społecznej	0	2	0	1	0	1
Kierunek działania 2: Aktywizacja społeczna poprzez działania na rzecz grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym bezrobotnych i ludności starszej						
Liczba bezrobotnych zamieszkujących obszar rewitalizacji	277	231	211	180	66	51
Liczba seniorów objętych działaniami z zakresu aktywizacji społecznej, integracji międzypokoleniowej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	0	100	0	80	0	20
Liczba gospodarstw domowych, które zakończyły korzystanie z pomocy społecznej w wyniku działań na rzecz aktywizacji zawodowej, integracji międzypokoleniowej i przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu	0	6	0	1	0	5

Źródło: opracowanie własne.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Monitoring realizacji ww. 2 celów strategicznych Programu będzie dokonywany nie rzadziej niż raz na rok, natomiast co najmniej raz na 3 lata na podstawie corocznych raportów sporządzona będzie wstępna ocena stopnia realizacji celu głównego Programu. Każdorazowo zarówno raport roczny, jak i wstępna ocena zostanie przekazana członkom Zespołu Rewitalizacji w celu sporządzenia opinii na temat terminowości i efektywności realizacji Programu oraz ewentualnie potrzeby wystąpienia z wnioskiem do Rady Miejskiej w Lubieniu Kujawskim w zakresie modyfikacji (aktualizacji) Programu. Niezależnie od powyższego, zgodnie z zasadami regionalnymi (zob. Rozdział 7), sporządzane i przekazywane IZ RPO WK-P będą raz na 2 lata sprawozdania zawierające informacje w zakresie wskaźników stanu kryzysowego (wraz z podaniem wartości aktualnej, wartości bazowej oraz wyjaśnieniem w przypadku, gdy analizowane wskaźniki stanu kryzysowego będą wskazywały na niską efektywność prowadzonych działań rewitalizacyjnych).

Ad. 3.

W celu oceny całościowej skuteczności oddziaływania Programu, w szczególności poznania efektów jakościowych, które nie mają charakteru ściśle mierzalnego (oceny, opinie), przeprowadzone być powinno badanie ewaluacyjne. Badanie to zostanie sporządzone po zakończeniu realizacji Programu i zawierać powinno wyniki badania ankietowego. Celem ankiety będzie ocena procesu rewitalizacji przez mieszkańców obszaru rewitalizacji i gminy oraz zebranie dodatkowych danych do zweryfikowania stopnia osiągnięcia celu głównego Programu. Wyniki badania dostarczą również istotnych wniosków na przyszłość – pomogą wyeliminować elementy, które w opinii interesariuszy procesu rewitalizacji, mogły wpłynąć na ograniczenie efektów zrealizowanego Programu.

13.2. System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu PR

W przypadku zaistnienia okoliczności grożących brakiem możliwości zrealizowania celów Programu (rezygnacja z realizacji projektów ujętych na liście podstawowej, znaczące opóźnienia, brak chętnych do uczestnictwa w przedsięwzięciach itd.) pojawi się konieczność modyfikacji (aktualizacji) Programu. W szczególności taka sytuacja zaistnieje również, gdy w wyniku działań monitorujących zdiagnozowane zostanie, że pomimo zrealizowania poszczególnych projektów rewitalizacyjnych, nie zanotowano założonego zmniejszenia się stanu kryzysowego będącego podstawą wskazania obszaru rewitalizacji.

Zainicjowanie procedury modyfikacji należeć będzie od opinii Zespołu Rewitalizacji, wydanej po zapoznaniu się z raportem rocznym bądź wstępną oceną stopnia realizacji Programu. Zadaniem

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Koordynatora zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji, będzie wypracowanie treści wniosku wskazującego zasadność i zakres postulowanych zmian (projekt modyfikacji treści Programu). W każdym przypadku prawo do samodzielnego zainicjowania modyfikacji Programu ma również Burmistrz.

Jeśli modyfikacja dotyczyć będzie zakresu merytorycznego, wymagane będzie przeprowadzenie ponownych konsultacji wśród interesariuszy społecznych; jeśli będą to inne zmiany formalne (korekta dotycząca zagadnień finansowych - korekta wartości przedsięwzięcia/projektu rewitalizacyjnego, nieznaczna aktualizacja wartości wskaźników, sprostowanie zauważonych błędów) – konsultacje takie nie będą wymagane. Opinia w tym względzie należeć będzie do Zespołu Rewitalizacji. W każdym przypadku wnioskować o przeprowadzenie konsultacji społecznych wraz z określeniem ich trybu może również Burmistrz.

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

ZAŁĄCZNIK

Przebieg i efekty działań w zakresie uspołecznienia procesu przygotowania Programu

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

I. Działania podejmowane w ramach konsultacji społecznych wraz z informacją o ich przebiegu, wynikach i sposobie uwzględnienia w Programie zgłaszanych w ich toku uwag

Tabela. Zestawienie działań i efektów z zakresu partycypacji społecznej podejmowanych w ramach opracowania PR

LP.	DZIAŁANIE	PRZEBIEG I WYNIK DZIAŁANIA	SPOSÓB UWZGLĘDNIANIA UWAG W TREŚCI PR
I.		OPRACOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ	
1	Badanie ankietowe skierowane do mieszkańców w zakresie identyfikacji zjawisk i procesów dla sporządzenia diagnozy gminy	<p>Formularz ankiety do mieszkańców w zakresie identyfikacji problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzennie-funkcjonalnych i technicznych dla sporządzenia diagnozy gminy został opracowany w wersji eksperckiej w grudniu 2016 r., a następnie skonsultowany wewnętrznie w Urzędzie Miejskim w Lubieniu Kujawskim. Druga, poprawiona wersja została wypracowana w styczniu 2017 r. Zadaniem formularza była identyfikacja i weryfikacja obszarów problemowych (w podziale na sferę społeczną, gospodarczą itd.) wymagających interwencji na terenie gminy. Ze względu na wstępny etap opracowywania Programu – wszystkie pytania miały charakter otwarty.</p> <p>Kwestionariusz ankiety został wykorzystany podczas warsztatów dla lokalnych liderów (zob. poniżej), był dostępny w UM, oraz umieszczony na stronie internetowej www.lubienkujawski.pl – zakładka „Program Rewitalizacji” (habór internetowy od 10 marca 2017 r.) wraz ze stosownym pouczeniem (np. prośba by wpływ nastąpił najpóźniej 24 marca 2017 r.; możliwy był zwrot wersji papierowej bezpośrednio do Urzędu lub w wersji elektronicznej, tj.: na adres internetowy – inwestycje@lubienkujawski.pl).</p> <p>Ekspert zebrał dane pozyskane z ankiet, opracował wyniki przeprowadzonego badania zbiorczo oraz opracował wnioski i rekomendacje. Posłużyło to weryfikacji danych o charakterze statystycznym i zapewniło uspołecznienie procesu opracowania PR przy okazji spotkań z mieszkańcami.</p> <p>W sumie zebrano 21 kwestionariuszy (16 pozyskanych w wyniku ww. naboru od mieszkańców miasta oraz 5 wypełnionych przez lokalnych liderów uczestników warsztatu - zob. poniżej). Wszystkie wpłynęły do UM w wersji papierowej.</p>	<p>Wyniki badania w całości uwzględniono w dokumencie eksperckim DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH, SKALI I POTRZEB REWIT. WRAZ Z OKREŚLENIEM ZASIĘGU PRZESTRZENNEGO OBSZARU/OBSZARÓW WSPARCIA, który stał się podstawą opracowania części diagnostycznej PR</p>

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

2	<p>Przeprowadzenie warsztatu dla lokalnych liderów rewitalizacji w celu identyfikacji i weryfikacji obszarów problemowych wymagających interwencji</p>	<p>Wzór wykorzystanego w gminie kwestionariusza ankiety oraz wyniki badania zostały przedstawione w cz. II i III niniejszego załącznika.</p> <p>10 marca 2017 r. w Centrum Kultury w Lubieniu Kujawskim został zorganizowany warsztat dla lokalnych liderów rewitalizacji. Zostali na niego zaproszeni przedstawiciele jednostek organizacyjnych Urzędu Miejskiego, sołtysi, radni, przedstawiciele lokalnych organizacji pozarządowych. Na liście obecności podpisało się 15 uczestników. Moderatorem obrad była dr Aranka Ignasiak-Szulc, która przy pomocy opracowanych materiałów przedstawiła uczestnikom spotkanie koncepcję rewitalizacji i działań nad opracowywaniem PR. Zaprezentowano także kwestionariusz ankiety. Zgromadzono opinie i stanowiska dla weryfikacji części diagnostycznej. Odbyła się dyskusja i wyjaśniono wątpliwości dot. procedury opracowania PR dla gminy. Wnioski z warsztatu posłużyły wzbogaceniu części diagnostycznej. Wszystkie materiały (również ogłoszenia informacyjne o miejscu odbycia się warsztatu, lista obecności) zostały odpowiednio ologowane. Sala i sprzęt multimedialny zostały zapewnione przez Gminę.</p>	<p>Wnioski z warsztatu w całości uwzględniono w dokumencie eksperckim DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH, SKALI I POTRZEB REWIT. WRAZ Z OKREŚLENIEM ZASIĘGU PRZESTRZENNEGO OBSZARU/OBSZARÓW WSPARCIA, który stał się podstawą opracowania części diagnostycznej PR.</p>
3	<p>Konsultacje społeczne szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji i analizy wskaźnikowej, która była podstawą wyznaczenia obszaru rewitalizacji</p>	<p>W celu dotarcia do możliwie największej liczby interesariuszy PR konsultacje przybrały formę konsultacji internetowych. Konsultowany dokument DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH, SKALI I POTRZEB REWIT. WRAZ Z OKREŚLENIEM ZASIĘGU PRZESTRZENNEGO OBSZARU/OBSZARÓW WSPARCIA został w dniach 8-22 sierpnia 2017 r. (do godz. 12-tej) umieszczony wraz z kwestionariuszem zgłaszania uwag i pouczeniem w ww. internetowym serwisie gminnym. Pozyskane uwagi opracowano w sposób zbiorczy. Ze względu na niepodanie danych teleadresowych zgłaszających nie została przekazana respondentom bezpośrednia informacja zwrotna.</p> <p>Wpłynęły jedynie 2 uwagi na jednym formularzu papierowym (brak danych o wnoszącym), a mianowicie:</p> <p>1) zakwestionowano poprawność sformułowania, które znalazło się w opisie sfery gospodarczej w diagnozie ogólnej gminy, że „w gminie brak znaczących inwestorów”, wskazując na funkcjonujące w gminie podmioty (RPC SUPERFOS, który wytwarza wyroby z plastiku), KREISEL, producenta materiałów budowlanych, POLCALC produkującego nawóz wapniowy dla rolnictwa, SULIMA - producenta środków czystości), POLMAIS zajmującego się skupem zbóż, CONTO przetwarzającego tłuszcz na potrzeby przemysłu kosmetycznego oraz Spółdzielnię Samopomoc Chłopską);</p> <p>2) zasugerowano, że w ramach tej sfery (lub środowiskowej) należałoby zwrócić uwagę na fakt, że na obszarze miasta i gminy występują złoża kopalin użytecznych (m. in. soli</p>	<p>Zgłoszone uwagi merytoryczne uwzględniono w treści PR poprzez:</p> <p>1) uzupełnienie opisu sfery gospodarczej o fakt funkcjonowania w gminie wymienionych w uwadze podmiotów (zob. s. 20 PR) oraz 2) ujęcie opisu projektu PKN ORLEN dot. eksploatacji złóż soli kamiennej ze złoża Lubień wraz z przywołaniem ew. kwestii kontrowersyjnych oraz powołaniem źródła informacji o projekcie (zob. przypis nr 27).</p> <p>Uwagę dot. weryfikacji liczby i nazewnictwa placówek edukacyjnych gminy uwzględniono zgodnie z sugestiami Urzędu Miejskiego w Lubieniu Kujawskim, natomiast rozszerzenia opisu oferty</p>

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

	<p>kamiennej, węgla brunatnego czy torfu) dodatkowo w przypadku soli kamienniej istnieje projekt rozpoznania i eksploatacji jej zasobów, który dałby zatrudnienie mieszkańcom gminy, chociaż istnieje wątpliwość co do skutków środowiskowych inwestycji.</p> <p>W wyniku konsultacji wewnętrznych (w ramach Urzędu Miejskiego/przedstawicieli Zespołu ds. Rewitalizacji) uznano również zasadność uwzględnienia w treści PR 2 ww. uwag merytorycznych. W toku konsultacji wewnętrznych pojawiły się również kolejne uwagi merytoryczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zauważono potrzebę aktualizacji danych dot. nazw jednostek edukacyjnych w Gminie – skorygowano je zgodnie z organizacją wprowadzoną w wyniku przeprowadzonej reformy w tym względzie oraz weryfikacji liczby placówek przedszkolnych w gminie; - uznano potrzebę rozszerzenia opisu dot. oferty zajęć aktywizacyjnych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, szczególnie Lubienia Kujawskiego. 	<p>zajęć dla mieszkańców obszaru rewitalizacji dokonano na podstawie analizy oferty Centrum/Ośrodku Kultury w Lubieniu Kujawskim (zob. przypis 37).</p>
<p>II.</p> <p>I Otwarte Spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami zorganizowane w celu zweryfikowania adekwatności i kompletności dokumentu WIZJI I CELE</p> <p>1</p>	<p>WYPRACOWANIE WIZJI I CELÓW</p> <p>W dniu 26 września 2017 r. w Centrum Kultury w Lubieniu Kujawskim zostało zorganizowane I Otwarte Spotkanie, na które zostali zaproszeni (także poprzez zamieszczenie zaproszenia na stronie internetowej Urzędu) mieszkańcy miasta i gminy. W szczególności zaproszenie telefoniczne skierowano do lokalnych liderów procesu rewitalizacji na obszarze rewitalizacji wyznaczonym dla gminy. Na liście obecności podpisało się 20 uczestników. Moderatorem obrad była dr Aranka Ignasiak-Szulc, która przy pomocy opracowanych materiałów (były to m. in. prezentacja multimedialna o charakterze informacyjnym przedstawiająca wypracowane na tym etapie diagnozy, wstępną wizję oraz robocze cele i kierunki rewitalizacji, pomocniczy kwestionariusz dla weryfikacji celów i kierunków działań) przedstawiła uczestnikom spotkania dopuszczalne kierunki rewitalizacji, wizję rewitalizacji i koncepcję sfinansowania potencjalnych przedsięwzięć realizowanych w ramach PR. Odbyła się dyskusja dot. zaprezentowanych elementów, miała ona jednak raczej charakter luźny – nie wskazano uwag istotnie modyfikujących zaproponowane przez eksperta treści. W toku dyskusji wyróżnić można 2 kwestie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozważania dotyczyły przyjętej metodyki delimitacji (ekspert przedstawił szczegółowo wymogi wynikające z Zasad regionalnych); - mieszkańcy zgłaszali potencjalne požądane przez nich cele i projekty (większość dotyczyła jednak działań nie uwzględniających potrzeby koncentracji działań na OR – były to raczej zapytania o możliwość realizacji poszczególnych przedsięwzięć, również prywatnych). W tym miejscu wskazać należy, iż ekspert szeroko informował o możliwości zgłaszania projektów 	<p>Autorski dokument wizji i celów rewitalizacji został zweryfikowany merytorycznie pod kątem uwag zgłaszanych podczas spotkań z mieszkańcami. Zaproponowano kierunki działań rewitalizacyjnych odpowiadające zweryfikowanym celom.</p>

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

		<p>rewitalizacyjnych (wskazując m. in. na wzór fiszki projektu oraz informację o dostępnych źródłach finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych zamieszczone w gminnym serwisie internetowym już w sierpniu).</p> <p>Mieszkańcy nie zostawili wypełnionych formularzy weryfikacji celów, które mogłyby posłużyć ich korekcie (w związku z tym ekspert przeprowadził wnikliwe konsultacje wewnętrzne z pracownikami Urzędu Miejskiego). Wszystkie materiały (również ogłoszenia informacyjne o miejscu odbycia się spotkania, lista obecności) zostały odpowiednio ologowane. Sala i sprzęt multimedialny zostały zapewnione przez Gminę.</p>	
<p>2</p> <p>Konsultacje społeczne dokumentu WIZJA I CELE</p>	<p>Opracowany przez eksperta formularz uwag do sporządzonego dokumentu wizja i cele rewitalizacji został udostępniony w ww. internetowym serwisie gminnym w okresie 26-30.09.2017 r. (dalsze konsultacje w praktyce były także prowadzone w październiku, jednak w ich wyniku nie pojawiły się konkretne uwagi, lecz jedynie sugestie co do ew. korekty treści związane z potrzebami dostosowania brzmienia tekstu do wypracowanych list projektów). Formularz uwag umożliwił zgłaszanie treści uwagi, propozycji, opinii (propozycja zmian) w stosunku do przedstawionej treści wizji rewitalizacji, poszczególnych celów oraz innych fragmentów całego dokumentu WIZJA I CELE. Osobno umożliwiono zgłaszanie kierunków działań w ramach celów rewitalizacji. Został także przekazany kontaktowy numer telefonu do eksperta dzięki czemu w mniej sformalizowany sposób możliwe byłoby skonsultowanie treści. Do Urzędu Miejskiego w Lubieniu Kujawskim nie wpłynęły żadne uwagi na formularzach uwag, sugestie/zapytania pojawiły się jednak w toku konsultacji telefonicznych. Pierwsze z zapytań dotyczyło możliwości ujęcia w PR celu związanego z promowaniem rozwoju turystyki dzięki rozwojowi Kujawsko-Dobrzyńskiego Parku Etnograficznego w Kłóbce (wnoszący został poinformowany, że cele muszą odpowiadać zidentyfikowanym problemom oraz dotyczyć OR, poproszono o sformułowanie uwagi na piśmie – brak wpływu) – uwaga odrzucona ze względu na niespełnienie powyższych warunków merytorycznych. W toku konsultacji telefonicznych pojawiły się również liczne zapytania dot. możliwości sfinansowania inwestycji prywatnych (tzw. solary, dofinansowanie działalności gospodarczej itp.) w ramach działań związanych z rewitalizacją. Ekspert informował o zasadach i możliwościach sfinansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków RPO WK-P, w kilku przypadkach odesłano zainteresowanych realizacją grantów do LGD.</p> <p>Wobec powyższego w czasie przeznaczonym na przeprowadzenie konsultacji społecznych przeprowadzono konsultacje pogłębione wewnętrzne (w ramach Urzędu Miejskiego/Zespołu</p>	<p>Wobec braku zgłoszenia w toku właściwych konsultacji społecznych merytorycznych uwag, które należałoby uwzględnić w treści PR zgodnie z zasadami opracowywania PR, ekspert przeprowadził pogłębione konsultacje wewnętrzne wizji i celów, w ich wyniku których ostatecznie (ale już w toku dopracowywania listy projektów) wypracowano dwa cele (zamiast zaproponowanych 3). Zebrano potencjalne wskaźniki monitorowania poszczególnych celów, a także ostatecznie (w wyniku prac redakcyjnych) doprecyzowano brzmienie wizji oraz celów w kontekście ostatecznej listy projektów.</p>	

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

	<p>ds. Rewitalizacji). Zgłoszone wewnętrznie uwagi odnosiły się do celów rewitalizacji i zawieraty propozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zawężenia liczby celów z 3 do 2 (cel oznaczony jako 2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez działania na rzecz osób starszych, młodzieży oraz grup zagrożonych wykluczeniem oraz 3. Walka z bezrobociem poprzez zapewnienie działań na rzecz poprawy kwalifikacji i zdobywania nowych umiejętności) – co wynikało z pojawienia się na liście projektów, które realizowałyby oba cele jednocześnie; - wskaźników, które dotyczyłyby monitorowania osiągania celów rewitalizacji. 	
III	OPRACOWANIE LIST PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	
1	<p>Działanie polegało na podjęciu czynności organizujących i usprawniających proces przyjmowania od potencjalnych projektodawców zgłoszeń projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.</p> <p>Przygotowaną przez eksperta w sierpniu 2017 r. kartę (fiszkę) zgłaszanego projektu wraz z materiałami informacyjnymi (ogłoszenie wraz z niezbędnymi pouczeniami) zamieszczono od 11.08.2017 r. w ww. serwisie internetowym gminy w celu dotarcia do szerokiego grona potencjalnych projektodawców. W materiałach zostały udostępnione dane kontaktowe eksperta – projektodawcy mogli wg potrzeb skonsultować treść zgłaszanych fiszek z ekspertem. Ekspert po konsultacjach z przedstawicielem Zespołu ds. Rewitalizacji zaproponował metodę wyboru projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.</p> <p>Najczęstszym sposobem kontaktu na tym etapie było przekazanie wstępnej koncepcji projektowej, a następnie konsultacje osobiste lub/i telefoniczne z ekspertem oraz w zakresie wymagań co do jej treści. Ekspert udzielał wyjaśnień i informacji nt. dostępnych sposobów finansowania projektów ze środków RPO WK-P 2014-2020 i innych wymogów (harmonogram realizacji, wskaźniki). W praktyce nie określono terminu zakończenia naboru projektów rewitalizacyjnych, chociaż projekt LIST opracowano i poddano pod konsultacje społeczne od 9.10.2017 r. Również w terminie późniejszym (w toku konsultacji społecznych i nawet po ich zakończeniu prowadzony był nabór projektów, szczególnie na listę uzupełniającą).</p>	<p>W pierwszym etapie podjęto decyzję o kwalifikację na listy bez względu na ew. przekroczenie dostępnych alokacji środków z RPO WK-P, dobór na projektowane listy miał więc na tym etapie wyłącznie charakter weryfikacji pod kątem ogólnego wpisywania się w cele rewitalizacji.</p> <p>łącznie zgłoszono 12 projektów na listę podstawową (brak zgłoszeń na uzupełniającą). Następnie wszystkie projekty/przedsięwzięcia z fiszek zostały ujęte w wersji projektowej list projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych (do poddania konsultacjom).</p> <p>Poza zapytaniami dot. możliwości dofinansowania kolejnych – najczęściej prywatnych inwestycji nie wpłynęły w toku konsultacji uwagi merytoryczne co do kształtu listy głównych projektów. Listy po</p>
2	<p>Działanie polegało na podjęciu czynności organizujących i usprawniających proces konsultacji list projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie kwestionariusza zapytania (wraz z ogłoszeniem zawierającym niezbędne pouczenia), umożliwiający zgłaszanie uwag do zamieszczonego w dniu 9 października 2017 r. w ww. serwisie internetowym gminy projektu list projektów, - ponadto, w materiałach zostały udostępnione dane kontaktowe eksperta, co pozwoliło na 	

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

		<p>telefoniczne wyjaśnianie wątpliwości/weryfikowanie na bieżąco zgłoszeń/uwag. W praktyce kontakt z lokalnymi interesariuszami ponownie dotyczył głównie poznania możliwości dofinansowania inwestycji prywatnych. Nie wpłynęła ani jedna merytoryczna, tj. uwaga co do kształtu listy.</p> <p>W związku z powyższym, równolegle przeprowadzono dodatkowe konsultacje wewnętrzne w Urzędzie Miejskim w Lubieniu Kujawskim. Ponownie zweryfikowano wszystkie fiszki pod kątem adekwatności opisu, zgodności z SZOOP, wartości wskaźników, w tym stopnia koncentracji i oddziaływania na OR itp. W toku konsultacji wewnętrznych zgromadzono dane niezbędne do uzupełnienia opisów projektów, a ponadto modyfikacji kształtu samych list (głównych projektów, w przypadku listy uzupełniających – jej wypełnienia). W szczególności przyjęto zgłoszenie od potencjalnego Wnioskodawcy co do rezygnacji z realizacji projektu z zakresu podniesienia aktywności społecznej i zawodowej dla mieszkańców Kamiennej, czy ustalono potrzebę podziału projektu dot. Centrum Usług Wzajemnościowych i Samopomocowych na 3 roczne edycje (2019, 2020, 2021 - dostosowano ich wartość do wymogów dla grantów z dz. 11.1 RPO WK-P). Skonsultowano z autorami fiszek projektowych dane niezbędne do weryfikacji szacunkowych ram finansowania zgłoszonych projektów.</p>	<p>dokonanych konsultacjach wewnętrznych zostały w toku późniejszych prac redakcyjnych zmodyfikowane zgodnie z ustaleniami z potencjalnym Wnioskodawcą – Gminą (co oznacza, że <i>de facto</i> uwzględniono wszystkie uwagi). W wyniku wszystkich działań zgromadzono wszystkie niezbędne informacje dla wypracowania przez eksperta list projektów, które stały się częścią PR (ostatecznie na liście głównych projektów znalazło się ich 13, a na uzupełniającej - 7).</p>
IV	<p>II Spotkanie Otwarte konsultacyjne w celu zweryfikowania adekwatności i kompletności dokumentu PR</p> <p>1</p>	<p>PRACE NAD OSTATECZNĄ TREŚCIĄ PROGRAMU REWITALIZACJI</p> <p>W zredagowanej w wyniku działań eksperckich uspojnionej wersji całego dokumentu Programu znalazły się wypracowane przez eksperta treści autorskie, w tym również powyżej opisane dokumenty skonsultowane w toku działań związanych z uspojnieniem procesu opracowania PR. Prezentacja całości treści Programu nastąpiła podczas spotkania zorganizowanego 23 października 2017 r. w Centrum Kultury w Lubieniu (godz. 12). Mimo zwyczajowej formy zaproszenia (ogłoszenie w serwisie gminnym, telefoniczne zaproszenia), spotkanie odbyło się przy niskiej frekwencji (na liście podpisało się zaledwie 13 osób). Podczas spotkania ekspert przy pomocy przygotowanych materiałów (m. in. prezentacji multimedialnej) przedstawił przebieg i efekt prac w zakresie opracowania Programu. Konfrontacja treści składowych dokumentów z przedstawionymi wymogami prawnymi (Zasady regionalne) posłużyła zweryfikowaniu kompletności dokumentu; adekwatność treści oceniono w dyskusji – nie wpłynęły uwagi krytyczne w tym względzie. Uczestnicy zostali poinformowani o kontynuacji procesu uspojnienia wypracowanej całościowej wersji Programu i poproszeni o zapoznanie się z treścią PR oraz ewentualne zgłoszenie uwag szczegółowych w toku rozpoczynanych po spotkaniu konsultacji społecznych (zob. kolejny punkt). Sala i sprzęt multimedialny zostały zapewnione przez Gminę.</p>	<p>Podczas spotkania nie wpłynęły inne uwagi merytoryczne do samej treści, wypracowaną w toku spotkania zweryfikowaną w toku spotkania pod kątem adekwatności i kompletności przekazano do konsultacji społecznych.</p>

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

2	<p>Konsultacje społeczne dokumentu PR</p>	<p>Przygotowany przez eksperta kwestionariusz zapytania (zgłaszania uwag) został w dniu 23.10.2017 r. umieszczony w serwisie internetowym gminy wraz z dokumentem PR. Kwestionariusz można było złożyć w sekretariacie Urzędu lub przesłać na adres poczty elektronicznej: inwestycje@lubienkujawski.pl w terminie do dnia 27.11.017 r. Do tego dnia nie wpłynęła żadna merytoryczna uwaga na kwestionariuszu (złożonym w Urzędzie Gminy lub przesłanym elektronicznie). W związku z tym w praktyce istniała praktyczna możliwość zgłaszania uwag i sugestii co do korekty tekstu nawet do czasu przedstawienia treści PR radnym w 2 połowie grudnia 2017 r.).</p> <p>Równoległe prowadzone były konsultacje wewnętrzne (w ramach Urzędu Miejskiego / Zespołu ds. Rewitalizacji). Ze względu na chęć zachowania relatywnie zwartego PR, ustalono w ich toku, że w niniejszym załączniku zebrane zostaną informacje dot. przebiegu procesu uspołecznienia (zamiast szerokiego opisu w głównej części PR). Najpoważniejszym elementem wskazanym przez Gminę była konieczność uwzględnienia w treści PR zaktualizowanej wersji Strategii ORSG (zwrócono uwagę na Uchwałę Nr 38/1724/17 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 września 2017 r.). Pozostałe uwagi miały charakter edycyjno- redakcyjny.</p>	<p>Wobec braku zgłoszenia uwag merytorycznych dot. zestawionego w całości dokumentu PR przeprowadzono pogłębione konsultacje wewnętrzne. W ich toku uzyskano 2 uwagi, które można uznać za zasadnicze i merytoryczne (konieczność opracowania niniejszego załącznika oraz aktualizacji opisu dot. zbieżności ze Strategią ORSG). Ponadto, ekspert zebrał informacje dot. zauważonych błędów edycji oraz niezbędnego uspołnienia tekstu. Powyższe jest równoznaczne z uznaniem, że uwzględniono wszystkie uwagi.</p>
<p>KONSULTACJE I DZIAŁANIA W RAMACH TEGO ETAPU</p>			
1	<p>Konsultacje i udział ekspertów w pracach zespołów roboczych, spotkania z pracownikami dotyczące kolejnych etapów tworzenia PR</p>	<p>Uwaga: działania w ramach tego etapu te miały raczej charakter informacyjno-doradczy</p> <p>Godziny konsultacji stanowiły wsparcie merytoryczne ekspertów dla pracowników i współpracowników Urzędu Miejskiego w Lubieniu Kujawskim odpowiedzialnych za opracowanie PR (w tym szczególnie Zespołu ds. Rewitalizacji oraz Koordynatora Projektu). W celu zapewnienia niezakłóconej realizacji działania - zlecono je 2 ekspertom zewnętrznym: Pani dr Arance Ignasiak-Szulc (24 godziny robocze) oraz Panu dr Mariuszowi Czupich (16 godzin roboczych). Poprzez osobisty kontakt z ekspertem/ekspertami (konsultacje bieżące zazwyczaj odbywały się przy udziale 1 eksperta, rzadziej - w przypadku spotkań gremiów konsultacyjnych lub istotniejszych problemów merytorycznych - obecnych było 2 ekspertów) konsultowane były kwestie metodyczne oraz wyjaśniane wątpliwości pojawiające się na każdym etapie prac. Potrzeba konsultacji zgłaszana była poprzez Koordynatora. Istniała także możliwość bezpośredniego kontaktu z ekspertami, gdyż ich dane teleadresowe (kom., mail) zostały przekazane (za zgodą ekspertów) podczas spotkań Zespołu ds. Rewitalizacji i w ramach innych spotkań oraz w dokumentach wykorzystanych w konsultacjach. Ze względu na chęć efektywnego wykorzystania godzin konsultacyjnych – przyjęto, że konsultacje odbywać się mają w miarę zgłaszanych potrzeb. Czas trwania konsultacji zależny był złożoności treści i</p>	<p>Uwagi i sugestie formułowane podczas spotkań uwzględniane były na bieżąco w pracach eksperckich dot. wypracowania poszczególnych elementów PR.</p>

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

	<p>wahat się od 0,5 godz. do 2 godz. Zaplanowane łącznie 40 godzin dyżurów zostało zagospodarowane w następujących miesiącach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w okresie od października do grudnia 2016 r. wykorzystano łącznie 16,5 godzin konsultacji (w tym np. podczas spotkania Zespołu ds. Rewitalizacji 25.11.2016 r., na koniec roku odbyły się m. in. konsultacje z Koordynatorem Projektu dot. potrzeby aktualizacji harmonogramu realizacji projektu; pozostałe spotkania miały charakter bieżących konsultacji dotyczących zarówno spraw merytorycznych, jak i formalnych; szczegółowe daty konsultacji: 14.10; 28.10, 21.11, 25.11, 16.12, 29.12, 30.12); - w 2017 r. zgłoszono potrzebę wykorzystania 23,5 godz., w tym: 2 godz. w styczniu, 10,5 godz. w lutym, 4 godz. marcu, 5 godz. w kwietniu, 2 godz. w maju. <p>Harmonogram dyżurów dla każdego miesiąca był uzgadniany z ekspertami oraz zamieszczany w ww. internetowym serwisie gminnym - zakładka „Program Rewitalizacji” oraz w Urzędzie Miejskim w Lubieniu Kujawskim. Dla sprawności przeprowadzenia dyżurów zdecydowano, że będą one odbywać się w tych samych terminach (piątek, około południa). Dyżur odbywał się każdorazowo w pokoju nr 8 w Urzędzie Miejskim w Lubieniu Kujawskim. Na dyżurze każdorazowo obecny był 1 ekspert (spośród dwóch wymienionych już powyżej).</p> <p>Zaplanowane łącznie 40 godzin dyżurów zostało zagospodarowane w następujących terminach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w 2016 r.: 4, 18 i 25 listopada, 2, 9, 16 i 30 grudnia (każdorazowo w godz. 11:00-12:30). - w 2017 r.: 13, 20 i 27 stycznia, 3, 10, 17 i 24 lutego 2017 r. oraz 3, 10, 17, 24 i 31 marca, 7, 21 i 28 kwietnia 2017 r. (każdorazowo w godz. 11:00-12:30), a także 5, 15, 19, 26 maja oraz 2, 9 i 16 czerwca (każdorazowo w godz. 11:00-12:00). 	
<p>2</p> <p>Wsparcie informacyjne i doradztwo w zakresie możliwości prowadzenia i finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz korzystania z efektów projektów przewidzianych w PR skierowane do organizacji pozarządowych i grup interesariuszy</p>		<p>Na dyżurach pojawiali się mieszkańcy, którzy przede wszystkim pytali o możliwości uzyskania dofinansowania ze środków UE na planowane przez siebie inwestycje.</p>
PROMOCJA I INFORMACJA PROJEKTU		
<p>1</p> <p>Ogłoszenia prasowe w lokalnych mediach stanowiące element procesu uspołecznienia przystąpieniu do oprac. PR, 2 organizowanych dla mieszkańców spotkaniach otwartych i zakończeniu prac)</p>	<p>W miesiącach: październik 2016 r., wrzesień 2017 r., październik 2017 r., grudzień 2017 r. opublikowano w gazecie „TU i TERAZ” informacje o przystąpieniu do opracowania Programu, zorganizowaniu dwóch spotkań otwartych dla mieszkańców oraz zakończeniu prac. Działanie zapewniło (obok innych czynności informacyjno-promocyjnych, jak np. utworzenie zakładki w internetowym serwisie gminnym „Program Rewitalizacji”) skuteczną informację dot. wypracowywanego dokumentu.</p>	<p>Nie dotyczy</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji członków Zespołu Ekspertkiego oraz Urzędu Miejskiego w Lubieniu Kujawskim.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

II. Kwestionariusz ankiety wykorzystany w badaniu skierowanym do mieszkańców

Szanowni Mieszkańcy Miasta i Gminy Lubień Kujawski,

w związku z realizacją działań w zakresie opracowania Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023 zwracamy się do Państwa z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety. Ma ona charakter anonimowy i posłuży wyłącznie identyfikacji i weryfikacji na terenie gminy obszarów problemowych wymagających interwencji.

Odpowiedź polega na wpisaniu konkretnego obserwowanego przez Państwa problemu (w tabeli wskazano przykładowe) i określenie miejscowości, w których się one szczególnie koncentrują na terenie naszej gminy. Problemy pogrupowano na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną. Można wskazać dowolną liczbę problemów (także nie wymienionych wyraźnie w tabeli) i obszarów ich szczególnego nasilenia.

Wypełnione kwestionariusze ankiety można składać do dnia 24 marca br. w Urzędzie Miejskim w Lubieniu Kujawskim lub przesać w wersji elektronicznej na mail: inwestycje@lubienkujawski.pl

Bardzo dziękujemy za poświęcony czas

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

WSKAZANIE KONKRETNIEGO OBSERWOWANEGO PROBLEMU W RAMACH WYRÓŻNIONYCH SFER	OBSZAR SZCZEGÓLNEJ KONCENTRACJI PROBLEMU (miejscowość)
<p>SZCZEGÓLNIE ISTOTNE PROBLEMY ZE SFERY SPOŁECZNEJ</p> <p>(prosimy o wskazanie miejscowości charakteryzujących się szczególną koncentracją problemów związanych z bezrobociem, ubóstwem, przestępczością, niskim poziomem kapitału społecznego wynikającym m.in. z niskiego poziomu edukacji, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publ. i kult.)</p>	
<p>SZCZEGÓLNIE ISTOTNE PROBLEMY ZE SFERY GOSPODARCZNEJ</p> <p>(prosimy o wskazanie miejscowości charakteryzujących się szczególną koncentracją problemów związanych z niskim stopniem przedsiębiorczości, słabą kondycją lokalnych przedsiębiorstw itp.)</p>	

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

III. Wyniki badania ankietowego

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie zauważonych problemów w ramach poszczególnych sfer oraz miejscowości ich koncentracji na terenie miasta i gminy Lubień Kujawski. Ankieta miała formę uzupełnienia tabeli – uznać należy, że wszystkie „pytania” miały charakter otwarty. 5 kwestionariuszy ankiet zostało uzupełnionych przez uczestników warsztatu w dniu 10 marca 2017 r., pozostałe (16) wpłynęły od mieszkańców gminy do Urzędu Miejskiego w Lubieniu Kujawskim (w formie papierowej, brak bliższych informacji o respondentach, z uzupełnionych informacji wynika jedynie, że wśród respondentów na pewno były 4 kobiety i 5 mężczyzn, prawie wszyscy którzy zamieścili dodatkowe informacje o respondencie byli mieszkańcami miasta, 1 osoba zamieszkiwała m. Kłóbka, 1 m. Bilno i 1 m. Kamienna). Łącznie w badaniu wzięło udział 21 respondentów.

W ramach sfery społecznej szczególnie często zgłaszano problemy związane z ubóstwem. Łącznie 16 respondentów skazało na ten problem – wg 6 z nich dotyczył on całej gminy, wg 2 szczególnie obszarów wiejskich, a wśród pojedynczych miejscowości dotkniętych tym problemem wymieniono Bilno i Kamienną (po 4 wskazania). Dodatkowo, jeden z respondentów wskazał na „niski status finansowy społeczeństwa”, co dotyczyłoby całej gminy.

Wyraźnie zaznaczoną sferą problemową było również bezrobocie (13 wskazań, w tym 9 respondentów oznaczyło, że problem ten dotyczy całej gminy. Wśród pojedynczych miejscowości wskazywano na Kamienną - 3 respondentów i m. Kaliska).

Aż 9 respondentów wskazało na brak organizacji kulturalnych i społecznych („mała ilość organizacji pobudzających aktywność ludzką”), co dotyczy całej gminy (jeden z respondentów wskazał na brak kół sportowych na wsi). Często zgłaszany był brak uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym („zniechęcenie do uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym”, „brak zaangażowania”) – dotyczyło to miasto całej gminy (5 respondentów), miasta (3 respondentów) oraz pojedynczych miejscowości, m. in. Kłóbka, Rzezewo, Gole, Kaliska, Gliznowo. Podobnym problemem był niski poziom kapitału społecznego - 2 respondentów w tej sferze zwróciło uwagę na m. Kamienna – jeden z nich upatrywał tego problemu w niskim poziomie edukacji (inny

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

respondent, który również wymienił ten problem „niski poziom edukacji” wskazał natomiast, że dotyczy on miasta Lubień Kujawski). Wśród bardziej konkretnych problemów wskazano tu także: brak aktywnie działających świetlic środowiskowych (3 respondentów) oraz brak dostatecznego księgozbioru w Bibliotece Publicznej (2 respondentów). Jeden respondent w sferze społecznej wskazał brak oferty i infrastruktury turystycznej w mieście, co można za niewystarczające elementy dotyczące sfery rekreacji. Ponadto, pojedynczy respondenci stwierdzili, że w gminie brak „impresz” lub „rozrywek”.

6 respondentów wskazało, że w gminie zauważalny jest problem wykluczenia i braku opieki nad osobami starszymi (w 4 przypadkach określono, że dotyczy to całej gminy, a w nie określono szczegółowego zasięgu).

5 respondentów wskazało na problem alkoholowy dotyczący całej gminy. Wskazano także na kwestie związane z przestępczością (5 respondentów, w tym jeden z nich określił to jako „zagrożenie bezpieczeństwem”). Wśród miejscowości dotkniętych tym problemem wymieniono: m. Kaliska, Kamienna (2 respondentów), Lubień Kujawski, Bilno. Wg 5 respondentów problemem całej gminy jest przemoc w rodzinie (1 osoba wskazała, że dotyczy to szczególnie m. Kamienna)

Relatywnie niewiele szczegółowych problemów zgłoszono w sferze **gospodarczej**. Był to najczęściej (6 respondentów) „niski poziom przedsiębiorczości”, dotyczący całej gminy. Dodatkowo, znaleźli się również respondenci, którzy określili miejsce koncentracji tego problemu (dominowały tu miejscowości – Kamienna - 6 wskazań, Bilno – 3 wskazania oraz po 1 – Siemiany i Kanibród,).

Pisano o słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw (Kaliska), braku produktu lokalnego (3 respondentów), „małej ilości powstających zakładów ze względu na słabą kondycję finansową społeczeństwa”, zbyt małą promocję terenów gminy, „brak zaangażowania ze strony samorządu w kierunku pozyskiwania przedstawicieli przedsiębiorstw”.

Respondenci zwracali także uwagę na sferę rolnictwa: wskazano brak przedsiębiorczości u lokalnych rolników, brak „przetwórców” surowców wytworzonych w rolnictwie czy „braku lokalnej produkcji przetwórstwa”.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Społeczności

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

Niezbyt często wskazywaną sferą problemową było także **środowisko**. Często odpowiedzi miały mały konkretny charakter („przekroczenie standardów jakości/środowiska”, „zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi”), problem nieczystości płynnych. Najczęściej problem dotyczył całej gminy (4 respondentów). Wśród miejscowości, gdzie koncentrowały się tak określone problemy dominowały – miasto Lubień Kujawski (2 wskazania), Narty (2 wskazania), Kłóbka. Bardziej konkretne problemy wskazane przez respondentów to: brak zarybienia w jeziorze Lubieńskim, problem dzikich wysypisk (Bagno, Kaliska), zagospodarowanie byłego składowiska (Narty), zbyt niska częstotliwość wywozu nieczystości i brak koszy na śmieci. 2 respondentów wskazało ponadto na obawy co do oddziaływania na środowisko ewentualnej eksploatacji soli kamiennej.

Problemy **sfery przestrzenno-funkcjonalnej** dotyczyły: niskiej jakości lub braku dostępu do podstawowych usług w gminie (jeden z respondentów za brak w tej sferze uznał brak darmowego internetu), braku obiektów sportowych zaspokajających potrzeby mieszkańców (3 respondentów wskazało na fakt, że problem dotyczy całej gminy, w tym 2, że dotyczy to siłowni na wolnym powietrzu, dodatkowo 1 odpowiedź wskazała, że brak jest infrastruktury sportowej w m. Kłóbka), niedostosowanie obiektów w mieści do potrzeb osób niepełnosprawnych. 3 odpowiedzi wskazywały na brak żłobka, a 2 respondentów wskazało na brak miejsc opieki nad ludźmi starszymi w gminie. Inne wskazywane problemy dotyczyły również transportu i niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej (2 respondentów, w tym 1 uznał, że problem dotyczy całej gminy, a 1, że szczególnie miejscowości: Kamienna, Rutkowice).

Ponadto, pojedyncze wskazania dotyczyły: braku ścieżek rowerowych, braku świetlic i miejsc spotkań na obszarach wiejskich (ten ostatni problem był już zgłaszany w ramach sfery społecznej).

W **sferze technicznej** wskazano na niedostateczne funkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających korzystanie z obiektów budowlanych w Bilnie (2 respondentów), Lubieniu Kujawskim (3 wskazania - wymieniano w szczególności Ośrodek Zdrowia oraz Bibliotekę Publiczną; ponadto za zbieżną odpowiedź dotyczącą całej gminy uznać można ogólniej niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do rozwijających się funkcji miejskich), 4 respondentów określiło, że całej gminy dotyczy zły stan techniczny/niewystarczające wyposażenie infrastruktury techniczno-społecznej. 3 respondentów wskazało ma potrzebę energochłonności czy docieplenia budynków. Respondenci zwracali także uwagę na zły stan (elewacji) zabytków na terenie całej gminy (2

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Lubień Kujawski na lata 2017-2023

respondentów), deficyt lub niską jakość terenów publicznych (1 wskazanie dla m. Kamienna), brak parkingów (np. przy cmentarzach i przy istniejących firmach w szczególności w miejscowościach Kłódka i Lubień Kujawski), brak sieci kanalizacyjnej (Kłóbka). Wskazywano na brak dostępu do internetu/internetu szerokopasmowego (co dotyczyło głównie mieszkańców obszarów wiejskich).

W miejscu na dodatkowe uwagi respondenci wypełniający ankietę podczas warsztatów wskazywali potencjalnych partnerów społecznych mogących uczestniczyć w realizacji projektów rewitalizacyjnych, a mianowicie: Towarzystwo Trzeźwości „Barka” (2 respondentów) oraz jako instytucja kultury – Biblioteka.

Przewodniczący Rady

Marek Maltachowski

Uzasadnienie

Korekta dokumentu przyjętego uchwałą Nr XXVII/269/2017 przez Radę Miejską w dniu 29 grudnia 2017 r. wynika z potrzeby uwzględnienia w jego treści uwag przedstawionych przez Zespół ds. rewitalizacji powołany przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego dla oceny i weryfikacji programów rewitalizacji.

Zmiany nie obejmują w praktyce istotnych modyfikacji dot. delimitacji obszaru rewitalizacji oraz części diagnostycznej (brak zmian).

W części strategicznej poprawiono wskazane usterki i wyjaśniono niejasne sformułowania. Korekta w tym miejscu objęła jednak listę projektów, w tym wskaźniki projektowe i monitorowania Programu oraz ich wartości.

Wobec powyższego przyjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Przewodniczący Rady

Marek Małachowski

